

MODERN KLASİKLER Dizisi - 179

JOHN BUCHAN

OTUZ DOKUZ BASAMAK

İNGİLİZCE ASLINDAN ÇEVİREN:
NİLGÜN MİLER

TÜRKİYE BANKASI

Kültür Yayınları

JOHN BUCHAN
OTUZ DOKUZ BASAMAK

ÖZGÜN ADI
THE THIRTY-NINE STEPS

© TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI, 2020
SERTİFİKA NO: 40077

EDİTÖR
DAMLA GÖL

GÖRSEL YÖNETMEN
BİROL BAYRAM

DÜZELTİ
EDA OKUYUCU

GRAFİK TASARIM VE UYGULAMA
TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI

1. BASIM AĞUSTOS 2021, İSTANBUL

ISBN 978-625-405-596-6

BASKI: DÖRTEL MATBAACILIK SAN. VE TİC. LTD. ŞTİ.
Zafer Mah. 147. Sokak 9-13A Esenyurt İstanbul
Tel. (0212) 565 11 66 Sertifika No: 40970

Bu kitabın tüm yayın hakları saklıdır.
Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında
gerek metin, gerek görsel malzeme yayınevinden izin alınmadan hiçbir yolla
çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
İstiklal Caddesi, Meşelik Sokak No: 2/4 Beyoğlu 34433 İstanbul
Tel. (0212) 252 39 91 Faks (0212) 252 39 95
www.iskulttur.com.tr

ÇEVİREN: NİLGÜN MİLER

1958 yılında İstanbul'da doğdu. Üsküdar Amerikan Kız Lisesi'ni ve Boğaziçi Üniversitesi Endüstri Mühendisliği Bölümü'nü bitirdi. *İşinizi Yeniden Yaratın* (Tom Peters), *Türlülans Çağı* (Alan Greenspan) ve *Serbest Düşüş* (William Golding) eserlerini Türkçeye kazandırdı. Çevirmenliğin yanı sıra görsel sanatlarla da ilgilenmektedir.

Modern
Klasikler
Dizisi - 179

John
Buchan

Otuz Dokuz Basamak

İngilizce aslından
çeviren: Nilgün Miler

İçindekiler

1. Bölüm: Ölü Bir Adam	1
2. Bölüm: Sütçü Yolculuğa Çıkıyor.....	17
3. Bölüm: Edebiyatçı Hancı Macerası	27
4. Bölüm: Radikal Aday Macerası.....	43
5. Bölüm: Gözlüklü Yol İşçisi Macerası.....	59
6. Bölüm: Kel Arkeolog Macerası.....	71
7. Bölüm: Amatör Balıkçı.....	91
8. Bölüm: Kara Taş'ın Gelişi.....	105
9. Bölüm: Otuz Dokuz Basamak.....	117
10. Bölüm: Tarafların Deniz Üstünde Karşılaşmaları.....	127

İngiliz Bölgesel Ordusu,
Yeomanry Alayı'ndan

THOMAS ARTHUR NELSON'a...

Sevgili Tommy,

Uzun zamandır ikimiz de, Amerikalıların şu “ucuz roman” diye tabir ettikleri, bizimse “macera romanı” olarak bildiğimiz, olayların ihtimallere meydan okuduğu ve imkânların sınırını zorladığı basit hikâye türüne gönül verdik. Geçtiğimiz kış hastalandığım zaman kitaplığımdaki bu neşe kaynaklarını tüketmiş, ardından kendim de bir tane yazmaya heveslenmişim. İşte bu ince kitap böyle ortaya çıktı. En çılgın hayal ürünlerinin gerçeklerden daha az ihtimal dışı olduğu şu günlerde, yıllardır süregelen dostluğumuzun anısına bu kitabı sana ithaf etmek istiyorum.

J. B.
Eylül 1915

1. Bölüm

Ölü Bir Adam

O mayıs günü saat üç civarı şehirden döndüğümde hayatımdan iyice bezmiş bir haldeydim. Anavatanıma geleli henüz üç ay olmuştu ama şimdiden bıkip usanmıştım burarlardan. Bir yıl önce birisi böyle hissedeceğimi söylese gülerdim ama gerçek buydu işte. Havası bana iyi gelmiyordu, vasat İngilizlerin konuşma tarzına da uyuz oluyordum. Yeterince spor yapamıyordum; ayrıca Londra'nın eğlence tarzı bana güneşte beklemiş madensuyu kadar yavan görünüyordu. "Richard Hannay," diyordum kendi kendime, "yanlış deliğe girdin dostum, buradan çıksan iyi olacak."

Buluwayo'da geçirdiğim son yıllarda yaptığım gelecek planlarını düşününce sinirden dudağımı ısırdım. Orada küpümü doldurmuştum, büyük bir servet sayılmasa da benim için yeterliydi; üstelik keyifli yaşamak için çeşitli yollar da bulmuştum. Babam beni altı yaşımıdayken İskoçya'dan alıp götürmüş, o günden beri de eve hiç dönmemiştim; dolayısıyla İngiltere benim için bir nevi *Binbir Gece Masalları* gibiydi ve hayatımın geri kalanını bu ülkede geçirmeyi planlıyordum.

Lakin daha en baştan hayal kırıklığına uğradım. Gezip görülecek yerlerden yaklaşık bir haftada sıkıldım; daha bir

ay bile geçmeden restoranlardan, tiyatrolardan ve at yarışlarından gına geldi. Belki de tüm bunlar, birlikte vakit geçirebileceğim gerçek bir dostumun olmamasından kaynaklanıyordu. Birçok insan beni evine davet ediyor ama gittiğimde benimle pek de ilgileniyormuş gibi görünmüyorlardı. Afrika'nın güney kesimlerine dair bir iki soru soruyorlar, sonra da dönüp kendi işlerine bakıyorlardı. Emperyalist hanımlar beni Yeni Zelanda'dan gelen öğretmenlerle ve Vancouver'dan gelen yazarlarla tanıştırmak üzere çaya davet ediyorlardı ki bu da işin en sıkıcı yanıydı. Otuz yedi yaşında ve her açıdan sapasağlam bir adam olan ben, cebimde iyi bir yaşam süreceğim kadar param da olmasına rağmen bütün günümü can sıkıntısı içinde geçiriyordum. Neredeyse toparlanıp Afrika'nın bozkırlarına geri dönecektim çünkü Birleşik Krallık'ın en çok canı sıkılan adamı haline gelmiştim.

O gün öğleden sonra, sırf kafamı bir şeylerle meşgul etme amacıyla borsacılarımla yatırım konularında tartışmış, eve dönerken de kulübüme uğramıştım. Esasında burası bir kulüpten ziyade kolonici üyelerin kabul edildiği bir birahaneydi. Kendime buzlu bir kokteyl aldım ve akşam gazetelerini okumaya koyuldum. Hepsi Yakındoğu'da süregelen kargaşanın haberleriyle doluydu, ayrıca Yunan Başbakanı Karolides hakkında bir makale yayımlanmıştı. Makaleyi okuyunca adamı bir hayli takdir ettim. Yazılanlara göre sahnedeki en önemli oyuncu oydu, üstelik dürüst bir oyun sergiliyordu; diğerlerinin çoğu için aynı şeyi söylemek ise abartı olurdu. Anladığım kadarıyla Berlin ve Viyana'da kendisinden fena halde nefret ediyorlardı fakat bizler onun yanında yer alacaktık; hatta gazetelerden birinde Avrupa ile Kıyamet Günü arasında duran yegâne engelin bu adam olduğu yazılıydı. Acaba kendime o bölgede bir iş imkânı yaratabilir miyim diye düşündüğümü hatırlıyorum. O an Balkan yarımadası bende insanın can sıkıntısını giderebilecek bir yer izlenimi bırakmıştı.

Saat altı sularında eve gidip üstümü değiştirdim, akşam yemeğimi Café Royal'de yedim, sonra da bir müzikhole gittim. Saçma sapan bir gösteri sahneleniyordu. Hoplayıp zıplayan kadınlar, maymun suratlı adamlar vardı; dolayısıyla fazla kalmadan çıktım ve Portland Place yakınlarında kiraladığım daireye doğru yürümeye başladım. Gece sakin ve berraktı. Kaldırımın üzerinde hızlı adımlarla yürüyen insanların hepsi çok meşgul görünüyor, birbirleriyle konuşa konuşa yanımdan geçip gidiyorlardı. Yapacak bir işleri olduğu için onları kışkandım. Tüm bu tezgâhtar kızların, büro çalışanlarının, şık giyimli beylerin ve polis memurlarının yaşamlarına anlam katan bir uğraşları vardı. Esnediğini gördüğüm bir dilenciye iki buçuk şilin verdim; ne de olsa dert ortağı sayılırdık. Oxford Meydanı'na vardığımda başımı kaldırıp ilkbahar semasına baktım ve kendi kendime bir söz verdim. Bana bir meşgale yaratması için İngiltere'ye bir gün daha tanıyacak, sonunda yine bir şey değişmediyse Cape'e giden ilk gemiye binip geri dönecektim.

Benim dairem Langham Place'in arkasında yer alan yeni binanın birinci katındaydı. Binada ortak kullanılan bir merdiven vardı, girişte bir kapı görevlisi ile bir asansör görevlisi duruyordu ama restoran ya da benzeri bir şey yoktu, daireler de birbirlerinden tamamen ayrılmıştı. Ben evde sürekli bir uşak bulunmasından hoşlanmam, o yüzden işlerimi görmesi için her gün gelip gidecek birini tutmuştum. Her sabah saat sekizden önce geliyor, akşam da yedide gidiyordu çünkü akşam yemeklerini hiçbir zaman evde yemiyordum.

O gece eve döndüğümde tam anahtarım ile kapımı açacakken yanı başımda bir adam belirdi. Bana yaklaştığını fark etmemiştim, dolayısıyla aniden karşımda görünce irkildim. Kısa kesilmiş kahverengi bir sakalı ve keskin bakışlı küçük mavi gözleri olan ince yapılı biriydi. Onu tanımıştım; en üst katta oturuyordu, hatta bir kere merdivenlerde karşılaşıp sohbet etmiştik.

“Sizinle konuşabilir miyim?” diye sordu. “Bir dakika içeri girebilir miyim?” Eliyle kolumu tutmuş, sesi titremesin diye çaba sarf ediyordu.

Kapımı açtım ve içeri geçmesi için işaret ettim. Hemen eşikten atlayıp girdi ve benim pipo içip mektuplarımı yazmak için kullandığım arka odaya koştu. Ardından hızla geri geldi.

Heyecanlı bir sesle “Kapı kilitli mi?” diye sordu ve kendi eliyle kapıyı zincirledi.

“Çok üzgünüm,” dedi, çekingen bir tavırla. “Haddimi aştığımın farkındayım ama sizin beni anlayabilecek biri olduğunuzu düşündüm. Bütün hafta boyunca işler çığırından çıkarken aklımda siz vardınız. Acaba bir iyilik istesem yapar mısınız?”

“Sizi dinleyeceğim,” dedim. “Sadece bu kadarı için söz verebilirim.” Bu ürkek küçük adamın tuhaf davranışlarından tedirgin olmaya başlamıştım.

Yanındaki masanın üzerinde duran içki tepsisine uzanıp kendisine sert bir viski-soda doldurdu. Üç yudumda içip bitirdi ve bardağı yerine koyarken çatlattı.

“Pardon,” dedi, “bu gece biraz huzursuzum. Zira şu aralar ölü bir adamım ben.”

Bir koltuğa oturdum ve pipomu yaktım.

“Nasıl bir duygu?” diye sordum. Bir deliyle uğraşmak zorunda kaldığımı düşünmeye başlamıştım.

Bitkin yüzünde bir gülümseme belirdi. “Hayır, ben deli değilim; henüz delirmediğim. Bakın beyefendi, ben sizi bir süredir izliyorum. Serinkanlı ve dürüst biri olduğunuza, cesaret gerektiren işlere girişmekten çekinmeyeceğinize kanaat getirdim. Dolayısıyla size bir sır vereceğim. Benim şu anda dünyadaki herkesten daha fazla yardıma ihtiyacım var ve size güvenip güvenemeyeceğimi bilmem gerekiyor.”

“Siz anlatın hikâyenizi,” dedim, “gerisini sonra konuşuruz.”

Büyük bir gayretle kendisini toparlamaya çalıştı ve ardından saçma sapan bir hikâyeye anlatmaya başladı. Başta anlattıklarını tam olarak anlamadım ve ara sıra sözünü kesip soru sormak zorunda kaldım. İşin özeti şuydu:

Kendisi Kentucky'li bir Amerikalıydı, maddi durumu da iyi olduğu için üniversiteyi bitirdikten sonra dünyayı gezme-ye çıkmıştı. Bir Chicago gazetesinde savaş muhabiri olarak görev yapıp birkaç makale yazmış, bir iki yılını Güneydoğu Avrupa'da geçirmişti. Anladığım kadarıyla iyi bir dilbilimciydi ve o yörenin toplumunu oldukça iyi tanıyordu. Yakınıymış gibi sözünü ettiği kişiler, gazetelerden aşına olduğum isimlerdi.

Biraz siyasete karıştığını söyledi; önceleri sadece me-
raktanmış, daha sonra da kendine engel olamamış. Onun keskin zekâlı, yerinde duramayan, her olayı deşip kökenine inmek isteyen bir adam olduğunu fark etmiştim. Sadece bu defa biraz fazla deşmişti.

Bana anlattıklarından ne çıkarabildiysem hepsini size aktarıyorum. Tüm hükümetlerden ve ordulardan gizlenen, çok tehlikeli kişilerce tasarlanan büyük bir yeraltı harekâtı başlatılmıştı. O da bunu tesadüfen öğrenmiş, çok ilginç bulmuş, biraz derine inince de yakalanmıştı. Anladığım kadarıyla işin içindekilerin çoğu devrimleri gerçekleştiren eğitimli anarşistlerden oluşuyordu; onların dışında bir de bu işe para için soyunmuş finansörler vardı. Kafası çalışan insanlar batmakta olan bir pazardan büyük kazançlar elde edebilirler, dolayısıyla bu durumda Avrupa devletlerini ihtilafa düşürmek her iki tarafın da işine geliyordu.

Adam, kafamın karıştığı birçok noktaya açıklık getiren acayip şeyler anlattı; Balkan Harbi esnasında yaşanan bir takım olaylar, ülkelerden birinin nasıl olup da birdenbire lider konumuna geldiği, ittifakların neden kurulup bozulduğu, neden bazı adamların ortadan kaybolduğu ve harp için gerekli para ve levazımatın nereden geldiği gibi. Tüm

bu komplonun amacı ise Rusya ile Almanya'nın arasını açmaktı.

Bütün bunların nedenini sorduğumda, anarşistlerin beledikleri şansı bu sayede elde edeceklerine inandıklarını söyledi. Tüm medeniyetlerin aynı potada buluşmasıyla yepyeni bir dünyanın doğacağını umuyorlardı. Kapitalistler ise para kıracak, enkaz satın alarak servet kazanacaklardı. Dediğine göre, sermaye denilen şey vicdan da tanımıyordu, vatan da. Ayrıca bu işin arkasında Yahudiler vardı ve Yahudiler Rusya'dan ölesiye nefret ediyorlardı.

“Düşünebiliyor musunuz?” diye haykırdı. “Üç yüz yıl boyunca eziyet çektiler ve bu, soykırımların rövans maçı olacak. Yahudi dediğin her yeredir ama onu bulmak için çok derinlere inmeniz gerekir. Misal, Almanların kurduğu herhangi bir ticari işletmeyi ele alalım. Eğer bu firma ile iş yapacaksanız, ilk olarak karşınıza genç ve kibar, muhtemelen Eton veya Harrow İngilizcesi konuşan bir adam çıkacak ve adı da ‘Prens *von und zu* Her Neyse’ olacaktır. Fakat gerçekte onun bir önemi yoktur. Eğer söz konusu olan büyük çaplı bir işletmeyseniz, o adamı aşar ve karşınızda alını hafif açılmış, sivri çeneli, domuz gibi bir Alman bulursunuz. Sizin İngiliz gazetelerinizi yerinden oynatan kişi işte bu adamdır. Fakat siz işin en büyüğünün peşindeyseniz ve en büyük patrona ulaşmanız gerekiyorsa, bire on bahse girerim ki o zaman ufak tefek, solgun yüzlü, tekerlekli iskemlede oturan ve cıngıracıklı yılan gibi bakan bir Yahudi'nin karşısına çıkarılırsınız. Evet bayım, şu anda dünyayı yöneten adam budur ve bu adam hançerini Çar'ın imparatorluğuna saplamış halde duruyor çünkü teyzesi zulüm görmüş ya da babası Volga kenarındaki dar bir ahırda kırbaçlanmış olabilir.”

Bu esnada, Yahudi anarşistlerin son günlerde biraz gözden düşmüş olduklarını hatırlatmadan edemedim.

“Hem evet, hem de hayır,” dedi. “Bir noktaya kadar başarı kazandılar, ama sonra kendilerine paranın satın ala-

mayacağı, çok daha büyük bir değer edindiler ki o da ilkel insanın savaş içgüdüsiydi. Nasılsa öldürüleceğinizi biliyorsanız, uğruna savaşılacak bir bayrak ve bir ülke yaratırsınız. Ve eğer savaşın sonunda hayatta kalırsanız, yarattığınız o şeye âşık olursunuz. O şeytani asker bozuntuları sevecekleri bir şey buldular ve bu yüzden Berlin ve Viyana’da hazırlanan güzelim plan altüst oldu. Ama bu arkadaşlar henüz son kartlarını oynamadılar. Şu an manşetlerinin içinde bir as saklı ve ben bir ay daha hayatta kalamazsam onu ortaya sürüp oyunu kazanacaklar.”

“Fakat ben sizin ölmüş olduğunuzu sanıyordum,” diye araya girdim.

“*Mors janua vitae*,” dedi gülümseyerek. (“Ölüm yaşamın kapısıdır.” Bu sözü biliyordum, zaten bildiğim tüm Latince de bundan ibaretti.) “İşin o kısmına sonra geleceğim ama önce sizi başka konularda da aydınlatmam gerekiyor. Gazete okuyorsanız, Constantine Karolides adını bilirsiniz, değil mi?”

Bunu duyar duymaz yerimden doğruldum çünkü daha o akşamüstü bu isimle ilgili bir yazı okumuştum.

“Bütün oyunları bozan işte bu adam. O bu gösterinin beyni, üstelik de dürüst bir adam. Bu yüzden son on iki aydır yetkilerini düşürüyorlar. Bunu ortaya çıkardım; gerçi anlaması zor olduğundan değil, çünkü bu kadarını herhangi bir aptal bile tahmin edebilir. Ben asıl onu nasıl ele geçireceklerini çözdüm ki bu ölümcül bir bilgiydi. İşte bu yüzden ölmek zorunda kaldım.”

Kendisine bir içki daha aldı ve bu defa içkiyi ona kendim hazırladım, çünkü benden yardım dilenen bu adam artık ilgimi çekmeye başlamıştı.

“Onu kendi ülkesinde öldüremezler çünkü kendi büyükkanellerinin bile derisini yüzebilecek Epirli korumaları var. Fakat Haziran’ın on beşinde Karolides Londra’ya geliyor. İngiltere Dışişleri Bakanlığı uluslararası çay partileri düzen-

lemeye başladı ve bunların en büyüğü o tarihte yapılacak. Karolides partinin onur konuğu olacak ve eğer bu arkadaşların isteği gerçekleşirse, onu seven vatandaşlarına asla geri dönemeyecek.”

“Fakat bunun çözümü yeterince basit,” dedim. “Kendisini uyarıp ülkesinden çıkmamasını sağlayabilirsiniz.”

“Ve onların kurallarına göre mi oynayayım?” dedi sertçe. “Gelmediği takdirde oyunu onlar kazanacak çünkü şu anda bu karmaşayı çözebilecek yegâne adam, Karolides. Eğer hükümeti risk konusunda uyarılırsa Karolides gelmez, çünkü 15 Haziran’ın ne kadar önemli olaylara gebe olduğunu bilmiyor.”

“Peki ya İngiliz hükümeti?” dedim. “Onlar misafirlerinin öldürülmesine izin vermezler. Bir fısıltı bile fazladan önlem almalarına yeter.”

“Bu da işe yaramaz. Şehrinizi sade giyimli dedektiflerle doldurup polis sayısını ikiye katlayabilirler ama Constantine yine de ölüme mahkûm olur. Bu arkadaşların oynadığı oyun çocuk oyunu değil. Onlar bu cinayeti gösterişli bir ortam yaratarak tüm Avrupa’nın gözleri önünde işlemek istiyorlar. Karolides bir Avusturyalı tarafından öldürülecek ve Viyana ile Berlin’deki yönetimlerin bu işe göz yumduklarını ispatlamak için bir yığın kanıt yerleştirilecek. Tabii ki bunların hepsi iğrenç birer yalan ama olay dünyanın gözüne yeterince karanlık görünecek. Ben boş konuşmuyorum, dostum. Bu şeytani entrikanın tüm detaylarını biliyorum ve size şu kadarını söyleyeyim, bu iş Borgia’lardan beri görülmüş en büyük hainlik olacak. Yine de, eğer Londra’da 15 Haziran’da olacakları bilen ve hâlâ hayatta olan bir adam varsa, bu iş gerçekleşmeyecek. O kişi de bendeniz Franklin P. Scudder olacak.”

Bu ufak tefek adamdan hoşlanmaya başlamıştım. Çenesi bir fare kapanı gibi kapanmıştı ve keskin bakışlı gözlerinden

ateşler çıkıyordu. Bana düzmece bir hikâye anlatıyor dahi olsa rolünü gayet iyi oynuyordu.

“Bu anlattıklarınızı nereden öğrendiniz?” diye sordum.

“İlk ipucunu Tirol bölgesinin Achensee gölü kıyısındaki bir handa ele geçirdim. Bunun üzerine araştırıp soruşturmaya başladım ve Buda’nın Galiçya* kesimindeki bir kürkçü dükkânında, daha sonra Viyana’daki Yabancılar Kulübü’nde ve Leipzig şehrinin Racknitzstrasse adlı sokağındaki küçük bir kitapçada başka ipuçları buldum. Kanıt toplamayı on gün önce Paris’te tamamladım. Şu anda size detaylarını anlatamam çünkü çok vakit alır. Vardığım sonucun doğruluğundan emin olduktan sonra bana düşenin artık ortadan kaybolmak olduğuna karar verdim ve oldukça dolambaçlı yollardan geçip buraya kadar geldim. Paris’ten yarı Fransız yarı Amerikalı züppe bir genç olarak ayrıldım ve Hamburg’dan yelken açarken Yahudi bir elmas taciri görünümündeydim. Norveç’te bulunduğum süre içinde Henrik Ibsen üzerine çalışan ve dersler için malzeme toplayan İngiliz bir öğrenciydim; fakat Bergen’den ayrılırken ağırlıklı olarak kar kayağı konulu filmler çeken bir sinemacıydım. Ve Leith’ten buraya gelirken Londra gazetelerine sunmak üzere bir sürü kâğıt hamuru teklifini beraberimde getirdim. Düne kadar izimi bir şekilde kaybettirebildiğimi sanıyordum ve oldukça mutluydum. Ama sonra...”

O an aklına gelen şey keyfini kaçırmış gibiydi ve viskisinden bir yudum daha aldı.

“Sonra dışarıda, bu binanın önünde bir adamın durduğunu gördüm. Bütün gün odamda kapalı kalıyor, ancak karanlık bastıktan sonra bir iki saatliğine gizlice dışarı çıkıyordum. Penceremden adamı bir süre izledim, sanki tanıdık biriydi... İçeri girip kapı görevlisi ile konuştu. Dün gece yürüyüşten döndüğümde de posta kutumda bir kart buldum.

* Vaktiyle Avusturya-Macaristan İmparatorluğu’na bağlı bir eyalet. Bugün Polonya ve Ukrayna sınırları içinde kalır. (e.n.)

Kartın üzerinde bu dünyada en son karşılaşmak istediğim adamın adı yazılıydı.”

Gözlerindeki bakış ve yüzündeki bariz korku ifadesinden olacak, karşımdaki adamın samimiyetine iyice inanmıştım. Ona daha sonra ne yaptığını sorduğumda benim sesim de ciddileşmişti.

“O anda köşeye kısıtıldığımı anladım. Tek bir çıkış yolu vardı. Ölmek zorundaydım. Eğer beni takip edenler ölmüş olduğumu düşünürlerse yeniden kabuklarına çekileceklerdi.”

“Bunu nasıl becerdiniz?”

“Uşağıma kendimi kötü hissettiğimi söyledim ve ölü taklidi yapmak üzere hazırlığa giriştim. O kadar zor olmadı çünkü kılık değiştirmek konusunda hiç de beceriksiz sayılmam. Gidip bir ceset buldum; nerede arayacağınızı bildikten sonra Londra’da kolaylıkla bir ceset bulabilirsiniz. Dört tekerli bir arabanın arkasına yükleyip getirdim ve yukarıya çıkarmak için mecburen yardım aldım. Tahmin edeceğiniz üzere, adli soruşturmam için kanıt yaratmam gerekiyordu. Yatağa uzandım ve uşağıma bir uyku ilacı hazırlamasını, sonra da çıkıp gitmesini söyledim. Bana bir doktor çağırmak istedi fakat onu tersledim ve yalakalığa tahammülüm olmadığını söyledim. Yalnız kalır kalmaz doğrulup cesedin şeklini değiştirmeye giriştim. Benim ölçülerimdeydi ve anladığım kadarıyla aşırı alkol aldığı için ölmüştü, dolayısıyla sağa sola içki şişeleri yerleştirdim. Bana en benzemeyen yanı çenesiydi, o yüzden tabancayla ateş edip çenesini dağıttım. Korkarım yarın birisi çıkıp gece silah sesi duyduğunu söyleyecek ama benim katımda benden başka kimse yaşamadığı için bu riski göze alabileceğimi düşündüm. Etrafı iyice dağıttım, tabancayı yorganın üzerine koydum ve pijamalarımın içindeki cesedi yatağıma yatırıp bıraktım. Sonra, acil zamanlar için sakladığım takım elbisemi giydim. Ardımda ipucu bırakmamak için tıraş olmaya cesaret edemedim, zaten sokağa çıkmaya

çalışmamın da bir faydası yoktu. Bütün gün aklımda siz vardınız ve gelip yardımınızı istemekten başka çarem yok gibi görünüyordu. Siz gelene kadar pencerede bekledim, sonra da sizinle konuşmak için sessizce merdivenlerden indim... İşte bayım, sanırım bu konuyla ilgili bildiğim ne varsa siz de biliyorsunuz artık.”

Gözlerini bir baykuş gibi kırıştırıyor, oturduğu yerde sinirli sinirli kıpırdanıyor, yine de son derece kararlı görünüyor. Artık bana dürüst davrandığına ikna olmuşum. Anlattığı son derece inanılmaz bir hikâyeydi ama ben daha önce de birçok kez inanılmaz hikâyeler dinlemiş ve sonradan doğru çıktıklarına şahit olmuşum. Bu gibi durumlarda hikâyenin kendisinden çok anlatan kişinin güvenilirliğini tartmayı öğrenmiştim. Daireme yerleşip boğazımı kesmek gibi bir niyeti olsaydı daha basit bir hikâyeye uydururdu diye düşündüm.

“Anahtarınızı bana verin,” dedim, “gidip cesede göz atmak istiyorum. Temkinli davrandığım için affedin ama mümkünse anlattıklarınızı bir nebze olsun doğrulamak zorundayım.”

Üzgün bir tavırla başını salladı. “Bunu isteyeceğinizi düşünmüştüm ama anahtarım bende değil. Şifonyerimin üzerinde duruyor. Onu orada bırakmak zorundaydım çünkü anahtarımın olmaması şüphe uyandırabilirdi. Peşimdeki beyler, oldukça uyanık insanlar. Bayım, bir geceliğine bana güvenmeniz gerekiyor. Yarın zaten ceset hakkında yeterince bilgi sahibi olacaksınız.”

Bir iki saniye düşündükten sonra, “Tamam,” dedim. “Bu gecelik size güveniyorum. Sizi bu odaya kilitleyip anahtarı alacağım. Yalnız size bir çift lafım olacak, Bay Scudder. Dürüst biri olduğunuza inanıyorum ama eğer değilseniz, bilin ki tabancalarla aram iyidir.”

“Elbette,” dedi çevik bir hareketle ayağa fırlayarak. “Henüz adınızı öğrenme şansım olmadı ama iyi bir insan

olduğunuzu düşünüyorum. Eğer bana ödünç bir ustura da verirseniz müteşekkire kalacağım.”

Onu yatak odama götürüp yalnız bıraktım. Yarım saat kadar sonra odadan çıkan kişiyi zar zor tanıdım. Sadece delici ve hırslı bakan gözleri aynı kalmıştı. Sinekkaydı tıraş olmuş, saçlarını ortadan ayırmış, kaşlarını kesip düzeltmişti. Üstelik talim görmüş bir asker gibi hareket ediyor, kahve-rengi teni de dahil olmak üzere her yönüyle Hindistan’da uzun süre kalmış bir İngiliz subayına benziyordu. Gözüne tek camlı bir gözlük yerleştirmiş, Amerikan aksanından ise hiç eser kalmamıştı.

“Bu... bu inanılır gibi değil! Bay Scudder..!” dedim, kekeleyerek.

“Bay Scudder değil,” diye düzeltti sözümü; “40. Gurka Tugayı’ndan Yüzbaşı Theophilus Digby ve şu anda evci iznindeyim. Bunu unutmazsanız sevinirim, bayım.”

Ona arka odada bir yatak yaptım ve kanepeme yatmaya gittiğimde kendimi son bir aydır olmadığım kadar neşeli hissettim. Tanrı’nın unuttuğu bu koca şehirde bile zaman zaman ilginç olaylar yaşanabiliyordu.

Ertesi sabah uyandığımda, uşağım Paddock’un arka odanın kapısında gürültü yaptığını duydum. Paddock, Selakwe’deyken kendisine iyilik yaptığım biriydi ve İngiltere’ye döndüğümde uşağım olarak onu yanımda getirmiştim. Konuşma konusunda ancak bir suaygırı kadar yetenekliydi ve ev hizmetlerinde de pek iyi sayılmazdı ama sadakatine tamamen güvenebileceğimi biliyordum.

“Kes şu gürültüyü, Paddock,” dedim. “Arkadaşım Yüzbaşı... Yüzbaşı...” (ismi hatırlayamıyordum) “içeride uyuyor. İki kişilik kahvaltı hazırla, sonra da yanıma gel, konuşacaklarımız var seninle.”

Paddock’a bir hikâye uydurdum ve arkadaşımın çok önemli biri olduğunu, aşırı çalışmaktan sinirlerinin yıprandığını, sakın bir ortamda iyice dinlenmeye ihtiyacı olduğunu-

nu söyledim. Onun burada olduğunu kimsenin bilmemesi gerektiğini, aksi takdirde Hindistan Bürosu'ndan* ve Başbakanlık'tan gelecek haberlerle rahatsız edileceğini, bu yüzden de tedavisinin aksayacağını anlattım. İtiraf etmeliyim ki Scudder kahvaltıya geldiğinde rolünü mükemmel oynadı. Paddock'a gözlük camının ardından tıpkı bir İngiliz subayı gibi dik dik baktı ve ona Boer Savaşı hakkında sorular sordu; bana da birtakım hayali arkadaşlarla ilgili yorumlar yaptı. Bunca zamandır bir kere bile bana "Efendim" demeyi öğrenememiş olan Paddock, sanki hayatı buna bağlıymış gibi Scudder'a sürekli "Efendim" diye hitap ediyordu.

Ona bir gazete ile bir kutu puro bırakıp şehre indim ve öğle yemeğine kadar vakit geçirdim. Geri döndüğümde asansör görevlisinin suratında ciddi bir ifade vardı.

"Bu sabah burada kötü şeyler oldu, efendim. 15 numaradaki beyefendi kendini vurmuş. Az önce morga götürdüler. Polisler yukarıda."

Asansörle 15 numaraya çıktığımda, olay yerini inceleyen iki polis memuru ve bir dedektifle karşılaştım. Onlara aptalca sorular sorunca beni hemen odadan kovdular. Ardından Scudder'ın uşağını bulup ağzını aradım ama anladığım kadarıyla herhangi bir şeyden şüphelenmemişti. Yüzü bembeyaz kesilmişti, sürekli sızlanıyordu; ama iki buçuk şilin onu teselli etmeye fazlasıyla yetti.

Ertesi gün yapılan soruşturmaya ben de katıldım. Bir yayınevinin ortağı, ölen kişinin kendisine kâğıt hamuru teklifleri getirdiğine dair ifade vermişti ve tahminen bir Amerikan şirketinin mümessili olabileceğini söylemişti. Jüri olayın akli denge kaybından dolayı gerçekleşen bir intihar vakası olduğuna hükmetti ve tamamlanması gereken birkaç ayrıntı Amerikan Konsolosluğu'na devredildi. Olan biteni Scudder'a tüm detaylarıyla aktardığımda beni büyük bir ilgiyle

* Britanya Hindistanı'nı denetlemek üzere 1858'de Londra'da kurulan İngiliz devlet dairesi. (e.n.)

dinledi. Söylediğine göre soruşturmayaya katılmayı çok istemişti, çünkü bir insanın kendi ölüm ilanını okuması kadar eğlenceli olabilirdi bu.

Evimin arka odasındaki ilk iki gününü gayet huzurlu geçirdi. Biraz gazete okudu, birkaç puro içti ve bir deftere bir sürü not aldı. Ayrıca her akşam satranç oynuyorduk ve her seferinde beni kolayca mat ediyordu. Galiba bir taraftan da sinir bozukluğunu tedavi etmeye çalışıyordu zira oldukça zor bir süreçten geçmişti. Üçüncü gün geldiğinde huzursuzlanmaya başladı. 15 Haziran'a kadarki günlerin bir listesini yaptı ve hepsinin yanına kırmızı kalemle işaret koyup stenoyla birtakım notlar düştü. Onu her seferinde düşüncelere dalmış bir halde, keskin gözleri ifadesizce bakarken buluyordum; böyle tefekkür anlarının ardından da büyük bir umutsuzluğa kapılıyordu.

Daha sonra yeniden asabileşmeye başladığını fark ettim. En ufak gürültüye kulak kabartıyor, bana durmadan Paddock'un güvenilir biri olup olmadığını soruyordu. Bir iki kez iyice hırçınlaştı ama sonra özür diledi. Onu suçlamıyordum. Kendisine hep anlayış gösterdim çünkü oldukça güç bir görev üstlenmişti.

Kendi postunu kurtarma peşinde değildi. Onun tek derdi, yaptığı planların başarılı olup olmayacağıydı. Hiçbir zafı olmayan bu küçük adam, son derece cesur biriydi. Bir akşam, yüzü çok ciddi bir ifadeye büründü.

"Bak, Hannay," dedi, "seni bu konuda biraz daha bilgilendirmek zorunda olduğumu düşünüyorum. Yokluğumda benim yerime mücadele edecek birini bırakmadan gitmek istemem." Ardından bana o güne kadar üstü kapalı anlattığı birçok olayın detaylarını aktarmaya başladı.

Pek dikkatli dinlemiyordum. Doğrusunu isterseniz onun başından geçen maceralar, üst düzey siyasi meselelerle ilgili görüşlerinden daha fazla ilgimi çekiyordu. Karolides ve sorunları beni ilgilendirmediği için işin bu kısmını ona bı-

rakmıştım. Dolayısıyla anlattıklarının büyük bir bölümü hafızamdan silinip gitti. Hatırladığım kadarıyla Karolides'in Londra'ya varmadan önce herhangi bir tehlikeye maruz kalmayacağını, söz konusu tehlikenin de en yüksek mevki-lerden geleceğini ve bu nedenle hiçbir şüphe uyandırmayacağını söylerken kendinden son derece emin görünüyordu. Bu tehlikeyle ilgili olarak Julia Czechenyi adında bir kadından söz etti. Anladığım kadarıyla bu kadın Karolides'i korumalarından uzaklaştırmak için yem olarak kullanılacaktı. Ayrıca "Kara Taş" diye bir şeyden ve peltek konuşan bir adamdan bahsetti. Bir de özellikle üstünde durduğu, gözle-lerini bir şahinin gözleri gibi yarı kapalı tutabilen, sesi genç, kendi ihtiyar bir adam vardı ki onun adını ağzına aldığı anda ürpermeden edemiyordu.

Ölüm hakkında da çok konuştu. İşini bitirmeden önce ölmekten çok korkuyordu ama kendi hayatını pek önem-semiyordu.

"Hani iyice yorulduktan sonra uykuya dalarsın, sonra bir yaz gününe uyanıp pencereden giren çimen kokusunu duyarsın ya, işte onun gibi bir şey olmalı. Vaktiyle çayır sal-kımotuyla kaplı bir memlekette* yaşarken böyle sabahlar için Tanrı'ya hep şükrederdim. Sanırım Ürdün Nehri'nin diğer yanında uyandığımda da aynı şekilde şükredeceğim."

Ertesi gün çok daha neşeli kalktı ve günün büyük bölü-münü Stonewall Jackson'ın hayat hikâyesini okuyarak geçirdi. Bense akşam bir maden mühendisiyle iş yemeğine çıktım ve gece uyumadan önce satranç oynayabilmek için saat on buçuk civarında eve döndüm.

Odasının kapısını açtığımda ağzımda bir puro tuttuğu-mu hatırlıyorum. İçerideki ışığın yanmıyor olması bana tu-haf gelmişti. Scudder erkenden yatıp uyudu mu acaba diye merak ettim.

* İng. *Bluegrass Country*. ABD'nin Kentucky eyaletine özgü bitki örtüsü kastediliyor. (e.n.)

Işığı açtım ama odada kimse yoktu. Daha sonra odanın uzak köşesinde gördüğüm manzarayla ağızındaki puro yere düştü ve soğuk terler dökmeye başladım.

Konuğum sırtüstü serilmiş halde yerde yatıyordu. Kalbine saplanmış uzun bir bıçak onu yere mıhlamıştı.

►

2. Bölüm

Sütçü Yolculuğa Çıkıyor

Kendimi çok kötü hissettim ve bir koltuğa oturdum. Yaklaşık beş dakika öyle kaldıktan sonra içimi dehşetli bir korku sardı. Donuk gözlerle yerden bana bakan bu beyaz surat tahammül edilecek gibi değildi, neyse ki bir masa örtüsü bulup üzerini örtmeyi başardım. Sonra sendeleyerek gidip dolabı açtım, brendiyi buldum ve ağız dolusu birkaç yudum içtim. Daha önce de insanların vahşice öldürüldüğünü görmüştüm; hatta Matabele Savaşı'nda birkaç adamı bizzat ben öldürmüştüm fakat bir iç mekânda soğukkanlılıkla işlenmiş olan bu cinayet diğerlerinden çok farklıydı. Yine de kendimi toparlamayı başardım. Saatime baktığımda on buçuğu gösteriyordu.

Sonra aklıma bir fikir geldi ve bütün daireyi köşe bucak aradım. İçeride kimse yoktu, birinin içeriye girdiğini gösteren herhangi bir iz de yoktu ama yine de bütün pencereleri sıkı sıkı kapatıp sürgüledim ve kapının zincirini taktım.

Artık kafam çalışmaya başlamış, yeniden düşünebilecek hale gelmiştim. Aklımdakileri netleştirmek yaklaşık bir saatimi aldı. Hiç acele etmedim çünkü katil geri dönmediği sürece, olan biteni enine boyuna düşünmek için sabah saat altıya kadar vaktim vardı.

Şurası gayet açıktı: Artık ben de bu olayın içindeydim. Scudder'ın anlattığı hikâyenin doğruluğu konusunda en ufak bir şüphem kalmamıştı. Zaten bunun ispatı masa örtüsünün altında yatıyordu. Scudder her ne biliyor idiyse, bunu bildiğini bilen adamlar onu bulmuşlar ve konuşmaması için en kestirme yolu tercih etmişlerdi. Öte yandan Scudder dört gündür evimde kalıyordu ve düşmanları onun bana güvenip sırrını açıkladığını tahmin etmiş olmalıydılar. Demek ki şimdi de beni ortadan kaldıracaklardı. Bu hemen o gece ya da ertesi gün veya daha sonraki gün olabilirdi ama belli ki sır bendeydi.

Sonra aklıma başka bir seçenek daha geldi. O an dışarı çıkıp polisi çağırdığımı ya da doğrudan yatağıma girip uyuduğumu ve sabah olduğunda Paddock'un cesedi bulup polisi aradığını farz ettim. Bu durumda Scudder'la ilgili ne tür bir hikâye anlatabilirdim? Paddock'a onun hakkında yalan söylemiştim, ayrıca tüm bu olanlara inanmak son derece güçtü. Polise gidip Scudder'ın bana anlattıklarının hepsini dürüstçe anlatacak olsam, muhtemelen benimle alay edeceklerdi. Bu durumda cinayetten hüküm giyme olasılığım çok yüksekti ve beni asmak için ellerinde yeterince güçlü deliller vardı. İngiltere'de beni çok az insan tanıyordu; benim için şahitlik edecek, şahsıma kefil olacak bir tane bile dostum yoktu. Belki bu gizli düşmanların amacı da buydu zaten. Belli ki her şeyi düşünebilecek kadar akıllıydılar ve benden 15 Haziran sonrasına dek kurtulmaları için, bir İngiliz hapisanesi de göğsüme bıçak saplamak kadar etkili olurdu.

Polise gidip tüm hikâyeyi anlatsam ve bir mucize eseri bana inansalar dahi, yine de düşmanların oyununa alet olmuş olacaktım. O zaman Karolides ülkesinden ayrılmalıydı ki bu tam da onların istediği şeydi. Sonunda nasıl olduysa oldu, Scudder'ın ölü yüzünün görüntüsü, onun davasının tutkulu bir destekçisi haline gelmemi sağladı. O

ölmüştü ama sırlarını bana bırakmıştı ve ben onun işini sürdürebilecek yeteneğe sahiptim.

Hayatı tehlikede olan bir adam için bu size tuhaf gelebilir ama tamı tamına böyle düşünüyordum. Ben sıradan bir adamım, diğer insanlardan daha cesur değilim fakat iyi bir insanın öldürüldüğünü görmek hiç hoşuma gitmez. Bu oyunda onun yerine geçebildiğim takdirde o uzun bıçak Scudder'ın sonu olmayacaktı.

İçinde bulunduğum durumu bir iki saat enine boyuna düşündükten sonra nihayet kararımı verdim. Bir yolunu bulup ortadan kaybolacak ve haziranın ikinci haftasına kadar gözlerden uzak kalacaktım. Daha sonra, hükümet yetkilileriyle bir şekilde temasa geçip Scudder'ın anlattıklarını onlara aktaracaktım. Keşke bana daha fazla bilgi vermiş olsaydı ve keşke ben onun anlattığı kadarını daha dikkatli dinleseydim... Oysa çıplak gerçeklerden başka hiçbir şey bilmiyordum. Diğer tehlikeleri savuşturabilmiş olsam dahi sonunda bana inanmama ihtimalleri vardı ki bu büyük bir riskti. Fakat her şeye rağmen yine de ben, hükümetin gözünde anlattıklarımı doğrulayacak bir şey gerçekleşmesini umarak şansımı denemeye karar verdim.

İlk işim önümüzdeki üç hafta boyunca hiç durmadan yol almak olacaktı. Takvim Mayıs ayının 24'ünü gösteriyordu; bu da yetkililere ulaşmaya çalışmadan önce yirmi gün gizlenmek zorunda olduğum anlamına geliyordu. Tahminime göre peşime düşecek iki grup insan vardı: Scudder'ın beni ortadan kaldırmak isteyen düşmanları ve beni Scudder cinayetinden arayan polis memurları. Muhtemelen baş döndürücü bir kovalamaca gerçekleşecekti fakat bu fikir beni garip bir şekilde rahatlatmıştı. O kadar uzun süredir hareketsiz kalmıştım ki, herhangi bir faaliyet şansını seve seve kabul edecek haldeydim. Cesetle baş başa kalıp kaderin bana ne göstereceğini beklerken ezilmiş bir solucandan farkım yok-

tu; ancak boynumun sağlığı için zekâmı kullanmam gerekcekse, bunu büyük bir keyifle yapmaya hazırdım.

Sonra aklıma Scudder'ın bana daha fazla ipucu sağlayacak bir not bırakmış olabileceği geldi. Masa örtüsünü üzerinden çektim ve ceplerini aradım; artık cesetten ürkmüyordum. Yüz ifadesi aniden öldürülmüş biri için fazla sakindi. Göğüs cebinde hiçbir şey yoktu; yeleğinin cebinden de birkaç madeni parayla puro ağızlığı çıktı sadece. Pantolonunda küçük bir çakı ile biraz gümüş para ve ceketinin yan cebinde timsah derisinden yapılmış eski bir puro kutusu buldum. İçine not aldığını gördüğüm o küçük siyah defterden hiç iz yoktu. Belli ki defteri katil almıştı.

Daha sonra başımı kaldırıp baktığımda, yazı masasının bazı çekmecelerinin açık durduğunu gördüm. Scudder çekmeceleri asla öyle bırakmazdı çünkü o gelmiş geçmiş en titiz, en tertipli insandı. Birisi etrafta bir şey aramış olmalıydı, mesela o küçük defteri.

Bütün evi gözden geçirince her yerin didik didik edilmiş olduğunu gördüm; kitaplar, çekmeceler, dolaplar, kutular, hatta gardırobumdaki elbiselerin cepleri ve yemek odasındaki büfe... Etrafta ne varsa, her şeyin içine bakılmıştı. Ortada defterden eser yoktu. Büyük olasılıkla katil onu bulmuştu. Öyle dahi olsa, Scudder'ın cesedinin üzerinden çıkmadığı belliydi.

Sonra elime bir atlas aldım ve Britanya Adaları'nın büyük bir haritasına göz gezdirmeye başladım. Niyetim, bozkırda edindiğim deneyimlerin işe yarayabileceği bir doğal yaşam alanı bulmaktı, çünkü şehirde gizlenmeye kalkışsam kendimi kapana kısılmış fare gibi hissedecektim. Sonunda İskoçya'nın benim için en iyi seçim olacağına karar verdim zira ailem İskoçyalıydı ve her yerde sıradan bir İskoçyalı gibi görünebilirdim. Önce oraya Alman bir turist kılığında gitmeyi düşündüm çünkü eskiden babamın Alman ortakları vardı ve ben büyürken Almancayı ana lisanım gibi öğrenmişim,

ayrıca Damaraland* bölgesinde üç yıl boyunca bakır arama çalışmalarında bulunmuştum. Fakat iyice düşünüp taşındıktan sonra İskoç kılığına girmenin daha az şüphe çekeceğine ve polisin geçmişimle ilgili toplamış olabileceği bilgilerle daha az örtüşeceğine kanaat getirdim. Bence gidilebilecek en iyi yer Galloway yöresiydi. Haritadan çıkarabildiğim kadarıyla burası İskoçya'nın en yakın mesafedeki yabancı alanıydı ve yoğun bir nüfusa sahip değildi.

Bradshaw'un demiryolu rehberinden edindiğim bilgiye göre, sabah saat 07.10'da St. Pancras İstasyonu'ndan bir tren kalkıyordu ve bu trene binersem akşamüstü geç saatlerde Galloway'de bir istasyona varmış olacaktım. İşin bu kısmı iyiydi ama asıl St. Pancras'a nasıl gideceğim önemliydi çünkü Scudder'ın peşindeki adamların evi gözetlediklerinden emindim. Bu konu biraz kafamı karıştırmıştı, ancak daha sonra aklıma bir fikir geldi ve yatağıma girip iki saat boyunca huzursuz bir uyku uyudum.

Dörtte uyandım ve yatak odamın panjurlarını açtım. Sakin bir yaz sabahının solgun ışıkları gökyüzünü dolduruyordu, serçeler de ötmeye başlamışlardı. Birden duygularım tümüyle değişti ve kendimi Tanrı'nın unuttuğu bir budala gibi hissettim. O anda her şeyi akışına bırakıp, polisin durumumla ilgili mantıklı bir sonuca varacağını umut ederek beklemek istedim. Fakat meseleyi tekrar gözden geçirdiğimde bir gece önce aldığım karardan dönmek için hiçbir sebep bulamadım ve isteksizce de olsa planımı uygulamaya karar verdim. Korkup yan çizmek gibi bir niyetim yoktu; ama sizin anlayacağınız, başımı belaya sokmaya da pek hevesli değildim.

Çok kullanılmış ama iyi durumda olan bir tüvit takım, sağlam bir çift çivili bot ve bir de oduncu gömleği buldum. Ceplerime yedek bir gömlek, bir kasket, birkaç mendil ve bir

* Bugünkü Namibya devletinin Alman İmparatorluğu'nun sömürgesi olduğu 1884-1919 yılları arasında taşıdığı isim. (e.n.)

de diş fırçası yerleştirdim. İki gün önce Scudder'ın ihtiyacı olur diye bankaya gitmiş ve hesabımdan yüklüce altın çekmiştim. Bunun elli sterlinlik kısmını Rodezya'dan* dönerken getirdiğim kuşağın içine koydum. Yanıma almak istediğim şeyler aşağı yukarı bundan ibaretti. Banyo yaptıktan sonra uzun sarkık bıyıklarımı kısaltıp fırça modeli verdim.

Sıra bir sonraki adımdaydı. Paddock sabahları saat tam 07.30'da gelir ve anahtarıyla kapıyı açıp içeri girerdi. Yediye yirmi kala civarında ise, acı tecrübeler sonucu öğrendiğim üzere, elindeki teneke kutularla büyük bir tangırtı çıkararak sütçü geliyor ve benim için kapıya süt bırakıyordu. Erken saatte gezintiye çıktığım bazı günler sütçüyle karşılaşıyordum. Yaklaşık benim boyumda, seyrek bıyıklı, beyaz tulum giyen genç bir adamdı. Ve ben tüm umutlarımı işte bu adama bağladım.

Oturma odasına girdiğimde içerisi yarı karanlıktı ve sabahın ilk ışıkları panjurların arasından içeri sızmaya başlamıştı. Dolaptan aldığım bir viski-soda ve birkaç bisküvi ile alelacele kahvaltı ettim. Saat altıya geliyordu. Cebime bir pipo yerleştirdim ve şöminenin yanındaki sehpa da duran tütün kavanozundan kesemi doldurmaya başladım.

Parmaklarımı tütüne daldırınca sert bir cisme dokundum ve içinden Scudder'ın küçük siyah not defterini çekip çıkarttım...

Bence bu iyiye alametti. Cesedin üstündeki örtüyü kaldırdım, cansız yüzdeki huzur ve asaleti şaşkınlıkla izledim. "Güle güle dostum," dedim; "senin için elimden gelenin en iyisini yapacağım. Bana şans dile, artık her neredeysen."

Sonra koridorda gezinip sütçüyü beklemeye başladım. İşin en zor kısmı buydu çünkü açık havaya çıkmazsam boğulacakmışım gibi hissediyordum. Saat altı buçuğu geçmişti,

* Afrika kıtasının güneyinde 1889-1923 yılları arasında British South Africa Company (Britanya Güney Afrika Şirketi) tarafından kiralanarak işletilen bölgenin adı. Bugün Zimbabve topraklarındadır. (e.n.)

sonra altı kırk oldu ama sütçü hâlâ ortalarda yoktu. Aptal adam gecikmek için tam da gününü bulmuştu.

Saat yediye çeyrek kala olmuş, hâlâ görünmemiştii; fakat bir dakika daha geçtiğinde dışarıdan teneke gürültüsü geldi. Dış kapıyı açtım ve beklediğim adamı karşımda buldum. Taşdığı kutuların arasından benimkileri ayırıyor, bir taraftan da ıslık çalıyordu. Beni görünce hafiften irkildi.

“Bir dakika içeri gel,” dedim. “Seninle konuşmak istediğim bir şey var.” Sonra onu alıp yemek odasına götürdüm.

“Düşündüm de,” dedim, “sen anlayışlı birine benziyorsun. Benim için bir iyilik yapmanı istiyorum. Kepini ve tulumunu bana on dakikalığına ödünç verirsen, karşılığında sana bir İngiliz altını.”

Altını görünce gözleri büyüdü ve yüzüne geniş bir sırıtış yayıldı. “Niye ki?” diye sordu.

“Bir iddiaya girdim,” dedim. “Bunu açıklamak için vaktim yok ama kazanabilmem için önümüzdeki on dakika boyunca sütçü kılığına girmem gerekiyor. Tek yapman gereken burada kalıp dönüşümü beklemek. İşe biraz gecikebilirsin ama kimse şikâyetçi olmayacaktır, üstelik bu teklif de senin olacak.”

“Tamamdır!” dedi neşeyle. “Eğlencenizi bozacak değilim bayım. Al işte istediklerin.”

Mavi kepini başıma taktım, beyaz tulumunu giydim, teneke kutuları yerden aldım ve kapımı çekip çıktıktan sonra ıslık çalarak merdivenlerden aşağı indim. Girişteki kapı görevlisi çenemi kapatmamı söyleyince yaptığım değişikliğin işe yaradığını anlamış oldum.

İlk bakışta sokakta kimse yokmuş gibi görünüyordu. Ama sonra, bir polis memurunun yüz metre ötede durduğunu ve serseri görünümlü bir adamın karşı kaldırımın ile risinden ayaklarını sürüyerek geldiğini fark ettim. Ani bir dürtüyle gözlerimi kaldırıp karşıki eve baktım ve birinci katın penceresinde bir surat gördüm. Serseri görünümlü adam

evin önünden geçerken yukarı bakınca, ikisi aralarında işaretleştiler gibi geldi bana.

Neşeyle ıslık çalarak ve sütçünün havalı yürüyüşünü taklit ederek karşı kaldırıma geçtim. Gördüğüm ilk yan sokağa saptım ve sola kıvrılarak boş bir arazinin yanından geçen yola girdim. Daracık sokakta hiç kimse görünmüyordu, ben de süt kutularını kenardaki çöp yığınının içine bıraktım, keple tulumu da peşi sıra gönderdim. Kasketimi henüz başıma takmıştım ki bir postacı köşeyi döndü. Postacıya “Günaydın,” dedim, o da benden hiç kuşku duymadan karşılık verdi. Aynı anda yakınlardaki bir kilisenin saati yediyi vuruyordu.

Kaybedecek bir saniyem bile yoktu. Euston Caddesi’ne çıkar çıkmaz tabanları yağlayıp koşmaya başladım. Euston İstasyonu’ndaki saat yediyi beş geçiyordu. St. Pancras’ta bilet almak için hiç vaktim kalmamıştı, üstelik daha nereye gideceğime de karar vermemiştim. Bir hamal bana peronun yerini tarif etti ve içeri girdiğimde trenin hareket etmekte olduğunu gördüm. İki istasyon görevlisi geçişi durdurmuşlardı ama ben hızla aralarından sıyrılıp en sondaki vagona atladım.

Üç dakika sonra tren kuzey tünellerinin içinden gürültüyle geçerken, asabi bir kondüktör yanıma gelip sorular sordu. Sonra, aniden hatırıma gelen Newton-Stewart isimli istasyona bir bilet kesti ve beni rahatça yerleşmiş olduğum birinci sınıf kompartımandan çıkarıp içinde bir denizci ile şişman bir kadın ve çocuğunun yolculuk ettiği, sigara içilebilen üçüncü sınıf bir kompartımana aktardı. Yanımdan ayrılırken hâlâ söyleniyordu; bense mendilimle alnımın terini silerken yanımdaki yolculara ağır İskoç aksanıyla tren yakalamanın ne zor bir iş olduğundan yakınıyordum. Rolümü oynamaya başlamıştım bile.

“Şu bekçinin küstahlığına bak!” dedi kadın, acı acı. “Ona haddini bildirmek için bir İskoç lazımmış demek ki.

Az önce de çocuğun bileti yok diye söylenip durdu, halbuki gelecek sene ağustosta basacak dört yaşına, yani daha bir sene var. Bu beyi de yere tükürdü diye azarladı.”

Denizci, kadının söylediklerini asık bir suratla teyit etti ve ben, otoriteye karşı bir protesto atmosferi içinde yeni yaşamıma başlamış oldum. Henüz bir hafta önce dünyayı heyecansız ve yavan bulduğumu hatırladım o an.

3. Bölüm

Edebiyatçı Hancı Macerası

O gün kuzeye doğru sessiz sakin bir yolculuk yaptım. Dışarıda güzel bir mayıs havası vardı ve bütün çalılıkların üzerinde alıç çiçekleri açmıştı. Hâlâ özgür bir insanken neden bunca zaman Londra'da kaldım, neden bu cennet gibi ülkenin güzel yerlerini gezip görmedim diye sorup duruyordum kendime. Yemekli vagona girmeye cesaret edemediğim için Leeds'te bir yemek sepeti satın aldım ve içindekileri şişman kadınla paylaştım. Sabah gazetelerini de aldım; o seneki büyük yarışa katılacak atlarla ve kriket sezonunun açılışıyla ilgili haberler yazmışlardı, ayrıca Balkanlar'da işlerin rayına oturmaya başlaması ve bir İngiliz filosunun Kiel'e gönderilmesi hakkında birkaç paragraf yer alıyordu.

Gazete okumayı bitirdikten sonra Scudder'ın küçük siyah not defterini çıkarıp incelemeye koyuldum. Defter baştan aşağı karalamalarla doluydu. Çoğu yerde rakamlar vardı ama arada sırada bir isim yazılmış olduğunu görüyordum. Mesela, başta "Pavia" olmak üzere "Hofgaard", "Lunneville", "Avocado" gibi kelimeler oldukça sık geçiyordu.

Artık Scudder'ın hiçbir şeyi nedensiz yapmadığını anlamıştım ve tüm bu karalamaların altında bir şifre olduğunu düşünüyordum. Şifreleme konusu benim her zaman ilgimi

çekmiştir. Hatta Boer Savaşı sırasında Delagoa Körfezi'nde istihbarat subayı olarak görev yaparken kendim de bu işle az çok uğraşmıştım. Satranç ve bulmaca gibi şeylere kafam iyi çalışır ve o zamanlar şifre çözmek konusunda da başarılı olduğumu düşünüyordum. Bu defaki nümerik bir şifreye benziyordu. Bu tür şifrelerde rakamlar alfabadeki harflerle eşleştirilir fakat kafası çalışan herhangi biri bunları bir iki saat uğraşarak çözebilir, dolayısıyla Scudder'ın böyle basit bir yöntemle yetinmiş olabileceğini düşünmüyordum. Sonra dikkatimi defterdeki kelimelere verdim; zira elinizde harf sıralamasını temsil eden bir anahtar kelime varsa, oldukça iyi bir nümerik şifre oluşturabilirsiniz.

Saatlerce uğraştım ama denediğim kelimelerin hiçbiri işe yaramadı. Sonra uyuyakaldım ve gözlerimi tam zamanında, Galloway'e giden yavaş trene aktarma yapacağım Dumfries İstasyonu'na vardığımızda açtım. Peronda gördüğüm adamlardan birinin bakışları hiç hoşuma gitmemişti ama o bana dönüp bakmadı bile. Orada bulunan bir bilet otomatının aynasında kendi aksimi görünce, adamın bana bakmamış olmasını gayet normal karşıladım. Koyu renk tenim, eski tüvit takımım ve kambur duruşumla üçüncü sınıf vagonlarda itiş kakış yolculuk eden tipik bir dağ çiftçisine benziyordum.

Yolculuğuma sert tütün ve toprak pipo içilen bir atmosferde, altı kişiyle birlikte devam ettim. Haftada bir kurulan pazaryerinden dönüyorlardı ve durmadan piyasa fiyatları hakkında konuşuyorlardı. Cairn, Deuch ve adını bilmediğim diğer bir düzine nehrin civarındaki kuzulamanın artış gösterdiğinden söz ettiklerini de duydum. Adamların yarısından fazlası ağır bir öğle yemeği yemiş, viskiyi de fazla kaçırmışlardı; bu yüzden varlığıma dikkat etmediler bile. Ağaçlarla kaplı küçük vadilerin arasından uzun süre tangır tungur ilerledikten sonra, göllerin parıldadığı, kuzeyinde yüksek mavi tepeler görünen geniş bir bozkıra ulaştık.

Saat beş civarında vagondaki herkes inmiş, tam da istediğim gibi tek başıma kalmıştım. Bir sonraki istasyonda ben de indim ve kendimi bir bataklığın tam ortasında, şimdi adını bile hatırlayamadığım küçük bir yerde buldum. Burası bana Güney Afrika'nın Karroo bölgesindeki unutulmuş küçük istasyonlarından birini anımsatıyordu. Yaşlı istasyon görevlisi bahçesini kazmakla meşguldü; küreğini omzuna atıp ağır ağır trene doğru yürüdü, bir paket teslim aldı, sonra geri dönüp patatesleriyle ilgilenmeye devam etti. On yaşlarında bir çocuğa biletimi verdikten sonra istasyondan çıkıp kendimi kahverengi bozkırda kıvrılarak uzanan bembeyaz bir yolda buldum.

Her bir tepenin mor kuvars taşı kadar berrak görüldüğü muhteşem bir ilkbahar akşamıydı. Bataklıklara has o tuhaf bitki kökü kokusuna rağmen insana kendini denizin ortasındaymış gibi hissettiren o tertemiz hava, ruhumda çok garip bir etki yaratmıştı. İçim ferahlamış, bütün endişelerimden kurtulmuştum. Sanki polis tarafından aranan otuz yedi yaşında bir adam değil de bahar tatilinde doğa yürüyüşüne çıkmış genç bir delikanlı gibiydim. Afrika'nın bozkırlarında yolculuğa çıktığım o dondurucu sabah saatlerinde duyduğum hislerin aynısını hissediyordum. İnanır mısınız bilmem ama o yoldan aşağı yürürken bir yandan keyifle ıslık çalmaya başlamıştım. Kafamda ne yapacağıma dair herhangi bir plan yoktu. Tek istediğim, bu kutsanmış ve rayihalı tepelerin diyarında durmaksızın yol almaktı çünkü aştığım her kilometre kendimle daha barışık olmamı sağlıyordu.

Yol kenarındaki fidanlıklardan birinde durup kendime fındık dalından bir yürüyüş sopası yaptım, ardından anayoldan ayrılıp yan yola saptım ve gürül gürül akan bir derenin vadisi boyunca yürümeye başladım. Hâlâ peşimdeki adamlardan çok ileride olduğumu ve o geceyi rahat geçirebileceğimi düşünüyordum. Yürümeye devam ettim ve bir şelalenin yanındaki kuytuda bir çoban kulübesi gördüm. Kulübeye

vardığımda son yediğim lokmanın üzerinden saatler geçmiş, karnım çok acıkmaya başlamıştı. Kapının yanında duran koyu tenli kadın beni bozkır insanına özgü nazik bir çekingenlikle selamladı. Tek gecelik konaklama isteğime yanıt olarak tavan arasındaki yatakta uyuyabileceğimi söyledi ve bana bir çırpıda jambonlu yumurta, çörek ve yağlı süttten oluşan iştah açıcı bir sofrta hazırladı.

Hava kararmaya başladığında kadının kocası tepelerden inip yanımıza geldi. Tek adımıyla sıradan bir ölümlünün üç adımı uzunluğunda yol kat eden cılız bir deve benziyordu. İkisi de kırsal kesimde yaşayan diğer insanlar gibi iyi terbiye görmüş oldukları için bana hiç soru sormadılar ama beni bir tür tüccar sandıklarını anlamıştım ve bu tahminlerini doğrulamak için elimden geleni yaptım. Onlara büyükbaş hayvanlardan söz ettim, ev sahibim de bu konuda biraz fikir sahibiydi. Ben de kendisinden yerel Galloway pazarları hakkında etraflıca bilgi aldım ve ileride işe yarar diye aklımın bir köşesine yazdım. Saat ona doğru iskemlenin üzerinde içim geçmeye başladı ve “tavan arasındaki yatak” ertesi sabah beşte ev halkı tekrar ayaklanana kadar gözlerini hiç açmadan uyuyacak olan, yorgunluktan bitap düşmüş bir adamı ağırladı.

Konaklama için teklif ettiğim parayı reddettiler. Saat altı civarında kahvaltı edip yeniden güneye doğru yol almaya başladım. Niyetim, dün indiğim istasyonun bir iki istasyon ilerisinden tekrar trene binmek, fakat bu defa ters yöne gitmekti. Polis muhtemelen batıdaki limanlardan birine doğru ilerleyerek Londra’dan uzaklaşmak isteyeceğimi düşünüyordu, o yüzden en güvenilir yol buydu. Bence peşimdekilere göre hâlâ avantajlı durumdaydım; çünkü suçlunun ben olduğuma karar vermeleri birkaç saatlerini alacak, St. Pancras’tan trene binen şahsın kimliğini tespit etmeleriye daha uzun sürecekti.

Yine dışarıda insana neşe veren o berrak bahar havası hâkimdi, bu yüzden de kendimi endişeli ve yorgun hisset-

mem mümkün olmuyordu. Aslında aylardır hiç bu kadar iyi olmamıştım. Çobanın “Cairnsmore of Fleet” adıyla sözünü ettiği yüksek tepenin eteklerinden geçerek upuzun bozkırda ilerlemeye başladım. Yuvalamakta olan çullukların ve yağmurkuşlarının çığlıkları her yerden duyuluyor, kuzular dere kenarındaki yeşil çayırların üzerinde beyaz benekler gibi görünüyordlardı. Geçen aylardaki miskinliğim kemiklerimden sıyrılıp gitmiş, sanki içimden dört yaşında bir çocuk çıkmıştı. Bozkırın üzerinde ağır ağır yol alırken, ilerideki küçük nehrin vadisine doğru eğim yapan bir tümseğe çıktım ve yaklaşık bir kilometre ötedeki fundalıkların arasından bir trenin dumanını gördüm.

Vardığım istasyon amacıma gayet uygun çıktı. Etrafı yüksek bir bozkırla çevrili olduğu için tek bir demiryolu hattı ile ince bir tali hat, bir bekleme odası, bir büro, istasyon şefinin kulübesi ve bir de üzerinde beктаşıüzümü ve hüsnü-yusuf yetişen küçük bir bahçeye yer kalıyordu. Görünürde buraya ulaşan bir yol yoktu ve yarım kilometre ötedeki dağ gölünün dalgaları gri granit sahillerinin üzerini kaplayarak bu ıssızlığı iyice artırıyordu. Doğu istikametine giden trenin dumanını ufukta görene kadar yüksek çalılıarın arasında bekledim. Sonra bulunduğum yerden çıkıp minik bilet gişesine yaklaştım ve Dumfries’e bir bilet aldım.

Benim vagonumda sadece ihtiyar bir çoban ve bana hiç tekin görünmeyen, şaşı gözlü vahşi köpeği vardı. Adam uyuyordu ve yanındaki minderlerin üzerinde o sabah çıkan *Scotsman* gazetesi duruyordu. Beni ilgilendiren bir haber olabileceğini düşünerek büyük bir hevesle gazeteyi kaptım.

“Portland Place cinayeti” adını verdikleri olay hakkında iki sütun haber geçmişlerdi. Uşağım Paddock polisi aramış, sütçü ise tutuklanmıştı. Zavallı sütçü elindeki altını zor yoldan kazanmışa benziyordu, oysa ben onun hizmetleri karşılığında çok ufak bir bedel ödemiştim çünkü polisi saatlerce oyalamıştı. Son dakika haberlerinde olayla ilgili bazı yeni ge-

lişmelere rastladım. Sütçü serbest bırakılmıştı ve polis tarafından adı gizlenen gerçek suçlunun kuzeye giden trenlerden birine binerek Londra dışına kaçtığı düşünülüyordu. Apartman dairesinin sahibi olarak benim adım da kısaca geçmekteydi. Sanırım polis acemice bir karar almış ve bu önemsiz görünen bilgiyi benden şüphelenilmediğine ikna olayım diye haberlere ekletmişti.

Gazetede bundan başka hiçbir şey yoktu. Bir dış politika haberine, Karolides hakkında bir yazıya ya da Scudder'ı ilgilendiren konularda herhangi bir bilgiye rastlayamamıştım. Gazeteyi yerine bırakıp başımı kaldırdığımda dün inmiş olduğum istasyona yaklaşmakta olduğumuzu gördüm. Patatesçi istasyon şefi hareketli bir olayın ortasında gibi görünüyordu çünkü batı istikametindeki tren bizim geçmemizi bekliyor ve içinden üç adam inmiş, ihtiyara sorular soruyorlardı. Tahminime göre bu adamlar Scotland Yard tarafından görevlendirilen yerel polislerdi ve tek hattı bulunan bu istasyona kadar izimi sürmüşlerdi. Oturduğum yerde iyice gölgeye çekilip onları dikkatle seyrettim. Bir tanesi elindeki deftere not alıyordu. Patates toplayıcısının aksiliği üzerindeydi, biletimi alan çocuk ise aralıksız konuşuyordu. Birden hepsi aynı anda dönüp beyaz yolun geçtiği bozkıra baktılar. Ben de zaten peşimdekilerin o yoldan ilerlemesini istiyordum.

İstasyondan ayrılıp yola koyulduğumuzda yol arkadaşım uyandı. Dalgın bakışlarını üzerimde gezdirdi ve köpeğini acımasızca tekmeledikten sonra nerede olduğumuzu sordu. Belli ki çok sarhoştı.

“Aazına ijki koymassan böle olur tabi,” dedi, pişman olmuş gibi.

Üstün irade gücüne şaşırdığımı ifade ettim.

“Evet ama ben zaten güçlü bi ijki karşıtım,” dedi hırçın bir sesle. “Geçen Azij Martin Günü’nde bi’ yemin ettim, o günden beri fiskinin damlasını aazıma komadım. Yılbaşında bile ijmedim, o kadar iştememe rağmen.”

Ayaklarını kaldırıp karşı koltuğa uzattı ve dağınık saçlı kafasını yastıklara gömdü.

“Ve işte karşılığı bu,” diye inledi. “Sebt gününde cehen-nem ateşinden beter bi’ kafa ve ayrı yerlere bakan iki göz.”

“Neden öyle oldu?” diye sordum.

“Brendi denen bi’ iyecek yüzünden. İkiyi bırakmış biri olarak fiskiden uzak duruyorum ama bütün gün şu brendi denen şeyi lık lık yudumladım, daha bi’ iki hafta kendime gelemem heralde.” Adamın sesi giderek alçaldı, tükürükler saçmaya başladı ve uykunun ağır eli yeniden üzerine serildi.

Hattın ilerisindeki istasyonlardan birinde inmeyi planlı-yordum fakat tren siyah bira renginde gürül gürül akan nehrin üzerindeki su kemerini geçtikten sonra durdu ve önüme aniden daha güzel bir fırsat çıkarmış oldu. Dışarıya uzanıp baktığımda bütün vagonların pencerelerinin kapalı olduğunu ve etrafta hiç insan bulunmadığını gördüm. Bunun üzerine kapıyı açtım ve demiryolunun kenarında birbirine dolaşık duran fındık ağaçlarının arasına hızlıca atladım.

O iğrenç köpek olmasaydı her şey yolunda gidecekti. Sahibinin eşyalarını çalıp kaçtığını sanarak havlamaya başladı ve neredeyse dişlerini pantolonuma geçirecekti. Sesleri duyup koşan insanlar kompartımanın kapısına yığılmış, intihar ettiğini zannettikleri için bağırıp çağırıyorlardı. Ağaçlık arazide sürünerek nehrin kenarına ulaştım ve çalıların ardına gizlenerek yüz metrelik bir mesafeyi geride bıraktım. Saklandığım yerden arkama dönüp bakınca kondüktör ve birkaç yolcunun vagonun açık duran kapısında toplandığını, benim bulunduğum yöne doğru bakmakta olduklarını gördüm. Vagondan bando mızıka eşliğinde çıksaydım bu kadar seyirci çekemezdim.

Neyse ki sarhoş çoban tüm dikkatleri dağıttı. Köpeği iple beline bağlı olduğu için ikisi birden vagondan fırlayıp demiryolunun üzerine kafa üstü düştüler ve nehrin kenarına doğru bayır aşağı yuvarlandılar. O esnada köpek onları

kurtarmaya gelenlerden birini ısırılmış olacak ki sunturlu bir küfür edildiğini duydum. Beni hemen unutmuşlardı. Sürünerek yarım kilometre kadar yol kat ettikten sonra ancak cesaretimi toplayıp arkama bakabildim. Tren yeniden hareket etmişti ve tünelin içinde gözden kaybolmak üzereydi.

Yarım daire biçimindeki geniş bir bozkırın ortasındaydım; alanın yarıçapını koyu renkli nehir çiziyor, yüksek tepeler ise kuzey çevresini oluşturuyordu. Etrafta insandan eser yoktu, sadece suyun şırlıtısı ve çullukların bitmek tükenmek bilmeyen haykırıışları duyuluyordu. Buna rağmen hayatımda ilk defa avlanma korkusuna kapıldım. Polis değildi korktuğum; Scudder'ın sırrını öğrendiğimi bilen ve bu yüzden hayatta kalmamı göze alamayacak olan diğer insanlardı. İngiliz emniyetinin sahip olmadığı bir gayret ve ihtiyatla izimi süreceklelerinden ve beni yakalayınca merhamet etmeyeceklerinden emindim.

Dönüp arkama baktım ama görünürde hiçbir şey yoktu. Güneş ışığı tren raylarının ve nehirdeki ıslak taşların üzerine pırıltılar yayıyordu. O an dünyada bundan daha huzur verici bir manzara bulamazdınız. Ama ben yine de koşmaya başladım. Bataklık arazideki dere yataklarında, iki büküm eğilmiş vaziyette terden gözlerim görmeyene kadar koştum. Dağın eteklerine ulaşp deli akan kahverengi suların çok daha yükseklerindeki tepeye nefes nefese kendimi atana dek de bu duygudan kurtulamadım.

Bulunduğum noktadan ilk bakışta demiryolu hattına kadar, güney yönünde ise fundalıkların bitip yeşil ovaların başladığı yere kadar olan bütün bozkırı tarayabiliyordum. Benim şahin gibi gözlerim vardır ama o kırsal alanda hareket eden hiçbir şey görememiştim. Sonra doğuya dönüp tepelerin ardına baktığımda yepyeni bir manzarayla karşılaştım; köknar ağaçlarıyla kaplı yemyeşil vadiler ve o taraftan bir karayolunun geçtiğine işaret eden silik toz çizgileri vardı. Son olarak da gözlerimi mayıs ayının mavi

gökyüzüne kaldırdım ve kalp atışlarımı hızlandıran o şeyi gördüm...

Güneyde tek kanatlı bir uçak gökyüzüne doğru yükselmekteydi. O uçağın beni aradığına ve polise ait olmadığına adım gibi emindim. Bir iki saat boyunca fundalıktaki bir çukurun içinden uçağı seyrettim. Tepeleri geçerken alçalıyor, yürüdüğüm vadinin üzerinde küçük daireler çiziyordu. Sonra fikrini değiştirmiş olacak ki çok yükseğe tırmandı ve geri dönüp güney istikametinde uzaklaştı.

Bu havadan casusluk işi benim hiç hoşuma gitmemişti; saklandığım kırsal alan artık doğru bir seçim gibi görünmüyordu. Eğer düşmanlarım gökyüzünde dolaşıyorlarsa, fundalıklarla kaplı bu tepeler beni gizlemeye yetmezdi. Başka bir sığınak bulmalıydım. Tepelerin ardında gördüğüm o yemyeşil alana daha büyük bir dikkatle bakmaya başladım çünkü orada ormanlık araziler ve taş evler bulabilirdim.

Akşam saat altı sularında bozkırdan çıktım ve ovadaki dar vadinin kıvrımlarına sarılmış beyaz bir kurdeleyi andıran yoldan ilerlemeye başladım. Ben yürürken etraftaki tarlalar yerlerini giderek kırlara bıraktı, küçük vadi şekil değiştirerek plato biçimini aldı ve ardından alacakaranlıkta dumanını gördüğüm ücra bir evin bulunduğu dar bir geçide vardım. Yol bir köprüye çıkıyordu ve genç bir adam köprüünün korkuluklarına dayanmış duruyordu.

Adam kilden yapılma uzun bir pipo içiyor ve gözlüğünün ardından suyu inceliyordu. Sol elinde küçük bir kitap tutmuş, bir parmağıyla da kaldığı yeri işaretlemişti. Yavaşça ezberinden okumaya başladı:

*Bir Grifon kanatlanıp çıkar vahşi doğadan,
Tepeleri ve vadileri aşarak
Düşer peşine Arimaspos halkının.**

* John Milton'ın *Paradise Lost* (Kayıp/Yitirilen Cennet) adlı eserinden. (e.n.)

Kilit taşında çınlayan ayak seslerimi duyunca irkilip bana doğru döndü. Güneşten yanmış, tatlı ve çocuksu bir yüzü vardı.

“İyi akşamlar,” dedi usulca. “Yolculuk etmek için güzel bir akşam.”

Evden lezzetli bir rosto ve kömür dumanı kokusu geliyordu burnuma.

“Burası bir han mı?” diye sordum.

“Hizmetinizdeyim,” dedi kibarca. “Hanın sahibi benim, efendim. Umarım geceyi burada geçirirsiniz çünkü doğrusunu söylemek gerekirse bir haftadır kimsenin yüzünü görmedim.”

Korkuluğa çıkıp oturdum ve pipomu doldurdum. Bir arkadaş bulduğumu düşünmeye başlamıştım.

“Hancı olmak için fazla gençsiniz,” dedim.

“Babam bir yıl önce öldü ve işini bana bıraktı. Burada büyükannemle birlikte yaşıyorum. Genç bir adam için biraz sıkıcı bir iş ama bu benim kendi seçimim değildi.”

“Kendi seçiminiz ne olurdu?”

Genç adamın yüzü kızardı. “Kitap yazmak isterdim,” dedi.

“Daha güzel ne olabilir?” diye haykırdım. “Ben hep bir hancının dünyadaki en iyi hikâye anlatıcısı olabileceğini düşünmüştümdür.”

“Artık öyle değil,” dedi. “Belki eskiden olabilirdi çünkü o zamanlar yollarda seyyahlar, ozanlar, soyguncular ve posta arabaları vardı. Ama artık olmaz. Buraya şişman kadınlarla dolu otomobiller gelir, o da sadece öğle yemeği molası için; bahar aylarında bir iki balıkçı, ağustos ayında ise avlanmaya çıkan birkaç müşteriden başka uğrayan olmuyor. Onlardan da pek malzeme çıkmıyor. Ben yaşamı gözlerimle görmek, dünyayı gezmek ve Kipling ya da Conrad gibi yazabilmek istiyorum. Ama şimdiye kadar sadece *Chambers's Journal* dergisinde birkaç dizemi yayımlatabildim, o kadar.”

Güneşin batışıyla kahverengi tepelerin önünde altın gibi parlayan hana baktım.

“Az çok dünyayı gezmiş sayılırım ve ben olsam bunun gibi bir inziva yerinden o kadar da nefret etmezdim. Maceranın sadece tropik bölgelerde ya da kırmızı ceketli adamların arasında bulunduğunu mu düşünüyorsun? Belki de macera dediğin şey burnunun ucunda duruyordur şu an.”

“Kipling de böyle diyor,” dedi gözleri parlayarak ve maceranın beklenmedikliğine dair bir dize okudu.

“O zaman sana gerçek bir hikâye anlatayım,” diye haykırdım, “belki de bir ay sonra bunun romanını yazmış olursun.”

Mayısın o ılık alacakaranlığında köprüünün üzerinde otururken güzel bir hikâye derleyip genç adama anlattım. Küçük detaylarda değişiklik yapsam da hikâye genel hatlarıyla gerçeği yansıtıyordu. Kimberley’den gelen bir maden sermayedarı olarak tanıttım kendimi. Yasadışı elmas alıcılarıyla başımı fazlasıyla derde sokmuş ve bir çeteyi meydana çıkarmıştım. Beni okyanusun diğer yanından beri takip etmiş, en iyi dostumu öldürmüşlerdi ve halen de peşimdeydiler.

Aslında anlatmamam gereken bir hikâyeydi ama anlattım, hem de gayet güzel anlattım. Kalahari üzerinden Afrika’nın Alman kesimine yapılan bir uçuş sahnesi getirdim gözünün önüne; uçağın nasıl çatırdadığını, gündüz hissedilen yakıcı sıcaklığı ve o muhteşem, mavi kadifeden geceleri tasvir ettim. Eve dönüş yolculuğum sırasında hayatıma kasetmek üzere düzenlenmiş bir saldırı tarif ettim ve Portland Place cinayetini gerçekten dehşet verici biçimde canlandırdım. “Macara mı arıyorsun,” diye haykırdım sonra; “işte buldun. Kötü adamlar peşimde ve onların peşinde de polis var. Yine de ben bu yarışa kazanmaya kararlıyım.”

“Tanrım!” diye fısıldadı, nefesini iyice içine çekerek. “Bu tıpkı bir Rider Haggard ya da Conan Doyle hikâyesine benziyor.”

“Demek bana inanıyorsun,” dedim, müteşekkir bir tonda.

“Tabii ki inanıyorum,” diyerek elini uzattı. “Alışılmışın dışındaki her şeye inanırım ben. Sadece normal görünen şeylere itimat etmemek gerekir.”

Çok gençti ama bence aradığım adam buydu.

“Sanırım şu anda izimi kaybetmiş durumdalar ama bir iki gün boyunca kapalı bir yerde gizlenmem gerekiyor. Beni içeri alabilir misin?”

Hevesle dirseğimden tuttu ve beni eve yönlendirdi. “Burada yosunların arasına gizlenmiş kadar rahat edebilirsiniz. Kimsenin boşboğazlık etmemesini bizzat sağlayacağım. Siz de bana maceralarınızla ilgili biraz daha ayrıntılı bilgi verebilirsiniz, değil mi?”

Hanın verandasına girdiğim sırada çok uzaklardan gelen bir motor sesi duydum. Ve batının kararmaya yüz tutmuş semalarında tek kanatlı dostumun silüetini gördüm.

Hancı bana evin arka tarafında, platonun güzel manzarasına bakan bir oda verdi ve sevdiği yazarların kitaplarının ucuz baskılarıyla doldurmuş olduğu çalışma odasını da kullanabileceğimi söyledi. Büyükanneyle hiç karşılaşmamıştım, o yüzden kadının yatalak olduğunu düşündüm. Yemeklerimi Margit adında yaşlı bir kadın getiriyor, han sahibi de günün her saatinde etrafımda dolanıyordu. Biraz yalnız kalmak istediğim için ona bir görev uydurdum. Bir motosikleti vardı; o yüzden ertesi sabah onu genellikle akşam postasıyla gelen bir gazeteyi almaya gönderdim. Gözlerini dört açmasını, çevresinde gözüne garip görünen her şeye, özellikle de motorlara ve uçaklara dikkat etmesini söyledim. Sonra büyük bir hevesle Scudder’ın not defterinin başına oturdum.

Genç adam öğleyin elinde *Scotsman* gazetesiyle geri döndü. Gazetede fazla bir şey yoktu; sadece Paddock ve sütçüyle ilgili daha detaylı kanıtlar ve kuzey istikametinde yol alan katil hakkında evvelsi gün çıkan yazının tekrarı vardı. Ayırı-

ca Karolides ve Balkanlar'daki son durum hakkında *Times* gazetesinden alınma uzun bir makale de yer alıyordu ama İngiltere ziyaretinden hiç söz edilmiyordu. O gün öğleden sonra bir yolunu bulup han sahibini yanımdan uzaklaştırdım çünkü şifreyi çözmeye çok yaklaştım.

Daha önce de söylediğim gibi bu bir nümerik şifreydi ve gelişkin bir deneme sistemi sayesinde boşlukların ve noktaların ne ifade ettiklerini gayet iyi çözmüştüm. Sorun anahtar kelimeyi bulmaktaydı ve Scudder'ın kullanmış olabileceği bilmem kaç milyon kelimeyi düşününce iyice umutsuzluğa kapıldım. Fakat saat üçe doğru aklıma aniden parlak bir fikir geldi.

Konuşmalarımız esnasında Julia Czechenyi adının geçtiğini hatırladım. Scudder bu ismin Karolides işine ışık tutacağını söylemişti, ben de şifre olarak bu ismi kullanmayı düşündüm.

İşe yaramıştı. "Julia" adının beş harfi bana sesli harflerin yerini gösteriyordu. A harfinin karşılığı alfabenin onuncu harfi olan J harfi idi ve şifrede Romen rakamı X ile temsil ediliyordu. E harfi U = XXI oluyordu mesela. "Czechenyi" ise başlıca sessiz harflerin sayısal değerlerini tespit etmemi sağladı. Ufak bir kâğıdın üzerine bir şema karaladım ve oturup Scudder'ın sayfalarını okumaya başladım.

Yarım saat sonra yüzüm bembeyaz kesilmiş halde ve parmaklarımla masada tempo tutarak okumaya devam ediyordum.

Pencereden dışarıya göz attım ve büyük bir gezinti arabasının vadiden yukarı çıkarak hana doğru ilerlemekte olduğunu gördüm. Araba hanın kapısına yanaştı ve içinden inen adamların sesleri duyuldu. Görünüşe bakılırsa iki kişiydiler ve ikisi de uzun ceketler giyen, tüvit kasketler takmış adamlardı.

On dakika sonra han sahibi usulca odama girdi. Heyecandan gözleri parlıyordu.

“Aşağıda seni arayan iki adam var,” diye fısıldadı. “Yemek odasında viski-soda yuvarlıyorlar. Seni sordular. Söylediklerine göre seninle burada buluşmayı umuyorlarmış. Ayrıca eşkalini gayet iyi tarif ettiler, botlarına ve gömleğine kadar. Onlara dün geceyi burada geçirdiğini, bu sabah da bir motosiklete binip ayrıldığını söyleyince adamlardan biri çok kaba bir küfür savurdu.”

Hancıdan onların dış görünüşlerini tarif etmesini istedim. Bir tanesi koyu renk gözlü, çalı gibi kaşları olan zayıf bir adamdı, diğeri ise daima gülümsüyor ve peltek konuşuyordu. İkisinin de yabancıya benzer bir tarafı yoktu; genç dostum bu konuda kendinden çok emindi.

Bir kâğıt parçası aldım ve bunu bir mektubun parçasıymış gibi göstererek üzerine Almanca şu sözleri yazdım:

“...Kara Taş. Scudder bunu görmüştü ama iki hafta daha yaşamayı başaramadı. Karolides’in programı da henüz kesinleşmediği için bu durumda ne yapabilirim bilmiyorum. Ama eğer Bay T bilgi verirse elimden gelenin en iyisini...”

Kişisel bir mektubun parçası olduğunu zannetmeleri için itina gösterdim ve kâğıdı hancıya uzattım.

“Al bunu, aşağıya götür ve yatak odamda bulunduğunu söyle. Sonra da benimle karşılaştıkları zaman kâğıdı bana vermelerini iste.”

Üç dakika sonra arabanın hareket ettiğini duydum ve perdenin arkasına geçip iki adama gizlice göz attım. Bir tanesi zayıf, diğeri ise gösterişliydi; bulunduğum yerden ancak bu kadarını seçebildim.

Han sahibi büyük bir heyecanla geri geldi. “Senin kâğıt onları yerlerinden oynattı,” dedi neşeyle. “Esmer adamın yüzü ölü gibi bembeyaz kesildi ve korkunç küfürler etti. Şişman olan bir ısıklık çaldı ve birden yüzü düştü. İçkiler için yarım altın verdiler ve para üstünü beklemeden gittiler.”

“Şimdi senden bir şey isteyeceğim,” dedim. “Bisikletine bin ve Newton-Stewart’a gidip emniyet amirini bul. Ona bu

iki adamın eşkalini ver ve onlardan şüphelendiğini, Londra cinayetiyle ilgili olabileceklerini söyle. Sebep sorarsa bir şeyler uydurursun. Hiç merak etme, o ikisi mutlaka geri gelecek. Bu gece değil, çünkü beni takip etmek için kırk kilometre yol gidecekler ama yarın sabah dönerler. Polise sabah erkenden burada olmalarını söyle.”

Genç hancı uslu bir çocuk gibi işe koyuldu, ben de Scudder’ın notlarını incelemeye devam ettim. Geri geldiğinde akşam yemeğini birlikte yedik ve ayıp olmasın diye ağzımdan biraz laf almasına izin verdim. Ona aslan avları ve Matabele Savaşı’yla ilgili başımdan geçen birkaç olayı anlattım; bu anlattıklarımın şimdi yaşadıklarına kıyasla ne kadar sıkıcı olduğunu düşünmeden de edemedim. Daha sonra genç adam uyumak için odasına çekildi, bense oturup Scudder’ı bitirdim ve gözüme hiç uyku girmediği için gün ağarana dek koltukta pipo içtim.

Ertesi sabah saat sekiz sularında iki polis memuru ile bir komiser muavininin hana geldiklerini gördüm. Arabalarını han sahibinin gösterdiği şekilde garaja park edip içeri girdiler. Yirmi dakika sonra pencereden bakarken, ikinci bir arabanın diğer yönden gelmekte olduğunu gördüm. Bu araba hana varmadan iki yüz metre ilerideki ağaçlık alanda durdu. İçindekiler arabayı ters yöne çevirdikten sonra indiler. Aradan bir iki dakika geçmemişti ki pencerenin önündeki çakıl taşlarının üzerinde yürüdüklerini duydum.

Ben aslında yatak odamda saklanıp bundan sonra olacakları görmeyi planlıyordum. Polis ile daha tehlikeli takipçilerim bir araya gelirlerse belki lehime bir durum gelişebilir diye düşünmüştüm. Ama sonra aklıma daha iyi bir fikir geldi. Ev sahibime aceleyle bir teşekkür notu yazdıktan sonra pencereyi açtım ve sessizce kendimi beктаşıüzümü çalılarının arasına bıraktım. Kimseye görünmeden duvardan atladım, nehrin kollarından birinin yanından sürünerek ilerledim ve ağaçlık alanın öteki ucundaki anayola ulaşmayı başardım.

Araba orada duruyordu. Sabah güneşinin altında yepyeni görünüyordu ama üzerindeki toz uzun bir yolculuk yapmış olduğunu gösteriyordu. Arabayı çalıştırdım, şoför mahalline atladım ve platoya doğru sessizce yol almaya başladım.

Yol birdenbire yokuş aşağı gitmeye başlayınca hanı gözden kaybettim ama rüzgâr öfkeli sesleri bana taşıyordu.

ı

4. Bölüm

Radikal Aday Macerası

Hayalinizde beni güneşli bir mayıs sabahı bozkırın kuru yollarında kırk beygir gücündeki otomobili tam gaz sürerken; omzumun üstünden arkama göz atıp endişe içinde bir sonraki sapağı kollarken; sonra da kısık gözlerimi ancak yolu görebilecek kadar açabilmiş halde ilerlerken canlandırabilirsiniz. Zira bir taraftan Scudder'ın not defterinde bulduklarımı düşünüyor ve çaresizliğe kapılıyordum.

O küçük adam bana bir sürü yalan söylemişti. Balkanlar, Yahudi-Anarşistler ve Dışişleri Bakanlığı Konferansı'yla ilgili tüm o hikâyeler, hatta Karolides bile bir aldatmacaydı. Öte yandan şimdi de açıklayacağım üzere tamamen yalan da sayılmazlardı. Ben onun hikâyesine her şeyi göze alacak kadar inanmış, fakat hayal kırıklığına uğramıştım; elimdeki cep defteri farklı bir masal anlatıyordu ve ben, süttan ağzı yananın yoğurdu üfleyerek yemesi gerekirken, bir kez daha ona körü körüne inandım.

Neden inandığımı bilmiyorum. Defterde okuduklarım son derece gerçekçiydi ve beni anlayabilir misiniz bilemem ama ilk hikâye de özünde garip bir şekilde doğru görünüyordu. Haziran ayının on beşinci günü bir kader günü olacaktı, adamın tekinin öldürülmesinden çok daha büyük bir

kader günü. Hatta o derece büyüktü ki Scudder'ın beni aradan çıkarıp oyunu tek başına oynamaya kalkışmasını dahi kınayamadım. Niyetinin bu olduğu bence açıktı. Bana anlattığı hikâyeye muazzam bir hikâyeydi ama işin aslı o derece olağandışıydı ki bunu keşfeden insan olarak bütün başarıyı kendine saklamak istemişti. Onu suçlayamazdım. Sonuçta onun asıl paylaşmadığı şey işin riskli tarafıydı.

Bütün hikâyeye o notlarda yazılıydı fakat aralarda boşluklar vardı; anlaşılan, Scudder o boşlukları hafızasından dolduracaktı. Otorite saydığı isimleri sıralamış, sonra tuhaf bir hile yaparak hepsine birer sayısal değer vermiş ve bu değerleri karşılaştırmak suretiyle hikâyedeki her aşamanın güvenilirliğini tespit etmişti. Yazdığı dört isim, otoritelerin isimleriydi. Ayrıca bir de Ducrosne adında bir adam vardı ki bu adam en yüksek değer olan beş üzerinden beş almıştı. Ammersfoort adında başka birinin değeri ise üçtü. Defterde yazılanlar hikâyenin sadece ana hatlarını teşkil ediyordu ve bunların dışında on iki defa parantez içinde karşıma çıkan şu garip ifade vardı: ("Otuz dokuz basamak"). Bu ifade defterde son kez geçtiğinde şöyle yazılmıştı: ("Hepsini saydım, tam otuz dokuz basamak – akşam sular yükseldiğinde saat 22.17'de"). Ne kadar düşündüysem de bu sözlere anlam veremedim.

İlk olarak, bu işin bir savaşı önlemekle uzaktan yakından ilgisi olmadığını anlamıştım. Bu savaşın olacağı Noel'in gelmesi kadar kesindi: Scudder'ın dediğine göre bu iş çok önceden beri tasarlanmaktaydı, hem de ta 1912 yılının Şubat ayından beri. Karolides sadece buna ortam yaratmış olacaktı. Söz konusu ziyareti programına almıştı ve bu mayıs sabahından iki hafta dört gün sonra, 14 Haziran'da öteki tarafı boylayacaktı. Scudder'ın notlarına bakılırsa hiçbir şey bunu önleyemezdi. Kendi babaannelerinin derisini yüzen Epirli korumalar da hep palavraydı.

İkinci öğrendiğim şey, bu savaşın Britanya için büyük bir sürpriz olacağıydı. Karolides'in ölümü Balkanlar'la arasının bozulmasına sebep olacak, Viyana da bir ultiatom çekerek olaya dahil olacaktı. Rusya bundan hiç hoşlanmayacak ve sert bir tavır gösterecekti. Öte yandan Berlin uzlaştırıcı bir tutum sergileyecek, suları durultmaya çalışacak ama sonra birdenbire iyi bir sebep bulup onlarla ters düşecek ve bu sebebi bahane ederek beş saat içinde saldırıya geçecekti. Temel olarak plan buydu ve çok da iyi bir plandı. Önce yumuşak ve adilane sözler sarf edecek, ardından karanlıkta vuracaklardı. Biz Almanya'nın iyi niyetinden ve dürüstlüğünden söz ederken kıyılarımıza sessizce mayın döşenecek ve denizaltılar savaş gemilerimizi karşılamak üzere mevzilenmiş olacaktı.

Fakat tüm bunlar üçüncü bir olaya dayanıyordu ve o da 15 Haziran'da gerçekleşecekti. Vaktiyle Batı Afrika'dan yeni dönmüş olan ve bana birçok şey anlatan bir Fransız kurmay subayıyla karşılaşmış olmasaydım bunu anlamam asla mümkün olmazdı. Anlattıklarından hatırladığıma göre, parlamentoda konuşulan onca safsataya rağmen Fransa ile Britanya arasında gerçekten işleyen bir ittifak vardı ve bu iki tarafın genelturmay başkanları zaman zaman bir araya gelerek bir savaş durumunda uygulanmak üzere ortak eylem planları hazırlıyorlardı. Haziran ayında Paris'ten üst düzey bir yetkili gelecek ve geldiğinde İngiliz Karasuları Filosu'nun harekete geçme eğilimine dair bir bildiri alacaktı. En azından benim çıkarımım bu yönde oldu ama işin aslı her neyse, olağanüstü derecede önemli olduğu kesindi.

Ancak, Haziran'ın on beşinci günü Londra'da başkaları da hazır bulunacaktı ki ben bunların kim olduğu hakkında ancak tahmin yürütebiliyordum. Scudder bunlara toplu olarak "Kara Taş" demeyi uygun bulmuştu. Bu ad bizim müttefiklerimizi değil, ölümcül düşmanlarımızı temsil ediyordu;

Fransa'ya ulaşması gereken bilgi yön değiştirerek onların ceplerine girecekti. Ve bir iki hafta sonra bu bilgi, bir yaz gecesi karanlığında aniden ortaya çıkan ağır silahlar ve süratli torpidolar vasıtasıyla kullanılmış olacaktı.

İşte o hanın lahana tarlasına bakan arka odasında deşifre ettiğim hikâye buydu. Koca otomobilin içinde vadiden vadiye savrulup dururken beynimin içinde uğuldayan hikâye de işte bu hikâyeydi.

İlk aklıma gelen Başbakan'a bir mektup yazmak oldu ama biraz düşününce bunun pek de iyi bir fikir olmadığını anladım. Anlattıklarımı kim inanırdı ki? Onlara bir işaret, bir tür kanıt göstermem lazımdı ki bunun ne olabileceğini ancak Tanrı biliyordu. Ben her şeyden önce yoluma devam etmeli ve vakti gelince harekete geçmek üzere hazır vaziyette kalmalıydım. Ancak Britanya Adaları'nın polis teşkilatı beni her yerde fellik fellik ararken, Kara Taş'ın korumaları da sessizce ve süratle izimi sürerken bu hiç kolay olmaya-caktı.

Yolculuğumda kendime kesin bir hedef tayin etmiş değildim ama güneşe bakarak doğuya yöneldim; çünkü haritadan hatırladığım kadarıyla kuzeye gidersem yolum kömür ocaklarına ve sanayi bölgelerine çıkacaktı. Bozkırdan aşağı indim ve nehir kenarındaki geniş oavadan geçtim. Sonra bir bahçe duvarının dibinde kilometrelerce yol aldım ve bir yerde ağaçlar seyrekleşince muazzam bir şato gördüm. Saman çatılı eski köylerden, ovalarda huzurla akan derelerden, alıç dikenleri ve sarısalkımlarla ışıldayan bahçelerden geçtim. Etraf o derece huzur doluydu ki arkamdan gelen birilerinin canıma kastetmeye çalıştığına, ayrıca evet, bir ay gibi bir süre içinde şansların en büyüğü gelip beni bulmazsa bu yuvarlak yüzlü köy halkının bir deri bir kemik kalacağına ve Britanya'nın tarlalarında ölü adamların yatacağına inanasım gelmiyordu.

Öğle vakti, ince uzun bir arazinin üzerine düzensizce kurulmuş bir köye geldim. Niyetim burada mola verip karınımı doyurmaktı. Köyden geçen yolun ortasında yer alan postanenin müdiresi ile bir polis memuru, postane basamaklarında durmuş ellerindeki telgrafi inceliyorlardı. Beni görür görmez ikisinin de gözleri açıldı. Polis memuru elini havaya kaldırıp bana doğru yürüdü ve arabayı durdurmamı istedi.

Az kaldı büyük bir aptallık edip dediğini yapacaktım. Fakat çok geçmeden o telgrafın benimle ilgili olduğunu anladım; belli ki handaki arkadaşlar birbirleriyle uzlaşmış, iki taraf beni tekrar görme isteğiyle kaynaşmış, içinden geçme ihtimalim olan otuz ayrı köye telgraf çekerek benim ve arabamın eşkalini bildirmekte zorlanmamışlardı. Ayağımı fren-den tam zamanında kaldırdım fakat yine de polis memuru elini uzatıp kaportayı yakaladı, sol yumruğumu gözüne yi-yene kadar da bırakmadı.

Anayolların bana uygun olmadığını böylece anlamış oldum ve yan yolları tercih etmeye başladım. Fakat harita olmadan yan yollarda ilerlemek kolay iş değildi çünkü kendimi bir çiftlik yolunda, sonra da bir ördek havuzunda ya da bir ahırın avlusunda bulabilirdim ve böylesi bir gecikme bana çok pahalıya patlardı. Artık bu arabayı çalmakla ne büyük bir salaklık ettiğimi anlamaya başlamıştım. Bu kos-koca yeşil canavar, tüm İskoçya topraklarında beni ele verecek en bariz ipucuydu. Öte yandan, onu bırakıp yola yayan devam etsem en geç bir iki saat içinde yakalanacak ve bu yarışı daha başlamadan kaybetmiş olacaktım.

Acilen yapılması gereken ilk iş تنها yollara ulaşmaktı. Neyse ki o yolları çabuk buldum; büyük nehrin bir kolunu takip ederek ilerledim, etrafı sarp tepelerle çevrili bir vadiye girdim ve ilerideki geçitten kavisli bir yola çıktım. Bura-ya kadar hiç kimseyle karşılaşmamıştım ama yol beni çok kuzeye atıyordu, o yüzden doğuya sapıp toprak bir yoldan devam ettim ve sonunda çift hatlı bir demiryoluna vardım.

Bulunduğum yerden aşağı bakınca uzaklarda başka bir vadi olduğunu fark ettim. O vadinin karşı kıyısına geçerseniz geceyi geçirmek için ücra bir han bulabileceğimi düşündüm. Gece çökmeye başlamıştı ve korkunç derecede acıkmıştım çünkü sabah kahvaltısından beri fırıncının arabasından satın aldığım bir iki çörekten başka bir şey girmemişti mideme.

Tam o anda gökyüzünden gelen bir gürültü duydum ve ne çıksa beğenirsiniz, o iğrenç uçak yaklaşık yirmi kilometre ötede güney yönünden alçak uçuş yaparak hızla bana doğru geliyordu.

Neyse ki o an kafam çalıştı; çorak arazinin ortasında bu uçağın merhametine kaldığımı ve tek şansımın yapraklarla örtülü vadiye sığınmak olduğunu anladım. Hemen süratlendim, cesaret edebildiğim anlarda kafamı çevirip o lanet olası uçan makineyi kollayarak tepeden aşağı yıldırım gibi indim. Sonra yakındaki bir nehrin derin vadisine inen çitli yoldan ilerledim ve sık ağaçlı bir alana girince süratimi düşürdüm.

Aniden sol tarafımda başka bir arabanın klakson sesi yükseldi ve dehşet içinde, anayola çıkan bir özel mülk yolunun kapı sövelerine doğru hızla gitmekte olduğumu fark ettim. Kornamdan acı bir ses çıktı ama artık çok geçti. Frenlere asılsam bile süratim çok yüksekti; üstelik karşıdan da bir araba geliyordu. Bir saniye içinde korkunç bir kaza olacaktı. O an yapılabilecek tek şeyi yapıp direksiyonu sağdaki çitin üzerine kırdım ve arkasında yumuşak bir şey bulunmasını diledim.

Ama yanılmışım. Arabam çiti tereyağı gibi kesip geçti ve ileri doğru uçtu. Ardından ne geleceğini anladığım anda koltuğun üstüne fırlayıp kendimi dışarı atmaya çalıştım ama dikenli bir dal beni göğsümden yakalayıp kaldırdı ve havada tuttu; bu sırada neredeyse iki tonluk pahalı metal altımdan kayıp taklalar attı ve büyük bir gürültüyle on beş metre aşağıdaki dere yatağına düştü.

Sonra o dikenli dal beni yavaş yavaş aşağı bıraktı. Önce çitlerin üzerine, sonra da ısırgan otlarının arasına usulca indim. Toparlanıp ayağa kalkmaya çalışırken bir el kolumdan tuttu ve fena halde korktuğu anlaşılan sıcakkanlı bir ses, bana yaralı olup olmadığımı sordu.

Karşımda deri bir palto giymiş, uzun boylu, gözlüklü, genç bir adam duruyor, sağlam olduğum için sürekli şükredip özürler diliyordu. Bana gelince, önce kendimi toparladım, sonra da beklenmedik bir şekilde neşelendim. Altımdaki arabadan böylece kurtulmuştum işte.

“Benim suçum, beyefendi,” dedim ona. “Aptallıklarımın arasına bir de cinayet eklenmediği için şanslı sayılırım. Bu benim arabayla İskoçya turumun sonu demek ama hayatımın sonu da olabilirdi.”

Adam cebinden çıkarttığı saate dikkatle baktıktan sonra, “Siz iyi bir insana benziyorsunuz,” dedi. “On beş dakikamı size ayırabilirim. Evim iki dakikalık mesafede. Üstünüzü değiştirip yemek yemenizi ve yatağa girip dinlenmenizi sağlayabilirim. Bu arada, eşyalarınız nerede bayım? Onlar da arabayla birlikte dereye mi yuvarlandı?”

“Hepsi cebimde,” dedim, diş fırçamı havada sallayarak. “Ben kolonilerde yaşarım ve seyahat ederken yanıma fazla eşya almam.”

“Bir kolonici,” diye haykırdı. “Aman Yarabbi, siz tam da benim tanışmak için can attığım adamsınız. Yoksa siz serbest ticareti destekleyenlerden misiniz?”

“Öyleyim,” diye cevap verdim ama ne demek istediğine dair en ufak bir fikrim yoktu.

Omzumu sıvazladı ve beni aceleyle arabasına bindirdi. Üç dakika sonra çam ağaçlarının arasına yapılmış, oldukça konforlu görünen bir avcı kulübesinin yanında durduk ve adam beni içeri davet etti. Önce yatak odasına götürdü ve önüme yarım düzine kadar takım elbise serdi, zira benimkinin resmen paçavrası çıkmıştı. Eski giysilerime hiç benzeme-

mesine dikkat ederek ince y nl  kumaştan mavi bir takım seçtim ve bir de ödünç yaka aldım. Sonra adam beni yemek odasına, önceki yemekten kalan yiyeceklerin durduğu sofraya götürüp beş dakika içinde karnımı doyurmamı söyledi. “Cebinize de atıştıracak bir şeyler alabilirsiniz, döndüğümüzde daha düzgün bir akşam yemeği yeriz. Benim saat sekizde Mason Locası’nda bulunmam gerekiyor, aksi takdirde danışmanım beni fış alar.”

Ben bir fincan kahve eşliğinde biraz jambon yerken, o da s minenin önünde durmuş konuşuyordu.

“Yoğun bir zamanıma denk geldiniz, Bay... Bu arada bana adınızı söylemediniz. Twisdon mı? Altmışıncı Alay’dan ihtiyar Tommy Twisdon’la bir akrabalığınız olabilir mi? Yok mu? Pekâlâ, bakın, ben bu bölgenin liberal başkan adayıyım ve bu akşam Brattleburn’de bir toplantım var – Brattleburn benim kampanya merkezim fakat aynı zamanda lanet olası Tory’lerin* de kalesi. Bu akşam kolonicilerin eski başkanı Crumpleton gelip benim lehime konuşma yapacaktı. Bu konuşmanın büyük bir tanıtımını yapmıştım ve salon tıklım tıklım dolu olacaktı. Aşağılık herif bana bu akşamüstü bir telgraf çekmiş, Blackpool’da gribe yakalandığını söylüyor. şimdi bütün işi kendim yapmak zorundayım. Ben kendime on dakikalık bir konuşma hazırlamıştım, halbuki bu durumda kırk dakika boyunca konuşmam gerekiyor. Başka ne söyleyebilirim diye üç saat kafa patlattım ama bu süreyi tamamlamam mümkün görünmüyor. şimdi bana yardımcı olmanızı rica ediyorum. Madem serbest ticaret yanlısısınız, buradaki insanlara kolonilerdeki himayenin ne kadar yetersiz kaldığını anlatabilirsiniz. Sizin gibilerin ağzı iyi laf yapar; keşke benim de böyle bir yeteneğim olsaydı. Eğer benim için bunu yaparsanız size sonsuza dek borçlu kalacağım.”

* Tory ve Whig, özellikle de 18. yüzyılda Birleşik Krallık’taki iki karşıt siyasi partinin veya fraksiyonun üyelerine verilen isimlerdir. Tory’ler muhafazakâr, Whig’ler ise liberal görüşü temsil eder. (e.n.)

Serbest ticaret hakkında çok az fikrim vardı ama belli ki istediğimi almak için başka çarem yoktu. Genç adam karşılaştığı zorluklar karşısında o derece bunalmıştı ki az önce ölümden dönmüş ve bin gine değerindeki arabasını kaybetmiş olan bir adamdan kendisi adına çıkıp konuşma yapmasını istemenin ne kadar tuhaf olduğunu fark edemiyordu. Fakat kendi ihtiyaçlarımı düşününce, bu gibi tuhafliklara kafa yormak ya da bana destek olabilecek kişiler arasından seçim yapmak gibi bir şansımın olmadığını anladım.

“Pekâlâ,” dedim. “Çok iyi bir konuşmacı değilim ama sanırım onlara biraz Avustralya’dan söz edebilirim.”

Bu lafımın üzerine omuzlarından ağır bir yük kalkmış gibi oldu ve bana büyük bir coşkuyla, defalarca teşekkür etti. Uzun paltolarından birini ödünç verdi ve neden böyle bir araba yolculuğuna paltosuz çıkmış olduğumu hiç sormadı. Tozlu yolda ilerlerken kendi geçmişiyle ilgili hikâyeler anlattı. Çocukken öksüz kalmış ve amcası tarafından yetiştirilmişti; amcanın adını şimdi unuttum ama konuşmaları gazetelerde yayımlanan bir Kabine üyesiydi. Genç adam Cambridge’deki eğitimini bırakıp dünya seyahatine çıkmış ve döndüğünde iş bulamayınca amcası ona siyasete atılmasını tavsiye etmişti. Anladığım kadarıyla genç adamın partiler arasında belli bir tercihi yoktu. “İki tarafta da iyi adamlar var,” dedi neşeyle, “bir sürü gıcık herif de var tabii. Ama ben liberalim çünkü ailem hep Whig Parti taraftarı olmuştur.” Siyaset açısından ılımlı olmasıyla birlikte diğer alanlarda sağlam görüşleri vardı. Atlar hakkında az çok bilgi sahibi olduğumu öğrenince yarış tahminleri üzerine uzun uzun gevezelik etti. Ayrıca avcılık konusundaki yeteneğini geliştirmek için bir sürü plan yapmıştı. Kısacası karşımda tertemiz, terbiyeli ve tecrübesiz bir genç adam duruyordu.

Küçük bir kasabanın içinden geçerken iki polis memuru bize işaret ederek arabayı durdurdu ve ellerindeki fenerleri

üzerimize doğrulttular. “Özür dilerim Sir Harry,” dedi biri. “Bir arabayı aramak için emir aldık ve eşkali sizinkinden pek farklı değil.”

“Tamamdır,” dedi ev sahibim. Ve ben de içimden, o ana kadar güvende kalmamı sağlayan tüm alengirli yollar için Yaradan’a şükrettim. Bundan sonra genç adam hiç konuşmadı çünkü yapacak olduğu konuşma aklını fazlasıyla meşgul ediyordu. Dudakları kıpırdanıp duruyor, gözleri sağa sola dönüyor ve ben de bu esnada kendimi ikinci bir felakete hazırlıyordum. Söyleyecek bir şeyler bulmaya çalıştım ama kafamın içi bomboştu. Sonra bir ,de baktım ki arabayı sokak arasındaki bir kapının önüne çekmişiz ve yüksek sesle konuşan birtakım rozetli beyefendiler tarafından karşılanıyoruz.

Salonda yaklaşık beş yüz kişi vardı, bunların çoğu kadındı; bir sürü kel kafa ve on beş-yirmi kadar da genç erkek gördüm. Çakal tipli, kırmızı burunlu bir bakan olan kürsü başkanı üzülerək Crumpleton’ın grip yüzünden gelemeceğini açıkladı, bana da “Avustralya girişiminin saygın önderi” yazan bir sertifika verdi. Kapıda duran iki polisin bu övgüyü işitmiş olmalarını ümit ediyordum. Ardından Sir Harry konuşmaya başladı.

Hayatımda böyle bir şey duymamıştım. Konuşma yapmayı hiç ama hiç bilmiyordu. Yanında bir tomar not vardı; bunları çıkarmış okuyor, elinden bırakır bırakmaz da kekeleyemeye başlıyordu. Arada bir ezberinde kalan bir cümleyi hatırlıyor ve sırtını dikleştirip bunu meşhur tiyatrocu Henry Irving havalarında söylüyor, ardından kâğıtlarının üzerine iki büklüm eğilip mırıldanmaya başlıyordu. Üstelik korkunç derecede saçmaladı. “Alman tehdidinden” söz etti ve fakir halkın haklarını çiğneyerek sosyal reformun gelişine engel olmanın bir muhafazakâr parti icadı olduğunu, lakin “organize iş gücünün” bunu fark edip muhafazakârları utandırdığını söyledi. Bir iyi niyet göstergesi olarak donanmamızın

küçültülmesi ve aynısını yapmadığı takdirde saf dışı edileceğine dair Almanya'ya bir ulti-matom gönderilmesi gerektiğine inanıyordu. Muhafazakâr kesim hariç tutulduğunda, Almanya ile Britanya'nın barış ve reform konularında birlikte çalışabileceklerini söyledi. O sırada cebimdeki küçük siyah defter aklıma geldi! Scudder'ın sözünü ettiği adamların arasında barış ve reformu önemseyen kimse yoktu.

Yine de genç adamın konuşması garip bir şekilde hoşuma gitmişti. Bulaşmış olduğu pisliğe rağmen içinde var olan iyiliği çevresine yansıttığını görebiliyordunuz. Aynı zamanda endişemi de azaltmıştı. Çok iyi bir konuşmacı olmasam da Sir Harry'den on kat daha iyi olduğum kesindi.

Sıra bana geldiğinde hiç de fena bir performans göstermedim. Onlara Avustralya'yla ilgili hatırımda kalan her şeyi sade bir dille anlattım; oradaki işçi partisi, göç politikaları ve genel hizmetler hakkında bildiklerimi söyledim. Bir taraftan da beni dinleyen kalabalığın arasında Avustralyalıların olmaması için dua ettim. Sanırım serbest ticaret konusuna değinmeyi unuttum ama Avustralya'da hiç muhafazakâr bulunmadığını, sadece İşçi Partisi üyelerinin ve liberallerin yaşadığını söyledim. Bunun üstüne bir alkış aldım ve eğer gerçekten çaba gösterilirse Britanya İmparatorluğu'nun çok güzel işler başaracağını söyleyerek kalabalığı biraz heyecanlandırdım.

Sanırım her şeye rağmen oldukça başarılıydım. Bakan ise benden pek hoşlanmamıştı. Teşekkür bölümünde Sir Harry'nin konuşmasını "bir devlet adamına yakışır hitabet," benimkini ise "bir göçmenlik acentesine özgü belagat" olarak nitelendirdi.

Arabaya tekrar bindiğimizde ev sahibim görevini tamamlamış olduğu için son derece keyifliydi. "Mükemmel bir konuşmaydı, Twisdon," dedi. "Şimdi benimle eve geliyorsunuz. Ben yalnız yaşıyorum. Eğer bir iki gün benimle kalırsanız sizinle harika bir balık avına çıkabiliriz."

Akşam sıcak yemek yedik ve işin doğrusu buna çok ihtiyacım vardı. Sonra büyük ve keyifli bir oturma odasında, çıtır çıtır yanan odun ateşinin yanında içkilerimizi yudumladık. Artık kartlarımı daha açık oynamanın zamanı geldi diye düşündüm. Bu adamın bakışlarından güvenilir biri olduğuna kanaat getirmiştım.

“Dinleyin Sir Harry,” dedim. “Size söylemem gereken oldukça önemli bir mesele var. Siz iyi bir insansınız, o yüzden açık konuşacağım. Bu akşam söylediğiniz o deli saçması sözleri nereden buldunuz Tanrı aşkına?”

Hemen yüzü asıldı. “O kadar kötü müydü gerçekten?” diye sordu üzgün bir tonda. “Biraz zayıf kaldığının farkındayım. Çoğunu *Progressive Magazine*’den ve acenteci bir arkadaşımın bana gönderip durduğu şu broşürlerden aldım. Yoksa siz Almanya’nın gerçekten bize savaş açacağını mı düşünüyorsunuz?”

“Altı hafta sonra bu soruya yanıt aramanıza gerek kalmayacak,” dedim. “Yarım saatliğine dikkatinizi bana verebilirseniz size bir hikâye anlatacağım.”

Şu anda bile duvarlarında geyik kafalarının ve eski tabloların asılı durduğu o aydınlık odayı, Sir Harry’nin şöminenin kenar taşının üzerinde durmuş huzursuzca kıpırdandığını, benimse bir koltuğa gömülmüş vaziyette konuştuğumu görür gibiyim. O an sanki bir kenarda durmuş kendi sesini dinleyen ve anlattığı hikâyenin güvenilirliğini sorgulayan başka bir insandım. İlk kez birine gerçeği olduğu gibi, en azından kendi anladığım şekliyle anlatıyordum. Aslında bunun bana da büyük faydası oldu çünkü kafamda bazı şeyleri bu sayede netleştirmiş oldum. Anlatırken hiçbir detayı göz ardı etmedim. Scudder, sütçü, defter ve Galloway’de başımdan geçenler hakkında her şeyi duymuş oldu. Çok heyecanlandı ve şöminenin önünde duran kilimin üzerinde bir ileri bir geri yürümeye başladı.

“Gördüğünüz gibi,” dedim, “şu anda evinizde Portland Place cinayetinden aranan adamı barındırmaktasınız. Size düşen, arabanıza atlayarak polise gidip beni ele vermektir. Pek uzağa kaçabileceğimi sanmıyorum. Tutuklanmamdan bir iki saat sonra bir kaza olacak ve kaburgalarımın arasına bir bıçak girecek. Yine de kanunlara uyan bir vatandaş olarak beni ihbar etmek sizin göreviniz. Belki bir ay sonra pişman olacaksınız ama şu anda bunu dert etmeniz için hiçbir sebep yok.”

Parlak ve sabit gözlerle bana bakıyordu. “Sizin Rodez-ya’daki işiniz neydi Bay Hannay?” diye sordu.

“Maden mühendisiydim,” dedim. “Bu işten iyi para kazandım, o sırada da iyi bir hayat yaşadım.”

“Bu sınırları yıpratacak türden bir iş değil, değil mi?”

Güldüm. “Merak etmeyin, sınırlarım yeterince iyi durumda.” Duvardaki panodan bir av bıçağı alıp havaya attım ve ağzımla tutarak şu eski Mashona numarasını ona gösterdim. Bu numarayı yapmak gerçekten sağlam yürek ister.

Beni gülümseyerek izledi. “Sizden kanıt istemiyorum. Sahnede aptallaşmış olabilirim ama karşımdaki insanın ne tür biri olduğunu anlarım. Siz katil değilsiniz, aptal hiç değilsiniz ve ben anlattıklarınızın doğru olduğuna inanıyorum. Sizi destekleyeceğim. Söyleyin şimdi, sizin için ne yapabilirim?”

“Öncelikle amcanıza bir mektup yazmanızı istiyorum. 15 Haziran’dan önce hükümetten birileriyle temasa geçmem şart.”

Bıyıklarını çekiştirdi. “Bu sizin pek işinize yaramaz. Bu Dışişleri Bakanlığı’nın işi ve benim amcam o tür meselelerle ilgilenmez. Ayrıca onu ikna etmenizin imkânı yok. Bakın, benim daha iyi bir fikrim var. Dışişleri Bakanlığı müsteşarına bir mektup yazacağım. Benim vaftiz babam olur ve aramız gayet iyidir. Ona tam olarak ne söylememi istersiniz?”

Masaya oturdu ve dediklerimi yazdı. Kısaca, 15 Haziran'dan önce Twisdon adında (bu isme sadık kalmamın iyi olacağını düşünmüştüm) bir adam gelecek olursa kendisinin iyi karşılanmasını istiyordu. Twisdon iyi niyetini ispat etmek için parola olarak "Kara Taş" sözcüklerini kullanacak ve "Annie Laurie" şarkısını ıslıkla çalacaktı.

"Tamamdır," dedi Sir Harry. "İşte böyle olmalı. Bu arada, benim vaftiz babamın adı Sir Walter Bullivant. Kendisini Whitsuntide'daki kır evinde bulabilirsiniz. Orası Kennet nehri üzerindeki Artinswell'e yakın. İşin buraya kadar olan kısmı tamam. Şimdi sırada ne var?"

"Siz yaklaşık benim boyumdasınız. En eski takım elbisenizi bana ödünç verin. Herhangi bir tanesi olabilir ama bu akşamüstü ortadan yok ettiğim kıyafetten farklı bir renk olmalı. Sonra bana bir harita üzerinde, buraların coğrafyası hakkında bilgi verin. Son olarak da, eğer polis gelip beni sorarsa, onlara vadideki arabayı gösterin; diğer tayfa çıkagelirse, toplantıdan sonra güneye giden ekspres trene bindiğimi söyleyin."

Sir Harry istediklerimin bir kısmını yaptı, diğer kısmını da yapacağına söz verdi. Bıyığımın geri kalanını kestikten sonra dikenli kumaştan yapılmış gibi gelen çok eski bir takım elbisenin içine girdim. Harita bana bulunduğum yer hakkında biraz fikir vermiş, bilmek istediğim iki şeyi göstermişti; güneye giden ana demiryolu hattına nasıl ulaşıldığını ve çevredeki en yabanıl alanların nerede olduğunu öğrenmiştim.

O gece oturma odasındaki koltukta uyuklarken saat iki- de Sir Harry gelip beni uyandırdı ve henüz gözlerimi tam açamadan yıldızlı gecenin karanlığına çıkardı. Alet edevat kulübesinde bulunduğu eski bisikleti de bana verdi.

"Önce sağa dönüp köknar ormanı boyunca yukarı doğru ilerleyin," diye tembihledi. "Gün ağarırken tepelere çoktan varmış olursunuz. Sizin yerinizde olsam bundan sonra bisikleti bir bataklığa atar, bozkırı yürüyerek geçerdim. Bir

hafta kadar çobanlarla birlikte yaşayabilirsiniz. Onların yanında Yeni Gine’de olduğunuz kadar güvende olursunuz.”

Tepeye çıkan dik ve çakıllı yollarda, sabah olup da gün ağarana dek büyük bir gayretle pedal çevirdim. Güneşi örten sisler dağıldığında kendimi dört bir yanı vadilerle çevrili, uzaklarda mavi bir ufku olan, alabildiğine yeşil bir dünyada buldum. Burada düşmanlarımın gelişinden her halükârda erkenden haberdar olacaktım.

5. Bölüm

Gözlüklü Yol İşçisi Macerası

Geçidin en yüksek noktasında oturdum ve bulunduğum yeri enine boyuna gözden geçirdim.

Arkamda gördüğüm karayolu, geniş bir nehrin vadisinin üst kısmını oluşturan uzun yarık boyunca tepelerin arasından yukarı doğru tırmanıyordu. Önümde ise bataklık çukurları ve ot öbekleriyle dolu, yaklaşık bir kilometrelik boş arazi uzanıyordu. Bu arazinin ötesindeki bir başka vadide dik inişe geçen yol, donuk mavi rengi uzaklara doğru giderek solan geniş bir ovaya ulaşıyordu. Sağımda ve solumda, pankekleri andıran düzgün ve yuvarlak omuzlu yeşil tepeler vardı; fakat güneye, yani soluma döndüğümde haritada görünce kördüğüm olmuş tepelere benzettiğim ve uygun bir sığınak olabileceğini düşündüğüm, fundalıklarla kaplı yüksek dağlar gözüme ilişti. Muazzam bir yaylanın tepe noktasında duruyor ve hareket eden her şeyi kilometrelerce öteden görebiliyordum. Sekiz yüz metre kadar geride, yolun aşağısındaki çayırdaki kulübenin bacası tütüyordu ama çevrede bu dumandan başka yaşam belirtisi yoktu. Sadece yağmur kuşlarının sesleri ve küçük derelerin şırıltısı duyuluyordu.

Saat yedi sularında yine havada o uğursuz motor sesini duydum. Ve o anda birden, seçtiğim gözetleme yerinde ko-

layca kapana kısılabileceğimi fark ettim. Zira bu dümdüz yeşil alanda küçücük bir kuşun bile gizlenmesi mümkün değildi.

Motor sesi yaklaşırken ümitsizliğe kapılmış halde sessizce oturdum. Sonra uçağın doğudan geldiğini gördüm. Önce yüksekte uçuyordu, sonra inişe geçip birkaç yüz metre alçaldı ve aynı bir atmacanın saldırmadan önce döndüğü gibi, tepelerin etrafında giderek daralan daireler çizmeye başladı. Artık çok alçaktan uçmaya başlamıştı ve içindeki gözcü beni hemen fark etti. Uçaktaki iki kişiden birinin dürbünle beni incelediğini görebiliyordum.

Sonra uçak aniden sarmallar çizerek hızla yükselmeye başladı, derken doğu istikametine dönerek süratlenip uzaklaştı ve masmavi sabahın ufkunda bir nokta kadar kaldı.

Aklıma kötü düşünceler geliyordu. Düşmanlarım yerimi tespit etmişlerdi ve bundan sonra yapacakları iş beni kordon altına almak olacaktı. Üzerime kaç kişi göndereceklerini bilmiyordum ama yeterli sayıda olacağından emindim. Uçaktan bakarken bisikletimi görmüşlerdi, dolayısıyla karayolundan kaçmaya çalışacağımı düşüneceklerdi. Bu durumda sağımdaki ya da solumdaki bozkır bana bir kaçış şansı yaratabilirdi. Bisikletimi karayolunun yüz metre uzağına kadar sürdükten sonra indim ve onu bir bataklık çukurunun içine attım. Orada yosunların ve düğünçiçeklerinin arasına batıp gitti. Sonra bir tümsek bulup üzerine çıktım. Buradan iki vadiyi birden izleyebiliyordum ama ikisinin arasına dikilmiş gibi duran uzun beyaz kurdelede hiç hareket yoktu.

Az önce de dediğim gibi bütün bu alanda bir fareyi dahi gizleyebilecek bir köşe yoktu. Gün ilerledikçe etrafı kaplayan yumuşak ve taptaze ışık bana Güney Afrika'nın güneşte mis gibi kokan bozkırlarını hatırlatıyordu. Başka koşullarda olsa burayı beğenebilirdim ama o an beni boğuyor gibi geldi. Özgür bozkırlar hapishane duvarlarını, şahane dağ havası ise zindan esintilerini andırıyordu.

Yazı tura attım; tura gelirse sağa, yazı gelirse sola gidecektim. Tura geldi, ben de kuzey istikametine yöneldim. Kısa süre sonra geçidin dayanak duvarı vazifesini gören tepenin yamacına vardım. Yaklaşık on beş kilometre öteden karayolu geçiyordu ve yolun epey ilerisinde hareket etmekte olan bir şey vardı. Muhtemelen bir otomobildi. Yamacın ötesinde ise dalga dalga yayılıp ağaçlarla kaplı vadilere karışan yeşil bir fundalık arazi göze çarpıyordu. Ben Afrika bozkırlarında yaşarken çaylak kuşlarının görme yeteneğini kazanmış olduğum için çoğu insanın ancak teleskopla görebildiği şeyleri çıplak gözle görebilirim... Dolayısıyla, yamacın aşağısında avcılar gibi dizilmiş halde yürüyerek yaklaşmakta olan adamları birkaç kilometre öteden gördüm.

Ufuk çizgisinin ardına çekilerek görüş alanlarından çıktım. O yol artık bana kapanmıştı. Güneye gitmek için karayolunun ötesindeki yüksek tepeleri geçmeyi denemem lazımdı. Az önce dikkatimi çeken otomobil giderek bana doğru yaklaşıyordu ama hâlâ çok uzaktaydı ve önünde aşması gereken dik yokuşlar vardı. Çukur yerler hariç, geçtiğim her yerde eğilip boyumu kısaltarak süratle koşuyor, bir yandan da gözlerimle önümdeki tepenin yamacını tarıyordum. Hayal mi görmeye başlamıştım yoksa derenin ötesindeki küçük vadide hareket eden bir iki ya da daha fazla karaltı görmüş olabilir miydim, tam olarak kestiremedim.

Bir arazide etrafınız sarılmış halde sıkışıp kaldıysanız, kaçıp kurtulabilmek için tek bir şansınız vardır. O arazide kalmanız, düşmanlarınızın sizi aramasını beklemeniz fakat bulamamalarını sağlamanız gerekir. O anda da mantıklı olan buydu ama bu masa örtüsü gibi serilmiş arazide dikkat çekmemeyi nasıl başarabilirdim ki? Kendimi boğazıma kadar çamura gömebilir, suyun altına yatabilir ya da çevredeki en yüksek ağaca tırmanabilirdim. Ancak etrafta bir ağaç dalı bile yoktu, bataklık çukurları yerine küçük su birikintileri vardı, dere ise ince bir su sızıntısından ibaretti. Etrafta bodur

çalılardan, çıplak yamaçlardan ve beyaz karayolundan başka bir şey görünmüyordu.

Sonra, yolun ufak bir dönemecine yığılmış taşların yanında bir yol işçisi gördüm.

Az önce gelmişti ve bezgin bir halde çekicini sallıyordu. Mahmur gözlerle bana bakıp esnedi.

“Çobanlığı bıraktığım güne lanet olsun!” dedi, ortaya konuşur gibi. “Orada kendi kendimin efendisiydim. Şimdiyse devletin yol kenarına bağladığı kölelerinden biriyim. Üstelik gözlerim acıyo’, sırtım ağrıyo’.”

Çekicini kaldırdı, bir taş vurdu, sonra küfrederek elindeki aleti yere bıraktı ve iki elini kulaklarına götürdü. “İnsaf yahu! Başım çatlıyo’!” diye haykırdı.

Bu yabanıl görünümlü adam yaklaşık benim boylarımdaydı ama kamburu çıkmıştı, bir haftalık sakalla dolaşıyordu ve geniş çerçeveli bir gözlük takıyordu.

“Yapamıyorum,” diye haykırdı yine. “Müfettiş istediği raporu yazsın, ben uyumaya gidiyorum.”

Ona sorunun ne olduğunu sordum ama zaten yeterince açıktı.

“Sorun şu ki, ben şu anda ayık değilim. Dün akşam kızım Merran evlendi ve ahırda geç saatlere kadar dans edildi. Ben de birkaç arkadaşla oturup içtim, şimdiyse burdayım. Şarabın rengi kırmızıyken bakmadan edemedim*.”

Uyuması gerektiği konusunda hemfikir olduğumu söyledim.

“Söylemesi kolay,” diye sızlandı. “Dün aldığım bi’ kart-postalda yeni yol müfettişinin bugün buraya geleceği yazıyordu. Gelse de beni bulamıyacak ya da sarhoş bulucak, her n’olursa olsun işim bitik demektir. Gidip yataama yatacam ve kendimi iyi hissetmediğimi söyliycem ama bunun da bi’

* “Şarabın kızıl rengine, kadehte ışmasına, boğazdan aşağı süzülürmesine bakma.” diyen ayete gönderme. Kutsal Kitap, *Süleyman’ın Özdeyişleri* 23:31. (e.n.)

faydası olacağını sanmam çünkü onlar benim neden iyi hissetmediğimi ilk bakışta anlarlar.”

O an aklıma bir fikir geldi. “Şu yeni müfettiş seni tanıyor mu?” diye sordum.

“Yok, tanımaz o beni. Daha bi’ hafta önce başladı işe. Otomopiliyle yollarda geziyo’ ve en ufak bi’ aksaklık görse hesap soruyo’.”

“Evin nerede?” diye sordum, o da bana parmağıyla nehrin yanındaki kulübeyi gösterdi.

“Haydi o zaman, sen git yat yatağına şimdi,” dedim, “ve güzel bir uyku çek. Ben bir süre işini devralırım, müfettiş geldiğinde de onunla konuşurum.”

Bir müddet ifadesiz gözlerle bana baktı ve sonra bu fikir bulanık zihnine yavaş yavaş yerleşirken, yüzünde sarhoşlara özgü o bön gülümseme belirdi.

“Müt’iş bi’ adamsın!” diye bağırdı. “Sen halledersin bu işi. Oradaki taşları döşemeyi bitirdim ben zaten, o yüzden bu sabah daha fazla taş kırmana gerek yok. Sadece şu el arabasını al ve yolun aşağısındaki taş ocağından yeni bi’ yığın yapacak kadar kırık taş getir. Benim adım Alexander Turnbull, yedi yıldır bu işi yapıyorum, ondan önce de yirmi yıl Leithen Water’da çobanlık yaptım. Arkadaşlarım bana Dörtgöz der çünkü gözlerim iyi görmüyo’ diye gözlük takıyorum. Müfettişle güzel konuş, ona ‘Efendim’ de, hoşuna gider. Ben öğleye doğru dönerim.”

Gözlüğünü ve eski kirli şapkasını ödünç aldım; üstümdeki paltoyu, yelegi ve yakayı çıkarıp eve götürmesi için ona verdim. Ayrıca kırık bir kil pipo edinmiş oldum. Yapmam gereken basit işleri tarif ettikten sonra konuşmayı kesti ve yavaş adımlarla evine doğru yürümeye başladı. Belki asıl amacı yatağına yatmaktı ama bence şişenin dibinde biraz içki kalmış da olabilirdi. Peşimdeki arkadaşlar ortaya çıkmadan önce sağ salım yorganının altına girmesi için dua ettim.

Sonra rolümü oynamak üzere kıyafetimi düzenlemeye koyuldum. Gömleğimin yakasını açtım –tarla işçilerinin

giydiği gömleklere benzeyen mavi beyaz ekoseli kaba bir gömlekti- ve bir tamircininki kadar bronzlaşmış boynumu ortaya çıkardım. Gömleğin kollarını kıvrınca, rahatlıkla bir demirciye ait olabilecek kadar güneşten yanmış, eski yara izleriyle kaplı olan kollarım göründü. Botlarımı ve pantolonumun paçalarını yolun üzerindeki beyaz toza buladım, pantolonumu iyice yukarı çekip iki dizimin altından iple bağladım. Sonra yüzümün üzerinde çalışmaya başladım. Bir avuç toprak yardımıyla boynumun etrafında, Bay Turnbull'un pazar banyosunun son bulması gereken seviyede bir su izi yarattım. Yanaklarımın güneşten yanmış olan yerlerine bolca toz toprak sürdüm. Bir yol işçisinin gözleri genellikle biraz kızarıklık olur, o yüzden ben de kendi gözlerime biraz toz kaçırdım ve hızlıca ovuşturmak suretiyle kızarmış görünmelerini sağladım.

Sir Harry'nin bana verdiği sandviçler paltomla birlikte gitmişti ama yol işçisinin öğle yemeği kırmızı bir mendile sarılı halde emrime amadeydi. Kalın kesilmiş ekmek ve peynir dilimlerini büyük bir keyifle yedim ve yanında biraz da soğuk çay içtim. Mendilin içinde iple bağlanmış, üzerinde Bay Turnbull'un adresi yazılı bir yerel gazete duruyordu; belli ki bunu öğle paydosunda okuyarak oyalanacaktı. Bohçayı yeniden toparladım, gazeteyi de onun yanına dikkat çekecek biçimde yerleştirdim.

Botlarımın görüntüsü beni tatmin etmemişti. Taşlara tekme ata ata, bir yol işçisine ait olduklarını gösteren granit görünümlü yüzeye kavuşmalarını sağladım. Sonra tırnaklarımı, kenarları çatlak ve yamuk görününe kadar ısırıp soydum. Benimle uğraşan insanların hiçbir detayı atlamayacaklarını biliyordum. Botun bağcıklarından birini kopardım ve beceriksizce bir düğüm atarak yine bağladım, diğerk bağcığı da kalın gri çoraplarım bottan dışarı fırlayacak şekilde bollaştırdım. Yolda hâlâ hiçbir hareket yoktu. Yarım saat önce gördüğüm otomobil geldiği yere geri dönmüş olmalıydı.

Kılık değiştirmem tamamlanınca el arabasını aldım ve gide gele yüz metre ötedeki taş ocağından taş taşımaya başladım.

Rodezya’da tanıştığım ve zamanında çok acayip işler yapmış yaşlı bir casus bir defasında bana, “Rolünü iyi oynamanın sırrı, o rolü bizzat yaşıyor olduğuna kendini inandırmaktır,” demişti. Oynadığım karakterin ta kendisi olduğuma inanmadığım sürece asla başarılı olamayacağımı söylemişti. Bu yüzden ben de kafamdaki tüm düşünceleri yok ettim ve dikkatimi sadece yol onarımına verdim. İlerideki küçük beyaz kulübenin kendi evim olduğunu düşündüm, Leithen Water’da çobanlık yaparak geçirmiş olduğum yıllara döndüm, zihnimin meyve kasasından yapılma bir yatak ve bir şişe ucuz viskinin hayalini kurmasını sağladım. Ama hâlâ uzun beyaz yolun üzerinde görünen bir şey yoktu.

Bir koyun ara sıra fundalıktan çıkıp bana bakıyordu. Beni en fazla yoldaki bir kilometre taşı kadar umursayan bir balıkçıl, derenin oluşturduğu gölcükte balık avlamaya başladı. Ben de gerçek bir yol işçisinin ağır adımlarıyla el arabasını sürerek taş taşımaya devam ettim. Ancak kısa süre sonra terlemeye başladım, yüzüme sürdüğüm toz sertleşip zımpara gibi oldu. Akşam olsun da Bay Turnbull’un şu zahmetli ve monoton işinin paydos vakti gelsin diye saatleri saymaya başlamıştım.

Aniden yol tarafından bir ses konuşmaya başladı. Başımı kaldırıp baktığımda iki kişilik küçük bir Ford marka otomobil ve içinde yuvarlak yüzlü, melon şapkalı genç bir adam gördüm.

“Sen Alexander Turnbull musun?” diye sordu. “Ben bu bölgenin yeni yol müfettişiyim. Blackhopefoot’ta oturuyorsun ve Laidlawbyres’ten Riggs’e kadar olan bölümden sorumlusun, değil mi? Güzel! İyi bir yol çalışması olmuş Turnbull, teknik olarak da hiç fena değil. Bir kilometre kadar ileride eksik döşenmiş bir yer var, kenarlar da temizlik

istiyor. İlgilenirsin oralarla. İyi günler sana. Bir dahaki sefere de tanırsın artık beni.”

Belli ki etrafa korku salan müfettiş, girdiğim kılığı yeterince inandırıcı bulmuştu. Ben işimi yapmaya devam ettim ve öğleye doğru yolda biraz hareket başlayınca keyfim yerine geldi. Yokuş yukarı tırmanan bir fırın arabasından acil durumlar için bir paket zencefilli kurabiye satın alıp pantolonumun ceplerine yerleştirdim. O sırada koyunlarını otlatarak oradan geçen bir çoban, yüksek sesle “Dörtgöz’e n’oldu?” diye sorup rahatımı kaçırdı ama ben “Midesi ağrıdı, yatmaya gitti,” deyince uzaklaştı.

Öğle vakti büyük bir araba tepeden aşağı inip yanımdan geçti ve yüz metre ileride durdu. Arabadan bacaklarını hareket ettirmek istermiş gibi çıkan üç adam ağır adımlarla bana doğru yürümeye başladılar.

Adamlardan ikisi Galloway’deki hanın penceresinden gördüğüm kişilerdi – biri zayıf, zeki görünümlü ve esmer, diğeri sakin ve güler yüzlüydü. Üçüncüsü ise kırsal kesimden birine benziyordu, bir veteriner ya da çiftçi olabilirdi. Kötü kesimli bir golf pantolonu giymişti, gözleri de tıpkı bir horozun gözleri gibi parlak ve keskindi.

“Günaydın,” dedi bu sonuncusu. “Bakıyorum da oldukça kolay bir işin var.”

Bana doğru yaklaşırlarken onlara hiç bakmamıştım; fakat adam benimle konuşmaya başlayınca, aynı bir yol işçisinin yapacağı şekilde yavaş yavaş ve ağırlı çeker gibi sırtımı dikleştirdim, kaba bir İskoç gibi yere tükürdüm ve cevap vermeden önce onları uzun uzun inceledim. Karşımda hiçbir detayı kaçırmayacak türden üç çift göz vardı.

“Evet, daha kötülerini var ama daha iyileri de var,” dedim imalı imalı. “Ben sizinkini tercih ederdim, bütün gün o yastıkların üzerinde oturuyorsunuz. O arabalarla yollarımı bozanlar da sizlersiniz! Haklarımızı alabileydik, bütün o bozduğunuz yolları kendiniz tamir ederdiniz.”

Parlak gözlü adam Turnbull'un çıkınının yanındaki gazeteye göz attı.

"Bakıyorum da gazeteleriniz zamanında geliyor," dedi.

Gazeteye şöyle bir göz ucuyla baktım ve "Evet," dedim. "Tam zamanında. Geçen cumartesi çıkan gazete olduğunu düşünürsek sadece altı gün gecikti."

Adam gazeteyi eline aldı, manşete bir göz attı ve tekrar yerine bıraktı.

Diğerlerinden biri botlarıma bakıyordu ve bu sırada söylediği Almanca bir kelime benimle konuşmakta olan adamın dikkatini çekti.

"Bot konusunda zevkin oldukça iyiymiş" dedi. "Bunlar kırsal kesim ayakkabıcılarının yapabileceği türden değil."

"Değil tabii," diye atıldım. "Onlar Londra yapımı. Geçen yıl avlanmak için buraya gelen bir beyefendiden almıştım. Neydi adı..." dedim ve hatırlamaya çalışır gibi başımı kaşımaya başladım.

Şık giyimli olan yine Almanca konuştu. "Gidelim," dedi. "Bu herif zararsız biri."

Sonra son bir soru daha sordular.

"Bu sabah erken saatlerde buradan geçen birini gördün mü? Bir bisiklete biniyor olabilir ya da yaya olabilir."

Neredeyse onların tuzağına düşüp sabah hava aydınlanmadan önce yoldan hızla geçen bir bisikletliden söz edecektim. Neyse ki tehlikeyi zamanında fark ettim ve cevap vermeden önce iyice düşünüyormuş gibi yaptım.

"Bu sabah fazla erken kalkmadım," dedim. "Dün gece kızımın düğünü vardı ve geç saatlere kadar uzadı. Sabah evin kapısını açtığımda saat yediye geliyordu ama yolda kimse yoktu. Buraya geldiğimden beri de siz beyefendilerin dışında sadece fırıncı ve Ruchill'in çobanı geçti."

Aralarından biri bana bir puro uzattı, ben de onu alıp nazıkçe kokladıktan sonra Turnbull'un çıkınına soktum. Adamlar arabalarına bindiler ve üç dakikada gözden kayboldular.

İçim çok rahatlamıştı ama ben yine de taş taşımaya devam ettim. İyi ki de etmişim çünkü on dakika sonra otomobil geri döndü ve yanımdan geçerken içindekilerden biri bana el salladı. Anlaşılan bu beyefendiler hiçbir şeyi şansa bırakmıyorlardı.

Turnbull'un peyniriyle ekmeğini bitirdim, taş taşıma işini de tamamladım. Fakat bundan sonraki adım kafamı karıştırıyordu. Uzun süre yol tamirciliği yapamazdım. Çok şükür ki Bay Turnbull bu süre zarfında evinden çıkmamıştı; ortalarda görünecek olsaydı başım belaya girebilirdi. Muhtemelen vadinin etrafına çevrilen kordon hâlâ duruyordu. Ne yöne yürürsem yürüyeyim, birilerinin karşım la çıkıp beni sorgulayacağı belliydi. Ama yine de oradan çıkmak zorundaydım. Bir günden uzun süre gözetlenmeye kimsenin sinirleri dayanmaz.

Saat beşe kadar yerimden ayrılmadım. O zamana kadar da düşünüp bir karar verdim. Akşam olduğunda Turnbull'un kulübesine gidecek ve karanlıkta tepeleri aşıp geçmeyi deneyecektim. Fakat birden başka bir otomobil yoldan yukarı çıktı ve benden bir iki metre ötede yavaşladı. O esnada hafif bir esinti başlamıştı, arabada oturan kişi de sigarasını yakmaya çalışıyordu.

Arka koltuğuna çeşit çeşit bavullar yerleştirilmiş olan bu büyük otomobilin içindeki adamı büyük bir şans eseri tanımıştım. Adı Marmaduke Jopley idi ve evrenin yüz karasıydı. İşini ailelerin büyük oğullarına, genç ve zengin akranlarına, yaşlı ve aptal hanımlara dalkavukluk etmek suretiyle halleden kan emici bir borsa simsarıydı. Anladığım kadarıyla "Marmie", balolarda, polo haftalarında ve yazlık evlerde tanınmış bir simaydı. Hünerli bir dedikoducuydu; bir unvanı ya da milyonları olan herkesin karşısında diz çöküyordu. Londra'ya geldiğimde onun firmasına gidip bir tanıtım yapmıştım, o da beni kulübüne yemeğe davet etme nezaketini göstermişti. Oraya gittiğimizde sürekli etrafta hava atmış,

düşeslerinin çevresinde dolanıp sürekli konuşmuş, ben de bu yaratığın züppeliği canıma tak ettiği anda yanından uzaklaşmıştım. Daha sonra oradakilerden birine bu adamı neden kovmadıklarını sorduğumda, adam bana cevap olarak İngiliz erkeklerinin zayıf cinse karşı saygı beslediğini söylemişti.

Her şeye rağmen işte şimdi burada, şık giysileriyle, yepyeni ve güzel bir arabanın içinde oturuyordu ve belli ki ukala arkadaşlarından birkaçını ziyaret etmek üzere yola çıkmıştı. Aniden bir delilik yaptım ve arabanın arka koltuğuna atlayıp onu omzundan yakaladım.

“Merhaba Jopley,” dedim bağırarak. “Seni görmek ne güzel, dostum!”

Birden büyük bir korkuya kapıldı ve çenesi aşağı sarkmış halde yüzüme bakakaldı. “Sen de kimsin be?” dedi zorlukla.

“Benim adım Hannay,” dedim. “Rodezya’dan, hatırladın mı?”

“Aman Tanrım, sen o katilsin!” dedi nefes nefese.

“Aynen öyle. Ve dostum, eğer sana söylediklerimi yapmazsan ikinci bir cinayet daha işlenecek. Üstündeki paltoyu ver bana. Şu kepi de ver.”

Dehşete kapılmış olduğu için söylediklerimi hemen yaptı. Kirli pantolonum ve kaba gömüğümün üzerine onun yukarı kadar iliklenen ve bu sayede yakamın falsolarını örten şık seyahat paltosunu giydim. Keki başıma geçirdim ve onun eldivenlerini de kıyafetime ekledim. Toz toprak içindeki yol işçisi bir dakikanın içinde İskoçya’nın en şık otomobil sürücülerinden birine dönüşmüştü. Bay Jopley’nin başına da Turnbull’un tarifi imkânsız şapkasını geçirdim ve çıkarmasını tembihledim.

Sonra arabayı biraz zorlanarak da olsa aksi istikamete döndürdüm. Planım onun geldiği yoldan geri dönmektir zira çevreyi izleyen gözcüler daha önce onu gördükleri için sorgulamadan geçmesine izin vereceklerdi. Aksi takdirde sorun çıkacaktı çünkü Marmie’nin görünümü benimkine hiç benzemiyordu.

“Bak evladım,” dedim, “iyi bir çocuk ol ve kıpırdamadan otur burada. Sana zarar vermek niyetinde değilim. Sadece birkaç saatliğine arabayı ödünç alacağım, o kadar. Ama bana oyun oynamaya kalkışırsan ve daha da kötüsü eğer o ağzını açacak olursan, Tanrı’nın varlığına inandığın kadar inan ki gelip seni boğarım. Anladın mı beni?”

O akşamki gezintiden çok keyif aldım. Vadiden aşağı doğru on kilometre kadar indik, bir iki köyün içinden geçtik, bu arada yolun kenarında biriken birkaç tuhaf görünümlü adam da gözümden kaçmamıştı. Belli ki bunlar gözcüydü ve başka kılıkta ya da başkasının yanında görülmüş olsaydım bana söyleyecekleri çok şey olurdu. Ama hal böyleyken bize ilgisizce bakmayı sürdürdüler. Bir tanesi selam vermek için kepine dokundu, ben de ona kibar bir biçimde karşılık verdim.

Karanlık basmaya başladığı sırada vadinin kollarından birine saptım; haritadan hatırladığım kadarıyla bu kol tepelerin تنها bir köşesine çıkıyordu. Köyleri, çiftlikleri, daha sonra da yol kenarındaki kulüpleri kısa sürede geride bıraktık. Issız bozkıra ulaştığımızda akşam olmuş, günbatımının su birikintileri üzerine yaydığı ışıltılar kararmaya yüz tutmuştu. Burada durduk ve ben Bay Jopley’ye yardımcı olabilmek için arabayı ters yöne çevirdim, eşyalarını da kendisine iade ettim.

“Binlerce kez teşekkür ederim,” dedim. “Sen sandığımdan daha işe yarar biriymişsin. Hadi git de bul polisi şimdi.”

Tepenin yamacına oturdum ve arabanın arka ışıklarının giderek küçülmesini izlerken, bir yandan da o ana kadar kaç çeşit suç işlemiş olduğumu düşündüm. Bilinenin aksine, ben bir katil değildim ama bu süre zarfında aşağılık bir yalancı, utanmaz bir sahtekâr ve pahalı otomobillere merak duyan bir yol işçisi olmuşum.

6. Bölüm

Kel Arkeolog Macerası

Geceyi tepenin yamacındaki büyük bir kaya parçasının rüzgâr almayan tarafında, uzun ve yumuşak fundalarla kaplı bir düzlükte geçirdim. Çok üşüdüm çünkü üzerimde ne paltom vardı ne de yeleğim. Onları Turnbull’a vermiştim; ayrıca Scudder’ın küçük defteriyle saatim ve en kötüsü de pipomla tütün kesem onda kalmıştı. Yanımda sadece kuşağımın içindeki param ve pantolonumun cebinde duran yarım kilo zencefilli kurabiye vardı.

Kurabiyelerin yarısını ufak ufak yedikten sonra fundaların arasına kıvrılarak az da olsa ısınınca moralim düzeldi ve bu çılgın saklambaç oyunundan keyif almaya başladım. Bir mucize eseri olarak o ana kadar şansım yaver gitmişti. Sütçü, edebiyatçı hancı, Sir Harry, yol işçisi ve o salak Marmie, hak etmediğim derecede iyi bir talihin parçasıydılar. Bu ilk başarı bana önünde sonunda bir yolunu bulup bu işin altından kalkacağımı hissettirmişti.

Asıl derdim karnımın zil çalıyor olmasıydı. Şehirde bir Yahudi kendini vurur ve ardından soruşturma başlatılırsa, gazeteler genellikle ölenin “iyi beslenmiş” olduğunu yazar. O anda bir bataklık çukuruna düşüp boynumu kıracak olsam hiçbir gazete benim için “iyi beslenmiş” yazmaz diye

düşündüğümü hatırlıyorum. Zencefilli kurabiyeler boş midemin ağrısını artırmaktan başka işe yaramamıştı; ben de yere uzandım ve Londra'dayken yemeğe tenezzül etmediğim onca güzel yemeğin hatırasıyla kendime işkence ettim. Paddock'un o taptaze sosislerine, dilimlenmiş mis kokulu domuz pastırmasına ve güzel şekilli poşe yumurtalarına kim bilir kaç kez burun kıvrımıştım! Sonra kulüpte yapılan pizolalar ve soğuk meze masasındaki o özel jambon vardı ki düşününce ruhum şiddetli bir arzuya kapılıyordu. Bir ölümünün yiyebileceği her tür yiyeceğin etrafında dönüp duran düşüncelerim, en sonunda bir dana biftekle bir litre acı bira, devamında ise bir Gal tavşanında karar kıldı. Ve ben tüm bu lezzetlerin umutsuz hayaliyle uykuya daldım.

Şafak söktükten bir saat kadar sonra uyandım; çok üşümüştüm ve her yanımda tutulmuştu. Nerede olduğumu hatırlamak biraz vaktimi aldı zira aşırı yorgundum ve çok ağır uyumuştum. Gözümü açtığımda ilk olarak çalılarının arasından soluk mavi renkteki gökyüzünü, sonra bir tepenin kocaman kavisini, daha sonra da yabanmersini çalısının içine itina ile yerleştirdiğim botlarımı gördüm. Kollarımın üzerinde doğrulup aşağıdaki vadiye baktım ve bakar bakmaz fırlayıp büyük bir telaşla botlarımı bağlamaya giriştim.

En fazla dört yüz metre uzakta, yamacın üzerine yelpaze şeklinde dağılmış halde fundalıkları döven adamlar vardı. Belli ki Marmie intikamını almak için fazla oyalanmamıştı.

Bulduğum düzlükten sürünerek ayrılıp bir kayanın arkasına geçtim ve buradan dağın yamacına doğru yokuş yukarı uzanan sığ bir hendek buldum. Hendek beni doğru- dan dar bir dere yatağına götürdü, ben de bu yoldan sürüne sürüne en tepeye çıktım. Dönüp aşağı baktığımda hâlâ fark edilmemiş olduğumu gördüm. Peşimdekiler tepenin yamacını sabırla tarayarak yukarı doğru ilerliyorlardı.

Dağın silüetinin ardında kalmaya özen göstererek belki sekiz yüz metre kadar koştum ve vadinin en yüksek nokta-

sına ulaştığıma emin olunca kendimi onlara gösterdim. Bir tanesi hemen beni fark edip diğerlerine haber verdi. O sırada aşağıdan bağırış sesleri geldi ve arama ekibi yön değiştirdi. Ben de dağ silüetinin ötesine çekilip ilerliyormuş gibi yaptım fakat geldiğim yöne geri döndüm. Yirmi dakika içinde tepenin arkasına geçmiş, gece uyuduğum düzlüğü yukarıdan gören bir noktaya varmıştım. Oradan bakınca yanlış koku alan takipçilerimin vadinin üst kesimindeki tepeye tırmandıklarını görmek beni çok keyiflendirmişti.

Bundan sonraki rota konusunda birkaç seçeneğim vardı; ben bulunduğum tepeyle aç yapan başka bir tepeye tırmanmayı seçtim, böylece az sonra düşmanlarımla arama derin bir vadi girmiş olacaktı. Hareket etmek kanımı ısıtmış, yaptığım işten şaşırtıcı biçimde zevk almaya başlamıştım. Yolda ilerlerken, bir yandan da zencefilli kurabiyelerden kalan tozlu kırıntılarla açlığımı giderdim.

Bu yöre hakkında çok az şey biliyordum ve ne yapacağım konusunda hiçbir fikrim yoktu. Bacaklarımın gücüne güveniyordum fakat peşimdeki adamların araziyi iyi tanıdıklarını ve bilgisizliğimin benim için büyük bir dezavantaj teşkil ettiğini de gayet iyi biliyordum. Karşımda dalga dalga uzanan dağlar güneye doğru giderek yükseliyor, kuzeye doğru ise alçalıp geniş tepeler haline gelerek vadileri birbirinden ayırıyordu. Seçtiğim tepenin yamacı bir iki kilometre ötedeki yaylanın üzerinde cep gibi görünen bir fundalığa iniyordu. Bu yol da diğerleri kadar iyi bir seçimdi.

Uyguladığım taktik sayesinde güzel bir başlangıç yaparak kendime yaklaşık yirmi dakikalık avantaj sağlamış ve peşimdekilerle aramda bir vadi genişliğinde mesafe bırakmıştım. Ancak polis belli ki o yörede yaşayan halktanardım istemişti. Uzaktan gördüğüm kadarıyla yardım için gelen adamlar çobanlara ya da avlak bekçilerine benziyorlardı. Beni görünce bağırıyorlar, ben de karşılık olarak onlara el salladım. İki tanesi dereye atlayıp yamacı tırmanmaya başladı,

diğerleri de vadinin öteki tarafında kaldı. Kendimi o an okul çocuklarının tavşan-kaç tazı-tut oyununu oynuyormuş gibi hissettim.

Lakin çok kısa bir süre sonra bu iş oyun olmaktan çıktı. Peşimdekiler yöreyi çok iyi tanıyan, çam yarması gibi adamlardı. Arkama baktığımda beni sadece üç kişinin takip ettiğini görünce, diğerlerinin kestirmeden giderek önümü keseceklerini anladım. Yöreyi tanımıyor olmam felaketime neden olabilirdi; o yüzden ben de bu karmaşık vadilerin arasından çıkıp yukarıdan cep gibi gördüğüm alçak fundalığa ulaşmaya karar verdim. Onlardan kurtulabilmek için aramdaki mesafeyi artırmak zorundaydım ve uygun zemini bulabildiğim takdirde bunu yapabileceğime inanıyordum. Gizlenebileceğim bir yer olsa fark ettirmeden onları izleyebilirdim fakat bu dümdüz yamaçlarda bir sinek bile uçsa bir kilometre öteden görünüyordu. Umudumu bacaklarımın uzunluğuna ve rüzgârımın doğru esmesine bağladım ama bana daha uygun bir zemin gerekiyordu çünkü ben bir dağcı değilim. O an küçük bir Afrika atım olmasını nasıl da isterdim!

Büyük bir gayretle ileri atılıp bayır aşağı koştum ve arkamda başka biri belirmeden önce fundalığa inmeyi başardım. Sonra bir derenin üzerinden geçtim ve iki vadiyi birbirine bağlayan karayoluna çıktım. Bütün görebildiğim, zirvesinde tuhaf biçimli ağaçlar bulunan bir dağın sırtına yaslanmış geniş bir funda tarlasıydı. Yolun kenarındaki taş duvarda bir kapı vardı ve üzeri otlarla kaplı bir patika bu kapıdan başlayıp bozkırın ilk yükseltisine tırmanıyordu.

Duvardan atladım ve patikayı takip ettim. Birkaç yüz metre gittikten sonra, artık duvarın görülmez olduğu bir noktada patikadaki otlar yok oldu; bakımının yapıldığı anlaşılan, oldukça düzgün bir yol haline geldi. Belli ki yol ilerideki bir eve gidiyordu, ben de aynısını yapmaya karar verdim. O zamana kadar talihim yaver gitmişti. Belki en büyük şansı bu ücra evde yakalayacaktım. Üstelik orada ağaçlar da vardı ve bu da gizlenebileceğim anlamına geliyordu.

Yol ortasından yürümek yerine, yolun sağındaki eğrelti-otu kaplı dere yatağından, yüksek kenarlarını kendime siper ederek yürüdüm. Bunu yapmam iyi olmuştu çünkü gizlenecek bir yer bulup arkama baktığımda, peşimdeki adamların az önce indiğim tepeyi aşmakta olduklarını gördüm.

Bir daha arkama bakmadım; buna zamanım yoktu. Dere kenarından yukarıya doğru, açık alanlara gelince sürünerek, çoğu zaman derenin sığ sularına bata çıka ilerledim. Bir müddet sonra önünde hayalet gibi dizilmiş kömür yığınları ve bakımsız bir bahçesi olan terk edilmiş bir kulübe gördüm. Daha sonra kendimi bir otlakta, ardından da esintili bir köknar ormanının kıyısında buldum. Buradan sola doğru bakınca birkaç yüz metre ileride, bacalarından duman tüten bir ev görünüyordu. Dere yatağını bırakıp bir başka duvarın üzerinden atladım ve engebeli bir çayıra çıktım. Arkaya bakınca peşimdekilerin henüz bozkırın ilk yükseltisini bile geçememiş olduklarını ve görüş mesafelerinin hayli dışında kaldığını fark ettim.

Çim biçme makinesi yerine tırpanla biçilmiş, yer yer orman gülleri ekilmiş, engebeli bir çayıra gelmiştim. Pek de bahçe kuşu olmayan bir çift siyah keklik benim yaklaştığımı görür görmez havalandı. Karşımda sıradan bir kır evi duruyordu; yanına yapılmış olan beyaz boyalı ek bina ise ondan biraz daha gösterişliydi. Bu ek binanın camekânlı bir verandası vardı ve yaşlı bir adam sakın bir ifadeyle içeriden beni seyretmekteydi.

İri çakıl taşlarının üzerinde ağır adımlarla yürüyerek verandanın açık duran kapısından girdim. Burası bir yanında camekân, diğer yanında bir sürü kitap bulunan keyifli bir odaydı. İçerideki diğer odada başka kitaplar da vardı. Etrafta masa ve sehpa yerine müzelerde görülen türde, içleri madeni paralarla ve taştan oyulmuş garip aletlerle dolu sandıklar yer alıyordu.

Ortadaki çalışma masasında yardımsever görünen yaşlı bir beyefendi oturuyor, masanın üzerinde de birtakım kâğıtlar ve açık kitaplar duruyordu. Adamın yuvarlak yüzü Bay Pickwick gibi* parlıyordu, burnunun ucuna düşmüş büyük bir gözlüğü vardı ve kafasının üstü bir cam şişe kadar parlak ve çıplaktı. İçeri girdiğimde yerinden hiç kıpırdamadı, sadece kaşlarını kaldırdı ve konuşmamı bekledi.

Bir yabancıya yaklaşık beş dakika içinde kim olduğumu ve ne istediğimi anlatmak ve bana yardım etmesini sağlamak kolay iş değildi. Ben de buna yeltenmedim zaten. Adamın bakışında garip bir şey vardı; bu öylesine zekice ve bilgece bir şeydi ki söyleyecek laf bulamadım. Sadece yüzüne baktım ve kekeledim.

“Acelen varmış gibi görünüyor dostum,” dedi ağır ağır konuşarak.

Başımı sallayıp pencereden dışarıyı işaret ettim. Oradan bakınca köknar ormanının içindeki aralıktan bozkırın karşı tarafı görülüyor, bir kilometre kadar ötedeki fundalıkların arasında debelenen insan figürleri seçiliyordu.

“Ah, anlıyorum,” dedi ve eline bir dürbün alarak uzak-taki adamları dikkatle inceledi.

“Demek bir kanun kaçağısın, ha? O zaman bu meselenin ayrıntılarını boş bir vaktimizde konuşuruz. Ben bu arada şu beceriksiz yerel polisin mahremiyetime müdahale etmesine engel olacağım. Şimdi çalışma odama git, karşında iki tane kapı göreceksin. Soldakinden içeri gir ve kapıyı arkandan kapat. Orada tamamen güvende olursun.”

Ve bu olağandışı adam kalemini yeniden eline aldı.

Bana söyleneni yaptım ve kendimi ufak bir pencereden başka aydınlatması olmayan ve kimyasal malzeme kokan küçük, loş bir odada buldum. Arkamdaki kapı ben girdik-

* Charles Dickens'ın *The Pickwick Papers* (Mister Pickwick'in Serüvenleri) adlı romanındaki karakter. (e.n.)

ten sonra kendiliğinden kapandı ve kasa kapısı gibi bir ses çıkardı. Yine kendime umulmadık bir sığınak bulmuştum.

Ama her şeye rağmen içim rahat değildi. Bu yaşlı beyefendide beni şaşırtan, hatta korkutan bir taraf vardı. İlk karşılaştığımızda sanki beni bekliyormuş gibi hazırlıklı ve rahat davranmıştı. Bakışları ise korkunç derecede zeki biri olduğunu gösteriyordu.

O karanlık odaya dışarıdan hiç ses gelmiyordu. Bildiğim kadarıyla polis evi arayabilirdi, o zaman da bu kapının ardında ne olduğunu bilmek isteyeceklerdi. İçimi rahat tutmaya ve ne kadar aç olduğumu unutmaya çalıştım.

Sonra aniden neşeli bir ruh haline büründüm. Bu yaşlı beyefendinin beni bir yemekten mahrum bırakmayacağını düşünerek kafamda kahvaltımı şekillendirmeye başladım. Jambonlu yumurta bana yeterdi ama bir bütün jambonun iyi olan tarafı ile elli tane de yumurta istiyordum. Bu beklentiyle ağzım sulanmışken kulağıma çıt diye bir ses geldi ve kapı açıldı.

Gün ışığına çıktığımda ev sahibini çalışma odası dediği odadaki geniş koltukta oturmuş, meraklı gözlerle bana bakarken buldum.

“Gittiler mi?” diye sordum.

“Gittiler. Onlara tepeye tırmandığını söyledim. Polisin ağırlamaktan mutluluk duyduğum biriyle arama girmesini kabul edemem. Bu sizin için şanslı bir sabah, Bay Richard Hannay.”

Konuşurken gözkapakları titriyor ve keskin bakışlı gri gözlerinin üzerine düşüyormuş gibi görünüyordu. Birden aklıma Scudder’ın dünyada en korktuğu insanı tarif ederken söylediği söz geldi. “Gözlerini bir şahinin gözleri gibi yarı kapalı tutabilir,” demişti. İşte o zaman doğrudan kendi ayağımla düşman karargâhına girmiş olduğumu anladım.

Aklımdan ilk geçen, bu yaşlı kabadayının boğazını sıkıp kaçmak oldu. Niyetimi anlamış olmalı ki hafifçe gülümsedi

ve başıyla arkamdaki kapıyı işaret etti. Dönüp baktığımda iki uşağın tabancalarını bana doğrultmuş olduklarını gördüm.

Adımı biliyordu ama beni daha önce hiç görmemişti. Kafamda olayları tartıp biçince ufak da olsa bir şansım olduğunu fark ettim.

“Ne demek istediğinizi anlamıyorum,” dedim kaba bir tonda. “Hem neden bana Richard Hannay diye hitap ediyorsunuz? Benim adım Ainslie.”

“Öyle mi?” dedi, hâlâ gülümserken. “Ama tabii başka isimleriniz de var. Biz en iyisi bir isim yüzünden tartışmayalım.”

Artık kendimi toparlamaya başlamıştım. O anki görünümümün, yani bir paltom, yeleğim ve yakamın olmamasının benim için avantaj olduğunu hatırladım. En suratsız ifademi takınıp omuzlarımı silktim.

“Sanırım şimdi de beni polise teslim edeceksiniz. Bu oynadığınız sadece pis bir oyun. Tanrım, keşke o lanet otomobili hiç görmemiş olsaydım! İşte alın, para burada, lanet olsun,” dedikten sonra masanın üzerine dört tane İngiliz altını fırlattım.

Adam gözlerini biraz açtı. “Ah hayır, sizi polise teslim etmeyeceğim. Arkadaşlarım ve ben sizinle küçük bir anlaşma yapacağız, hepsi bu. Biraz fazla şey biliyorsunuz Bay Hannay. Akıllı bir oyuncusunuz ama yeterince değil.”

Kendinden emin konuşuyordu fakat içine bir şüphe düştüğünü görebiliyordum.

“Tanrı aşkına boş konuşmayı bırakın yahu,” diye bağırdım. “Buradaki her şey mi bana karşı? Leith’te karaya ayak bastığımdan beri şans yüzüme gülmedi. Karnı aç olan zavallı bir serserinin parçalanmış bir arabadan biraz para almış olmasının ne sakıncası olabilir? Bütün yaptığım bu ve bu yüzden iki gündür lanet olası tepelerde o kahrolası polisler tarafından kovalanıyorum. Ama artık çok sıkıldım.

Ne istersen yapabilirsin moruk! Ned Ainslie'nin mücadele edecek hali kalmadı.”

Duyduğu şüphenin güçlenmeye başladığını anlamıştım.

“Son günlerde başınızdan geçenleri anlatabilir misiniz?” diye sordu.

“Anlatamam bayım,” dedim gerçek bir dilenci gibi sızlanarak. “İki gündür ağzıma bir lokma yemek koymadım. Ama yiyecek bir şeyler verirsiniz size her şeyi anlatırım.”

Açlığım yüzümden okunmuş olacak ki, ihtiyar adam kapının eşiğinde duran uşaklarına işaret etti. Az sonra gelen bir miktar soğuk kişi ile bir bardak birayı tam bir domuz gibi –daha doğrusu rolümü oynamaya devam etmekte olduğum için Ned Ainslie gibi– mideye indirdim. İhtiyar, yemeğimin ortasında aniden benimle Almanca konuşmaya başladı ama dönüp ona duvar gibi ifadesiz bir suratla baktım.

Sonra ona kendi hikâyemi anlattım. Bir hafta önce Leith’e yanaşan bir gemiden inmiştim ve karayolundan Wigtown’da yaşayan erkek kardeşimin yanına gitmeye çalışıyordum. Param neredeyse bitmişti (eğlencede harcadığımı ima ettim) ve çok sıkıntıya düşmüştüm. Derken yanından geçtiğim bir çitteki delikten bakınca dere yatağına yuvarlanmış büyük bir otomobil görmüştüm. Ne olduğunu anlayayım diye otomobilin içine göz atınca arka koltukta üç tane, yerde de bir tane İngiliz altını bulmuştum. Etrafta kimse görünmüyordu, arabaya da sahip çıkan yoktu, o yüzden parayı cebe indirmiştim. Fakat nasıl olduysa olmuş, polisler peşime düşmüştü. Bir fırında altınlardan birini bozdurayım derken kadının biri beni polise ihbar etmişti. Kısa süre sonra, dereye yüzümü yıkarken az kalsın paçayı ele vermiş, ancak paltomu ve yeleğimi arkada bırakarak kaçabilmişim.

“Paralarını geri alabilirler,” diye bağırdım, “başıma yeterince dert açtı zaten. O haydutlar zavallı bir adamın peşine düştüler. Ve şurası bir gerçek ki bayım, eğer o paraları bulan siz olsaydınız kimse size sıkıntı çıkarmazdı.”

“Çok iyi bir yalancısın, Hannay,” dedi adam.

Bunun üzerine açtım ağzımı yumdum gözümü. “Dalga geçmeyi bırak lanet olasıca! Sana benim adım Ainslie diyorum, hayatım boyunca Hannay diye birini tanımadım. Senin şu Hannay’larını ve şu maymun suratlıların tabanca numaralarını çekeceğime gider polise teslim olurum daha iyi... Yok, hayır bayım, özür dilerim, öyle demek istemedim. Öncelikle size yemek için minnettarım ve hazır etrafta kimse yokken beni bırakırsanız müteşekkire kalacağım.”

Kafasının fena halde karıştığı belliydi. Zira beni daha önce hiç görmemişti ve elinde bir fotoğrafım olsa dahi görüntüm çok farklı olduğu için benzetememiş olabilirdi. Londra’da gayet şık ve düzgün giyinen biri idim, şimdi ise tam bir serseriydim.

“Seni bırakmayı düşünmüyorum. Eğer dediğin kişiysen yakında kendini aklamak için bir şansın olacak. Eğer benim düşündüğüm kişiysen, bundan böyle gün ışığını görebileceğini sanmıyorum.”

Bir zile bastı ve üçüncü bir uşak verandada belirdi.

“Beş dakika içinde Lanchester hazır olsun,” dedi. “Yemekte üç kişi olacağız.”

Sonra bakışlarını bana sabitledi ki buna katlanmak her şeyden zordu.

O gözlerde esrarengiz ve şeytani bir şey vardı; soğuktu, kötüydü, korkunçtu, aşırı zekiydi. Bir yılanın parlak gözlerine bakar gibi büyülenip kalmıştım. Merhametine sığınıp onun tarafına geçmeyi teklif etmek için aniden içimde büyük bir istek duydum. Tabii bu hadise hakkında ne düşündüğümü hesaba katarsanız, o isteğin sadece hipnotize edilmiş ve daha güçlü bir ruhun hâkimiyeti altına girmiş bir beynin yarattığı fiziksel bir istek olduğunu anlarsınız. Fakat ben yine de bu fikri kafamdan atmayı, hatta adama sırtıtmayı bile becerdim.

“O zaman yakında beni tanıyacaksınız demektir, bayım,” dedim.

Kapı aralığında duran adamlardan birine dönerek “Karl,” diye seslendi ve Almanca konuşmaya başladı. “Bu adamı ben dönene kadar ardiyeye kapatın. Ona bir şey olursa hesabını sizden sorarım.”

Ardından iki kulağıma birer tabanca dayanmış halde odadan dışarı çıkarıldım.

Ardiye dedikleri yer, çiftlik evinin eski tarafında yer alan rutubetli bir odaydı. Zemin düzgün değildi, yerde halı yoktu ve üzerine oturulabilecek sadece bir okul sırası vardı. Kepenkler sıkı sıkıya kapatılmış olduğu için içerisi zifiri karanlıktı. El yordamıyla araştırıp duvarların önüne sıralanmış, içleri ağır malzemelerle dolu kutular, fiçılar ve çuvalların bulunduğunu fark ettim. Oda küf kokuyordu, pek kullanılmadığı belliydi. Gardiyanlarım anahtarı kapının kilidine sokup çevirdiler; dışarıda nöbet beklerken ayak değiştirdiklerini duyuyordum.

O ürpertici karanlığın içinde otururken ruh halim içler acısıydı. İhtiyar delikanlı otomobiline binip bir önceki gün beni sorgulayan iki zorbayı almaya gitmişti. Bu insanlar beni bir yol işçisi olarak tanımışlardı ve hâlâ aynı kılıkta olduğum için tekrar gördüklerinde tanıyacaktı. Yol onarmakta olan bir işçi durup dururken neden polisi peşine takıp da otuz kilometre öteye kaçardı ki? Onlar da buna benzer birkaç soru soracak ve işin aslını anlayacaklardı. Muhtemelen Bay Turnbull’u ve Marmie’yi görmüşlerdi; büyük olasılıkla Sir Harry ile aramdaki bağlantıyı da çözecekler ve böylece her şey gün gibi ortaya çıkacaktı. Bu bozkır evinde üç haydut ile silahlı uşaklarına karşı ne şansım olabilirdi?

O sırada benim hayali varlığımın peşine düşüp dağ tepe dolaşan polis memurlarını özlemle andım. Onlar en azından kendi memleketimin insanlarıydı ve dürüst adamlardı, üstelik bu zebaniden bozma yaratıklardan daha insaflıydılar. Ama beni dinlemeye yanaşmazlardı ki. Şu gözkapakları

düşmüş yaşlı şeytanın onlardan kurtulması pek uzun sürmemişti. Ayrıca polislere rüşvet vermiş olma ihtimalini de düşündüm. Büyük olasılıkla elinde hükümet yetkililerinden aldığı ve Britanya'ya karşı kuracağı komplolarda kendisine her türlü imkânı sağlayacak mektuplar bulunuyordu. Zaten biz bu kadim topraklarda politika işlerini hep böyle ciddi yöntemlerle yürütürüz.

O üç öğlen yemeği için döneceklerdi, yani muhtemelen bekleyeceğim süre bir iki saati geçmeyecekti. Düpedüz orada oturmuş felaketimi bekliyordum çünkü bu berbat durumdan kurtulmak için bir çare bulamıyordum. O an Scudder'ın cesaretine sahip olmayı çok istedim çünkü rahatlıkla itiraf edebilirim ki ben o kadar yürekli biri değilim. O sırada beni ayakta tutan tek şey çok öfkeli olmamdı. Bu üç casus tarafından oyuna getirildiğimi düşündükçe kuduruyordum. Beni öldürmeden önce en azından bir tanesini boğazlamak isterdim doğrusu.

Düşündükçe daha da öfkelen dim; sonunda yerimden kalkıp odanın içinde dolaşmaya başladım. Kepenkleri açmayı denedim ama anahtarla kilitlenmiş oldukları için hareket dahi ettiremedim. O sırada dışarıdan güneşin altında gıdaklayarak dolaşan tavukların sesleri geldi. Çuvalları ve kutuları yoklamaya başladım. Kutuları açamadım; çuvallar ise tarçın kokan köpek bisküvisi gibi şeylerle doluydu. Fakat odanın çevresini iyice tarayınca duvarda ilgimi çeken bir tokmak buldum.

Bulduğum şey "yük lük" denen türden bir dolabın kapağıydı ve kilitliydi. Biraz zorlayınca pek de dayanıklı olmadığını fark ettim. Sırf bir iş yapmış olayım diye pantolon askımı tokmağa doladım ve bu sayede onu sıkıca kavrayarak bütün gücümle asıldım. Dolap birden çatırdayarak açılıverdi. Çıkan sesin gardiyanlarımı harekete geçireceğini düşünüp bir süre bekledikten sonra dolabın içindeki rafları incelemeye koyuldum.

Bir sürü tuhaf şey vardı. Pantolonumun ceplerinde bulduğum bir iki tane kırık kibriti çakıp dolabın içini aydınlattım. Bir saniye geçmeden alev söndü ama bu arada bir şey görmemi sağladı. Raflardan birinde birkaç tane el feneri duruyordu. Birini alıp baktım, çalışır vaziyetteydi.

El fenerinin yardımıyla incelememi sürdürdüm. Kimyasal deneylerde kullanıldığı belli olan tuhaf kokulu malzemelerle dolu şişeler ve kutular, ince bakır tel bobinleri ve top top yağlı ipek vardı. Ayrıca rafta bir kutu fünüyle bol miktarda ateşleme fitili duruyordu. Sonra dolabın arkalarına doğru kalın kartondan yapılma kahverengi bir koli, kolinin içinde de ahşap bir kutu buldum. Kutuyu kanırtıp açınca içinden her biri birkaç santimetre karelik altı yedi tane ufak gri tuğla çıktı.

Tuğlalardan birini elime aldım ve avcumun içinde kolayca ufalandığını gördüm. Sonra kokladım ve dilime değdirdim. Daha sonra oturup düşündüm. Ben boşuna maden mühendisi olmamıştım, lentoniti nerede görsem tanırdım.

Bu küçük tuğlalardan bir tanesiyle bu evi patlatıp tuzla buz edebilirdim. Aynı malzemeyi Rodezya'dayken de kullanmıştım ve ne kadar güçlü olduğunu biliyordum. Yalnız bir sorun vardı; bu konudaki bilgim yeterli değildi. Ne miktarda malzeme kullanılacağını ve patlayıcının tam olarak nasıl hazırlandığını unutmuştum, ayrıca zamanlama hususunda da şüphelerim vardı. Eskiden kullanmıştım kullanmasına ama kendi ellerimle hiç hazırlamamıştım, o yüzden şiddetinin derecesini net olarak bilmiyordum.

Yine de bu bir fırsattı, var olan yegâne fırsat. Çok riskliydi fakat bunun karşısı mutlak karanlıktı. Elimdeki bu fırsatı kullanırsam büyük olasılıkla kendimi de patlatıp ağaçların tepesine uçacaktım. Ama kullanmazsam da akşama kalmandan bahçede iki metre derinliğinde bir çukura girecektim. Bütün olayı bu açıdan görmem gerekiyordu. Her iki türlü de

olasılıklar aleyhime görünüyordu ama yine de hem kendim hem de memleketim için bir kurtuluş şansı vardı.

Scudder aklıma gelince kesin kararımı verdim. O an belki de hayatımın en korkutucu anıydı çünkü bu tür soğukkanlı kararlar almak konusunda hiç iyi değilimdir. Yine de dirençli olabilmek için cesaretimi topladım ve içime dolan ürkütücü şüpheleri bertaraf etmeyi başardım. Zihnimi tamamen kapatıp kendimi Guy Fawkes'un havai fişekleri kadar basit bir deney yapacağıma inandırdım.

Bir fünüye aldım ve birkaç metrelik fitilin ucuna bağladım. Sonra bir lentonit tuğlasının dörtte birini kapıya yakın duran çuvallardan birinin altındaki zemin çatlağına yerleştirdim ve fünüyeyi içine oturttum. Bana kalırsa oradaki kutuların yarısının içinde dinamit vardı. Dolapta bunca patlayıcı varken, kutularda neden olmasındı ki? Eğer bu doğruysa, hem ben hem de Alman uşaklar ve belki de etraftaki bir dönümlük kırsal alan, hep birlikte muhteşem bir gökyüzü seyahatine çıkacaktık. Lentonit hakkında bildiklerimin çoğunu unutmuştum, bu durumda patlamanın dolapta duran diğer tuğlaları patlatması da mümkündü. Olabilecekleri düşünmek işe yaramayacaktı. İhtimaller berbat görünüyordu ama yine de şansımı denemek zorundaydım.

Pencere pervazının altına geçip oturdum ve fitili ateşledim. Sonra kısa bir süre bekledim. Etrafta tam bir sessizlik hüküm sürüyordu; sadece ağır botların holde sürünürken çıkardığı sesler ve ılık havada dışarıda dolaşan tavukların huzurlu gıdıklamaları duyuluyordu. Beş saniye sonra nerede olacağımı bilmeden ruhumu Yaradan'a emanet ettim.

Muazzam bir sıcaklık dalgası yerden yükselir gibi oldu ve bir anlığına havada asılı kaldı. Sonra karşıdaki duvar altın sarısı bir renge büründü ve beynimi çekiçe ezip hamura çeviren yırtıcı bir gök gürültüsüyle eriyip gitti. O sırada üzerime bir şey düştü ve sol omzuma çarptı.

Sanırım sonra kendimden geçtim.

Fakat sersemliğim en fazla birkaç saniye sürmüş olabilir. Kendime geldiğimde havadaki yoğun sarı dumandan boğulacak gibi oldum ve molozların arasında debelenerek ayağa kalktım. Arkamda bir yerden temiz havanın içeri girdiğini hissediyordum. Pencerenin pervazları yerinden çıkmıştı ve açılan yarıktan dışarı boşalan duman yaz gününün öğle havasına karışıyordu. Kırık pervazın üzerinden atladım ve kendimi bir bahçede, barut kokulu yoğun bir sisin içinde buldum. Çok kötüydüm, kendimi çok hasta hissediyordum ama kollarımı ve bacaklarımı kıpırdatabildiğimi fark edince, önümü görmediğim halde sendeleyerek ilerleyip evden uzaklaştım.

Bahçenin diğer tarafında ahşap bir kanalın içinden bir değirmenin su yolu geçiyordu ve ben gidip onun içine düştüm. Soğuk su beni ayıltmış, zihnimi az da olsa açarak kaçmayı yeniden düşünebilecek hale getirmişti. Suyolunun kaygan yeşil yosunlarının içinde yukarı doğru sürünerek ilerledim ve değirmene ulaştım. Sonra çarkın mil deliğinden içeri girdim ve bir saman yığınının üzerine tepetaklak düştüm. Pantolonumun arkası bir çiviye takılınca bir parçası yırtılıp orada kaldı, fundalıklarda üzerime yapışmış olan bir miktar çalı çırpı da yere döküldü.

Değirmen uzun süredir kullanılmamıştı. Merdivenler çürümüş, fareler tavan arasındaki döşemeyi kemirerek kocaman delikler açmışlardı. Fena halde midem bulanıyor, başımın içinde bir çark sürekli dönüp duruyordu. Sol omzum ve kolum felç olmuş gibiydi. Pencereden dışarı bakınca evin üzerinde hâlâ asılı duran sis tabakasını ve üst katın camından dışarı çıkan dumanı gördüm. Belli ki Tanrı yardım etmiş ve evde yangın çıkarmıştım zira evin diğer tarafından heyecanlı bağırışlar geliyordu.

Yine de oyalanacak vaktim yoktu çünkü bu değirmenin iyi bir gizlenme yeri olmadığı belliydi. Beni bulmak isteyen herhangi biri normal olarak suyolunu takip ederdi; ayrıca,

ardiyede cesedimi bulamayınca beni hemen aramaya girişeceklerinden emindim. O sırada bir başka pencereden bakınca karşıda taştan yapılma eski bir güvercinlik gördüm. Eğer arkamda iz bırakmadan oraya ulaşabilirsem saklanmam mümkün olabilirdi çünkü tahminime göre düşmanlarım hareket edebildiğimi bildikleri için açık alanlara doğru ilerlediğimi farz edecek ve beni bozkırda aramaya çıkacaklardı.

Kırık merdivenden aşağı ağır ağır indim ve ayak izim kalmasın diye geçtiğim yerlere saman serpiştirdim. Aynı şeyi değirmenin zeminine ve menteşelerinden ayrılıp yan yatmış olan kapının eşiğine de uyguladım. Dışarıya gizlice bir göz attım ve güvercinlikle aramda çakıl kaplı boş bir arazi parçası olduğunu gördüm. Oradan geçersen ayak izlerim belli olmazdı. Üstelik değirmenin gizlediği bu araziyi evin hiçbir yerinden görmek mümkün değildi. Oradan hızla geçip güvercinliğin arkasına ulaştım ve bir yolunu bulup yukarı tırmanmaya başladım.

Bu benim o ana kadar giriştiğim en zor işlerden biriydi. Omuzlarım ve kollarım çok ağrıyordu; kendimi öylesine halsiz ve sersem gibi hissediyordum ki her an aşağı düşebilirdim. Ama bir şekilde başardım. Dışarı çıkık duran taşlardan, duvardaki boşluklardan ve sağlam bir sarmaşık kökünden istifade ederek tepeye ulaştım. Orada bulduğum alçak bir duvarın arkasına uzandım. Ve ardından ağır bir baygınlık geçirdim.

Kendime geldiğimde başım korkunç derecede ağrıyor, kızgın güneş yüzümü yakıyordu. Uzun bir süre yattığım yerde hareketsiz kaldım çünkü o korkunç dumanların etkisiyle eklemlerim gevşemiş, beynim uyuşmuştu. Kulağıma birtakım sesler geliyordu – genizden konuşan adamlar ve hareketsiz duran bir arabanın çarpıntılı motor sesi. Duvarda gördüğüm küçük bir deliğe doğru sürünerek yanaştım. Bu delikten bahçenin bir kısmı görünüyordu. Başı sarılı bir uşak ile golf pantolonu giymiş daha genç bir adamın birlikte dı-

şarı çıktıklarını gördüm. Bir şey arıyorlarmış gibi değirmene doğru yöneldiler. Sonra bir tanesi çivideki kumaş parçasını görüp diğerine seslendi. Bunun üzerine ikisi de eve döndü ve yanlarına iki kişi daha alıp tekrar aynı yere bakmaya gittiler. Beni esir alan adamın tombul bedenini gördüm ve peltek konuşmasına son vermiş olabileceğimi düşündüm. Adamların hepsinin silahlı olması da dikkatimi çekmişti.

Adamlar yarım saat boyunca değirmenin altını üstüne getirdiler. Varilleri tekmeleyip devirdiklerini, çürümüş ahşap döşemeyi çekiştirip kaldırdıklarını duyabiliyordum. Sonra dışarı çıktılar ve güvercinliğin altında durup hararetli bir tartışmaya girdiler. Kafası bandajlı olan uşak fena halde azar işitiyordu. Güvercinliğin kapısını zorladıklarını duyunca yukarı çıkacaklarını zannettim ve bir an korkudan ödüm patladı. Ama sonra vazgeçip geri döndüler.

O gün öğleden sonra uzun saatler boyunca kızgın damın tepesinde pişerek uzandım. Bana göre en büyük işkence susuzluktu. Dilim tahta gibi olmuştu ve daha da kötüsü, değirmen yolundaki soğuk suyun ağır ağır akışını duyuyordum. Bozkırdan çıkıp gelen küçük dere yatağını seyre koyuldum ve hayalimde onu vadinin tepesine kadar izledim. Serin eğreltiotları ve yosunların çevrelediği buz gibi bir kaynaktan çıkıyor olmalıydı. O anda yüzümü o suya sokmak için bin sterlin verebilirdim.

Bulunduğum yerden bütün bozkıra çepeçevre hâkimdim. İçinde iki kişi olan araba hızla uzaklaşıyordu, bir adam ise doğruya doğru at sürmekteydi. Beni aramaya çıktıklarını tahmin ettim ve onlara eğlenceli arayışlar diledim.

Fakat sonra daha ilginç bir şey fark ettim. Evin bulunduğu yer bir tür platoyu taçlandıran bozkırın neredeyse en yüksek noktasıydı ve on kilometre uzaklıktaki dağlara kadar daha yüksek başka bir yer yoktu. En tepedeyse çoğunluğu köknar ağaçlarından oluşan ve arada birkaç tane dişbudak ve kayın ağacı bulunan genişçe bir ağaç topluluğu vardı. Gü-

vercinliğin üzerinde durduğum zaman bu ağaçların tepeleri ile yaklaşık aynı seviyede oluyordum ve arkalarında ne bulunduğunu görebiliyordum. Bu yekpare bir orman değildi, ağaçlar bir çember şeklinde sıralanmışlardı ve çemberin ortasında oval biçimli yeşil bir çimenlik alan vardı ki kim görse bir kriket sahasına benzetirdi.

Tam olarak ne olduğunu anlamam fazla uzun sürmedi. Orası uçaklar için gizli bir iniş pistiydi ve böyle bir pist için çok zekice seçilmiş bir yerdi. Bir uçağın oraya indiğini düşünün, aşağıdan bakan birisi uçağın tepeyi aşp ağaçların ardında yoluna devam ettiğini düşünecekti. Pist büyük bir amfitiyatronun tam ortasındaki yükseltinin üzerinde bulunduğu için, hangi yönden bakılırsa bakılsın uçak tepenin ardında gözden kayboluyor gibi görünecekti. Sadece çok yakınlarda duran bir insan o uçağın tepeyi aşmak yerine ormanın ortasına indiğini fark edebilirdi. İlerideki yüksek dağların üzerinden dürbünle çevreyi araştıran biri de gerçekte ne olduğunu anlayabilirdi ama o dağlarda sadece çobanlar vardı ve çobanlar yanlarında dürbün taşımazlardı. Güvercinlikten bakınca uzakta gördüğüm mavi çizginin deniz olduğunu biliyordum ve düşmanlarımızın bu gizli kuleyi suyollarımızı gözetlemek için kurmuş olduklarını düşününce öfkeden deliye döndüm.

Sonra aklıma o uçağın dönmesi halinde büyük ihtimalle yerimin tespit edileceği geldi. Bu yüzden bütün akşamüstü sırtüstü yatıp karanlık bassın diye dua ettim ve güneş batıdaki yüksek tepelerin ardında gözden kaybolup alacakaranlığın sisi bozkırın üzerine yayıldığı zaman çok sevindim. Uçak gecikmişti. Kanatlarının sesini duyup ağaçların arasına iniş yaptığını gördüğümde akşam karanlığı iyiden iyiye bastırmıştı. Işıklar bir süre daha yandı, evden uçağa gelip gidenler oldu, sonra etraf tamamen kararıp sessizliğe gömüldü.

Tanrı'ya şükür ki kapkaranlık bir akşamdı. Ay son döründeydi ve geç vakte kadar yükselmeyecekti. Had safhaya

ulaşan susuzluğum orada daha fazla oyalanmama izin vermediği için tahminimce akşam dokuz sularında gvercinlikten aşağı inmeye başladım. İnişim hiç de kolay olmadı. Yarıya kadar indiğimde evin arka kapısının açıldığını duydum ve değirmenin duvarına yansıyan bir fener ışığı gördüm. Sancılı geçen birkaç dakika boyunca sarmaşıkta asılı kaldım ve evden çıkan her kimse onun gvercinliğe doğru yürümemesi için dua ettim. Sonra ışık kayboldu ve ben bahçenin sert toprağının üzerine elimden geldiğince yumuşak bir biçimde düştüm.

Karnımın üzerinde sürünerek bir taş duvarın kuytusundan ilerledim ve evin etrafını saran ağaçlara ulaştım. Nasıl yapıldığını bilseydim o uçağı bozmaya çalışırdım ama bu tür bir girişimin sonuçsuz kalacağı belliydi. Evin etrafının korunuyor olduğundan da emindim, o yüzden ormana ellerimin ve dizlerimin üzerinde girdim ve önümdeki her santimi dikkatlice yoklayarak ilerledim. İyi ki böyle yapmışım çünkü birden karşıma, yerden bir buçuk metre yükseğe gerilmiş bir tel ıktı. Buna takılacak olsaydım muhakkak ki evde bir zil alacak ve ben de yakalanacaktım.

Yüz metre kadar ilerledikten sonra küçük bir derenin kenarına kurnazca yerleştirilmiş bir başka tel daha buldum. Bunun arkasında ise bozkır vardı ve ben beş dakikanın içinde yüksek eğreltiotlarının ve fundalıkların arasına dalmıştım bile. Kısa sürede tepeyi aşıp değirmen suyunun geldiği küçük vadiye ulaştım. On dakika sonra yüzümü kaynağa sokmuş, bu kutsal suyu kana kana içiyordum.

Yine de o uğursuz evle arama on kilometre mesafe koyana kadar durmadım.

7. Bölüm

Amatör Balıkçı

Bir tepenin üstünde oturup durumumu gözden geçirdim. Kendimi pek mutlu hissetmiyordum; zira vücudumdaki şiddetli ağrılar, kaçabilmiş olmamın yarattığı şükran duygumu gölgelemişti. Lentonit dumanından iyice zehirlenmiştim ve güvercinlikte geçirdiğim kavurucu saatler de işleri pek kolaylaştırmamıştı. Feci derecede başım ağrıyor, kendimi çok fena hissediyordum. Ayrıca omzumun durumu da kötüydü. Önce sadece bir çürük olduğunu sanmıştım ama artık şişmeye yüz tutmuştu ve sol kolumu kullanamaz hale gelmiştim.

Planım Bay Turnbull'un kulübesini bulmak ve giysilerimi, özellikle de Scudder'ın not defterini geri almak, sonra ana demiryolu hattına çıkarak güneye geri dönmekti. Dışişleri yetkilisi Sir Walter Bullivant ile ne kadar erken temasa geçebilirsem o kadar iyi olacak gibi görünüyordu. Şu anda elimde bulunan kanıtlardan daha fazlasını elde edebileceğimi sanmıyordum. Hikâyeme inanıp inanmamak ona kalmıştı ama onun yanında olmak zalim Almanların eline geçmekten çok daha iyiydi. Britanya polisini son zamanlarda kendime daha yakın hissetmeye başlamıştım.

Yıldızlarla dolu harika bir geceydi; yolda yürürken de pek zorlanmadım. Arazinin durumunu Sir Harry'nin hari-

tasında görmüştüm. Yol işçisiyle karşılaştığım dere kenarına ulaşmak için yapmam gereken tek şey, güneybatı yönünün bir iki derece daha batısına doğru ilerlemekten ibaretti. Bunca yolculuk yapmış olmama rağmen geçtiğim yerlerin adlarını öğrenmemiştim ama tahminimce bu dere Tweed nehrinin yukarı kollarından biriydi. Hesaplarıma göre gideceğim yere yaklaşık otuz kilometre uzaktaydım ki bu da sabah olmadan önce oraya varamayacağımı gösteriyordu. Dolayısıyla kendime bir yer bulup bütün günü yatarak geçirmem gerekiyordu zira görüntüm çok korkunçtu ve gündüz vakti insan içine çıkmam olanaksızdı. Üzerimde palto, yelek, yaka, hatta şapka bile yoktu, pantolonum çok kötü yırtılmış, patlamadan dolayı ellerim ve yüzüm kapkara olmuştu. Sanırım başka güzel yanlarım da vardı çünkü gözlerimin kanlandığını hissediyordum. Yani genel olarak Tanrı'dan korkan vatandaşlar için anayolda görülmeye uygun bir manzara teşkil etmiyordum.

Gün ağardıktan kısa süre sonra tepedeki derelerden birinde üstümü başımı temizlemeye çalıştım ve yiyecek bir şeylere ihtiyaç duyduğum için orada gördüğüm çoban kulübesine yanaştım. Çoban evde değildi, karısı yalnızdı ve en yakın komşusu sekiz kilometre uzaktaydı. Kadın yaşlı ve iyi biriydi, ayrıca cesur olduğu da belliydi çünkü beni gördüğünde korkmuş olmasına rağmen kötü biri olduğuma kanaat getirirse elinin altında duran baltayı kullanmaktan çekinmeyecek gibi duruyordu. Ona bir yerden düştüğümü söyledim ama tam olarak nasıl olduğunu anlatmadım. Oldukça hasta görüldüğümü fark etmişti. İyi bir Hristiyan'ın yapması gerektiği gibi bana tek bir soru bile sormadı; bir kâse sütün içine biraz viski koyup uzattı ve mutfağında yanan ateşin başında bir süre oturmama izin verdi. Omzumu temizlemeyi de teklif etti ama o kadar ağrıyordu ki dokundurtmadım bile.

Kim bilir beni ne sandı – belki de tövbekâr bir hırsız olduğumu düşünmüştür çünkü içtiğim süte karşılık yanı-

daki en ufak para olan bir İngiliz altınını ona uzattığımda başını salladı ve “Asıl sahibi kimse ona ver,” gibisinden bir şey söyledi. Bu lafa öyle şiddetle karşı geldim ki sonunda dürüst biri olduğuma inanıp parayı kabul etti, karşılığında da bana ekose bir İskoç kumaşı ile kocasının eski şapkalarından birini verdi. Kumaşı omuzlarıma nasıl bağlayacağımı da gösterdi. Kulübeden ayrıldığımda Burns’ün şiirlerinin yanında yer alan çizimlerdeki İskoç erkeklerinin canlı örneği gibiydim. Ama en azından artık üzerimde iyi kötü bir giysi vardı.

Ve iyi ki de vardı çünkü öğleden önce hava değişti ve yağmur çiselemeye başladı. Kendime bir derenin kıvrımında sığınacak yer buldum; yukarıdan sarkan bir kayanın altında birikmiş kuru dallar, beni idare edecek bir yatak oluşturmuştu. Akşam karanlığına kadar burada uyumayı başardım. Uyandığımda berbat bir haldeydim, her yanıma kramp girmişti ve omzum bana diş ağrısı kadar ıstırap veriyordu. Yaşlı kadından aldığım yulaflı çöreklerle peyniri yedim ve hava kararmadan önce tekrar yola koyuldum.

O gece yağmurlu tepelerin arasında ilerlerken çektiğim eziyeti kısaca anlatıp geçeceğim. Gökyüzünde bana yol gösterecek bir tane bile yıldız yoktu ve haritanın aklımda kalanıyla elimden gelenin en iyisini yapmak zorundaydım. İki kez yolumu kaybettim ve birkaç defa turbalıkların içine tiksindirici düşüşler yaşadım. Varacağım yere kuş uçuşu on beş kilometre uzaklıkta olmama rağmen, yaptığım hatalar nedeniyle bu mesafeyi otuz kilometreye çıkardım. Son etapta sinirlerim iyice bozulmuştu ve başım dönüyordu. Ama başardım ve şafak vakti Bay Turnbull’un kapısını çaldım. Çevreyi kalın bir sis tabakası sardığı için kulübeden anayol görünmüyordu.

Kapıyı Bay Turnbull açtı – bu defa ayıktı, hatta ayıktan da öte bir hali vardı. Üzerine eski ama iyi kullanılmış siyah bir takım elbise giymişti ve gayet resmi görünüyordu; daha

yeni tıraş olmuş gibiydi, keten bir yaka takmıştı ve sol elinde cep boy bir İncil tutuyordu. İlk bakışta beni tanıyamadı.

“Siz kimsiniz? Sebt sabahı neden buraya geldiniz?” diye sordu.

Hangi gün olduğunu hesaplayamaz olmuştum. Demek ki bu garip nezaketinin sebebi bugünün pazar olmasıydı.

Başım öylesine çılgın gibi dönüyordu ki düzgün bir cevap veremedim. Ama o sırada beni tanıdı ve hasta olduğumu anladı.

“Gözlüğüm sende mi?” diye sordu.

Pantolonumun cebinden çıkarttığım gözlüğü ona verdim.

“Herhalde ceketini ve yeleğini almaya geldin,” dedi. “Geç içeri şöyle. Bu nasıl oldu dostum, bacakların bitik durumda. Biraz dayan da sana şuradan bir iskemle çekeyim.”

Bir sıtma nöbeti geçireceğimi fark etmiştim. Kemiklerim fena halde ağrıyordu ve gecenin rutubeti durumumu daha da kötüleştirmiş, omzumun hali ve dumanın etkisi de eklenince kendimi iyice kötü hissetmeye başlamıştım. Bay Turnbull vakit kaybetmeden elbiselerimi çıkarmama yardım etti ve beni mutfak duvarlarına dayalı yataklardan birine yatırdı.

O ihtiyar yol işçisi tam bir kötü gün dostu çıktı. Karısı yıllar önce ölmüştü ve kızı evlendiğinden beri yalnız yaşıyordu. Orada geçirdiğim on günün büyük bölümünde ihtiyaç duyduğum zorlu bakımı üstlendi. Ateşim yüksek seyrederken tek istediğim şey rahat bırakılmaktı ama vücudum yeniden serinlediğinde, geçirdiğim nöbetin omzumu iyi kötü tedavi etmiş olduğunu fark ettim. Yine de pek kolay iyileşemedim. Beş günde yataktan kalkmış olmama rağmen bacaklarımın gücünü geri kazanması daha uzun sürdü.

Her sabah bana o gün içmem için süt bırakıp çıkıyor, kapıyı arkasından kilitliyor ve akşam döndüğünde şöminenin yanına gidip sessizce oturuyordu. Evin civarına tek bir kişi bile yanaşmıyordu. Kendimi daha iyi hissetmeye başladığım

zaman dahi bana rahatsız edici bir soru sormadı. Ara sıra bana iki gün öncesinin *Scotsman* gazetelerini getiriyordu; Portland Place cinayetine olan ilginin sönmeye yüz tuttuğunu görüyordum. Artık bu konuyla ilgili haber yazılmadığı gibi, bir tür kilise etkinliği olduğunu düşündüğüm “Genel Kurul” toplantısının dışında çok az haber çıkıyordu.

Bir gün kilitli bir çekmecenin içinden kuşağımı çıkarıp bana uzattı. “İçinde çok miktarda gümüş para var,” dedi. “Bi’ say bakalım hepsi tamam mı...”

Adımı bile öğrenmeye kalkışmamıştı. Yol yapımındaki vardiyam bittikten sonra benimle ilgili bilgi edinmek isteyen birinin gelip gelmediğini sordum.

“Evet, bir adam otomobiliyle geldi. O gün benim yerime çalışanın kim olduğunu sordu, ilk önce anlamamış gibi davrandım ama çok ısrar edince, bahsettiği kişinin Cleuch’tan bana yardımcı olmak için gelen vaftiz kardeşim olabileceğini söyledim. Tuhaf görünümlü bir adamdı, söylediklerinin yarısından çoğunu da anlamadım zaten.”

Orada geçirdiğim son günlerde huzursuzlanmaya başlamıştım ve kendimi iyi hissederek hissetmez gitmem gerektiğini düşünüyordum. Bu kararımı uygulamak Haziran ayının on ikinci gününden önce mümkün olmadı ama o sabah Moffat’a büyükbaş hayvan götüren bir sığır tüccarı şans eseri oradan geçmekteydi. Adı Hislop’tu, Turnbull’un arkadaşlarından biriydi. Bizimle birlikte kahvaltı ettikten sonra giderken yanında beni de götürmeyi teklif etti.

Evinde konaklamam karşılığında verdiğim beş poundu Turnbull’a zar zor kabul ettirdim. Bu kadar bağımsız ruhlu birini hiç görmemiştim. Parayı alması için ısrar ettiğimde gerçekten kaba davrandı, sonra utandı ve yüzü kızardı, sonunda teşekkür dahi etmeden parayı aldı. Ona çok şey borçlu olduğumu söylediğimde homurdanarak “İyi insan iyi muameleyi hak eder,” gibi bir şey dedi. Vedalaşmamızı göreceksiniz birbirimizden nefret ettiğimizi sanırdınız.

Hislop neşeli bir tipti, geçidi aşır güneşli Annan vadisine inene kadar yol boyunca durmadan gevezelik etti. Ona Galloway pazarlarından ve koyun fiyatlarından söz ettiğimde benim o yörelerden gelen bir “toptancı çoban” olduğuma karar verdi – artık her ne demekse. Ekoseli giysim ve eski şapkam bana teatral bir İskoç görüntüsü kazandırıyor. Ama hayvan gütmek öldüresiye yavaş bir işti ve günün büyük kısmı geçtiğinde ancak yirmi kilometre yol kat etmiş olduk.

Kendimi bu kadar endişeli hissetmeseydim bu yolculuğun tadını çıkarabilirdim. Gökyüzü pırıl pırıl ve masmaviydi. Karşımdaki manzara kahverengi tepelerle yeşil çayırlar arasında değişip duruyor, tarla kuşlarının, çullukların ve akarsuların hiç bitmeyen sesleri duyuluyordu. Fakat o anda yaz mevsiminden keyif alacak durumda değildim, Hislop’un konuşmalarını da üstünkörü dinliyordum çünkü o kaçınılmaz 15 Haziran tarihi yaklaştıkça, girişeceğim zorlu işin üzerimdeki ağırlığını iyice hissetmeye başlamıştım.

Akşam yemeğimi Moffat’taki mütevazı bir handa yedim, sonra anayolun üzerindeki kavşağa ulaşana kadar üç kilometre yol yürüdüm. Güneye giden gece ekspresi gece yarısından önce gelmeyecekti. Vakit geçirebilmek için çıktığım tepenin yamacında uyuyakaldım çünkü yürümekten yorgun düşmüştüm. Zamanında uyanamayınca mecburen istasyona kadar koştum ve kalkmasına iki dakika kala treni yakaladım. Üçüncü sınıf vagonun sert yastıklarının teması ve bayat tütün kokusu neşemi yerine getirmişti. Ne olursa olsun artık bu görevin altından kalkabileceğimi hissediyordum.

Sabahın erken saatlerinde Crewe’da indim ve Birmingham’a gidecek olan treni sabah saat altıya kadar beklemek zorunda kaldım. Öğleden sonra Reading’e varmış ve Berkshire’ın derinliklerine yol alan bir banliyö trenine transfer olmuşum. Kısa süre sonra, derelerin yavaş yavaş

akararak gür otlarla kaplı sulak çayırların ve sazlıkların arasından geçtiği bir araziye geldim. Akşam saat sekiz civarında Artinswell'in küçük istasyonunda trenden indiğimde ise son derece yorgun, yolculuk yapmaktan üstü başı kir pas içinde, kolunun üzerine siyah beyaz ekoseli bir kumaş atılmış (sını-
rın güneyinde bunu giymeye cesaret edememiştim), çiftçi ile baytar arası bir adam görünümündeydim. Peronun üzerinde birikmiş bir sürü insan vardı ama birisine yol sormadan önce oradan uzaklaşmanın daha doğru olacağını düşündüm.

Yol yüksek kayın ağaçlarından oluşan bir ormanın içinden geçip alçak bir vadiye iniyor, uzaktaki ağaçların üzerinden kireç tepelerinin yeşil sırtları görünüyordu. İskoçya'dan sonra buranın havası ağır ve boğuk gelmişti ama çok tatlı kokuyordu çünkü ıhlamurların, kestane ağaçlarının ve leylak çalılarının üzeri birer çiçek kümbetine dönüşmüştü. Az sonra bir köprüye vardım. Berrak nehir, köprünün altındaki beyaz düğünçiçeği yataklarının arasından yavaş yavaş akıyordu. Biraz ilerideki değirmenin çarkı güzel kokulu alacakaranlığın içinde hoş sesler çıkarıyordu. Bir şekilde burası beni sakinleştirmiş, içimi rahatlatmıştı. Karşımdaki yeşil manzaranın derinliklerine bakarken ılık çalmaya başladım ve dudaklarımdan "Annie Laurie" şarkısının melodisi çıktı.

Bir balıkçı nehrin kenarından yukarı yürüyordu; bana doğru yaklaşırken o da ılık çalmaya başladı. Bu melodi buluşıcı olmalıydı çünkü o da aynısını çalıyordu. Adam dev gibi biriydi, eski bir flanel takım giymiş, geniş kenarlı bir şapka takmıştı ve omzunda branda bezinden bir çanta asılıydı. Bana başıyla selam verdiğinde hayatımda hiç bu kadar zeki, aynı zamanda bu kadar iyi huylu görünen bir simayla karşılaşmadığımı düşündüm. Elindeki üç metrelik kırık ol-
tayı köprüye dayayıp benimle birlikte suyu seyretmeye koyuldu.

"Çok berrak, değil mi?" dedi cana yakın bir tonda. "Kennet'imizi her zaman Test nehrine yeglemişimdir. Şu

kocaman balığa bak. Dört sterline bahse girerim ki en az bir ons çeker. Ama artık akşam oldu, o yüzden dikkatini çekemezsin.”

“Ben göremiyorum,” dedim.

“Bak! Orada! Sazlıklardan bir metre ötede, ırmağın hızlandığı yerde.”

“Evet, şimdi gördüm. Kara bir taş olduğunu sanıyor insan.”

“Öyle,” dedi ve ısıkla “Annie Laurie”den başka bir bölüm çaldı.

Omzunun üzerinden, “Adın Twisdon’dı, değil mi?” diye sordu, gözlerini ırmaktan ayırmadan.

“Hayır,” dedim. “Yani, evet.” Bir an için sahte ismimi unutmuştum.

Köprünün gölgesinden çıkan bir saztavuğuna gülümseyerek bakarken, “Usta bir komplocu kendi adını bilir,” dedi.

Yerimden kalktım, kare biçimli çukur çenesine, geniş ve çizgili alnına, sert yanaklı yüzüne baktım ve nihayet müttefikim olmaya değer birini bulduğumu düşündüm. Meraklı mavi gözleri çok derin bakıyordu.

Birdenbire ciddileşti. “Ben bunu utanç verici buluyorum,” dedi sesini yükselterek. “Sizin gibi sağlıklı bir adamın dilenmeye kalkışması çok ayıp. Mutfağımda karnınızı doyurabilirsiniz ama paramı alamazsınız.”

Yanımızdan köpeklerin çektiği bir araba geçiyordu, arabayı süren genç adam elindeki kamçıyı havaya kaldırıp balıkçıyı selamladı. O geçip gittikten sonra balıkçı oltasını eline aldı.

“Şu benim evim,” dedi elli metre kadar ötedeki beyaz kapıyı işaret ederek. “Beş dakika bekledikten sonra evin etrafından dolaşıp arka kapıya git.” Daha fazla konuşmadan yanımdan uzaklaştı.

Bana söylenenleri aynen yaptım. Karşıma bahçesi nehre kadar uzanan, patikasının yanında kartopu çiçeği ve leylak

ağaçlarının oluşturduğu mükemmel bir orman bulunan güzel bir kır evi çıktı. Arka kapısı açık duruyor ve ciddi görünümlü bir uşak kapıda beni bekliyordu.

“Böyle buyurun beyefendi,” dedi ve beni bir koridordan geçirip evin arkasındaki merdivenden çıkararak nehir manzaralı güzel bir yatak odasına götürdü. İçeride benim için tüm detaylarıyla düşünülmüş hazırlanmış eşyalar buldum; bir robdöşambr ve gece için gerekecek tüm aksesuarlar, kahverengi flanel takım elbise, gömlekler, yakalar, kravatlar, tıraş malzemeleri, saç fırçaları, hatta bir çift rugan ayakkabı bile vardı. “Sir Walter, Bay Reggie’nin eşyalarının size uyacağını düşündü, efendim,” dedi uşak. “Bay Reggie hafta sonları düzenli olarak buraya geldiği için bazı kıyafetlerini burada bırakır. Yan tarafta bir banyo var ve sizin için küvete sıcak su doldurdum. Akşam yemeği servisi yarım saat sonra, efendim. Gongu duyarsınız.”

Ciddi görünümlü adam yanımdan ayrıldıktan sonra kreton kumaş kaplı koltuğa oturdum ve şaşkın şaşkın etrafıma baktım. Dilencilikten çıkıp aniden düzenli ve konforlu bir ortama girmek, bir pantomim gösterisi gibiydi. Her ne kadar sebebini anlamasam da görünüşe bakılırsa Sir Walter bana güvenmişti. Aynada kendime bakınca iki haftadır sakal tıraşı olmamış, yüzü gözü toz içinde, üzerine yakasız ve biçimsiz bir gömlekle eski ve şekilsiz bir tüvit elbise giymiş, botlarının ayda yılda bir temizlendiği anlaşılan, yabani, bitkin görünümlü, koyu tenli bir adam gördüm. Bir serseriye ya da bir davar tüccarına benzememe rağmen ciddi görünümlü bir uşak, bu lütüfkâr konfor tapınağında bana kibarca yer göstermişti. İşin en iyi yanı da buradaki insanların adımı dahi bilmiyor olmalarıydı.

Kafamı daha fazla yormayıp, tanrıların bana verdiği ödülleri kabul etmeye karar verdim. Rahat rahat tıraş olup banyo yaptıktan sonra üzerime gayet uygun bir akşam kıyafeti ve kolalı bir gömlek giydim. Hazırlanmam bittiğinde

aynaya genç bir adamın hiç de fena sayılmayan görüntüsü yansımaktaydı.

Sir Walter, gümüş mumlarla aydınlatılmış küçük yuvarlak masanın bulunduğu loş yemek odasında beni bekliyordu. Onun bu derece saygın, oturaklı ve kaygısız görünmesi beni birden rahatsız etti. Sanki kanunların, hükümetin ve her tür resmiyetin vücut bulmuş hali gibiydi, dolayısıyla orada bulunmamın yanlış olduğunu hissettim. Benimle ilgili gerçekleri biliyor olamazdı, aksi takdirde bana böyle davranmazdı. Yanlış beyanlar üzerine gösterdiği bu misafirperverliği kabul etmem mümkün değildi.

“Size ne kadar müteşekkir olduğumu anlatamam ama bir konuda açık konuşmam lazım,” dedim. “Ben masum bir adamım fakat polis her yerde beni arıyor. Bunu size söylemek zorundayım ve bu durumda beni buradan kovarsanız hiç şaşırmam.”

Gülümseyerek baktı ve “Sorun yok. Bunun iştahınızı kaçırmamasına izin vermeyin. Bu konuları yemekten sonra konuşuruz,” dedi.

Yemeğimi alışılmadık bir iştahla yedim çünkü bütün gün ağzıma trendeki sandviçlerden başka bir şey koymamıştım. Sir Walter beni onurlandırarak güzel bir şampanya ikram etti, bunun ardından da nadir bir Porto şarabı içtik. Son üç haftadır bir eşkıya gibi yaşadıktan sonra, orada bir garson ve gösterişli bir uşak tarafından hizmet edilerek oturuyor olmak beni çok heyecanlandırmıştı. Sir Walter’a Zambezi’de bulunan ve fırsat bulunca insanın parmaklarını koparan kaplan-balıklarından söz ettim. Ayrıca dünyanın çeşitli yerlerindeki av faaliyetlerini tartıştık, zira kendisi de vaktiyle avcılık yapmıştı.

Yemekten sonra kahve içmek için kitaplarla ve kupalarla dolu, dağınık ama çok rahat görünen, keyifli mi keyifli bir çalışma odasına geçtik. Eğer bir gün bu işten paçayı sıyrabilirsem ve bir evim olursa, kendime böyle bir oda yapmaya

karar verdim. Boşalan kahve fincanlarımız toplandı, purolarımızı yaktık, ardından ev sahibim uzun bacaklarını koltuğunun yanına uzattı ve hikâyemi anlatmaya başlamamı istedi.

“Harry’nin talimatlarına harfiyen uydum,” dedi. “Ve bunun karşılığında rüşvet olarak bana heyecan verici bir şey anlatacağınıza dair söz verdi. Ben hazırım, Bay Hannay.”

Bana gerçek adımla hitap ettiğini fark edince şaşırmıştım.

Hikâyemi anlatmaya en başından başladım. Londra’da ne kadar sıkıldığımı, eve dönüp Scudder’ı kapımın önündeki merdivenlerde anlamsız sözler söylerken bulduğum o geceyi anlattım. Scudder’ın bana Karolides ve Dışişleri Bakanlığı’nın toplantısı hakkında söylediklerini anlatırken dudaklarını bükerek gülümsedi. Daha sonra cinayet meselesine gelince yine ciddi bir ifadeye büründü. Sütçüyle, Galloway’de geçirdiğim günlerle ve Scudder’ın notlarını handa deşifre edişimle ilgili tüm ayrıntıları dinledi.

“Notlar yanınızda mı?” diye sordu ciddi bir tonda. Küçük not defterini cebimden çekip çıkarttığımı görünce derin bir nefes aldı.

Defterin içeriği hakkında hiçbir şey söylemedim. Sonra Sir Harry ile yaptığımız görüşmeyi ve toplantı salonunda yapılan konuşmaları anlattım. Buna kahkahalarla güldü.

“Harry fena saçmaladı, değil mi? Tahmin edebiliyorum doğrusu. Dünyanın en iyi insanlarından biridir ama aptal amcası onun aklını değişik heveslerle doldurdu. Devam edin, Bay Hannay.”

Yol tamircisi olarak geçirdiğim günümü anlatınca biraz heyecanlandı. Arabadaki iki adamı çok iyi tarif etmemi istedi. Bazı şeyleri hatırlamak için hafızasını zorluyor gibiydi. Daha sonra o salak Jopley’nin akıbetini öğrenince tekrar neşelendi.

Ama bozkır evindeki yaşlı adamı dinlerken ciddi düşüncelere daldı. Yine aynı şekilde görünüşüyle ilgili bütün detayları anlatmak zorunda kaldım.

“Kibar biri, kel, gözlerini bir kuş gibi yarı kapalı tutabiliyor... Uğursuz av kuşlarını andırıyor! Ve o sizi polisten kurtardıktan sonra siz kalkıp onun inziva evini dinamitlediniz, öyle mi? Doğrusu oldukça esprili bir iş yapmışsınız!”

Hikâyemin sonuna gelmiştim. Yavaşça ayağa kalktı ve şöminenin önündeki halının üzerinde durup bana baktı.

“Polisi aklınızdan silebilirsiniz,” dedi. “Artık bu ülkenin yasalarına göre suçlu sayılmıyorsunuz.”

“Yüce Tanrım!” diye haykırdım. “Yoksa katili mi yakaladılar?”

“Hayır. Ama son on beş gündür sizi zanlı listesinden çıkardılar.”

“Niçin?” diye sordum şaşkınlıkla.

“Öncelikle Scudder’dan bir mektup almış olduğum için. Adamı tanıyordum, benim için birkaç görev yapmıştı. Yarı deli yarı dahi idi ama tamamen dürüst bir insandı. Onun sorunu tek başına çalışmaya hevesli olmasıydı. Bu da onu herhangi bir Gizli Servis teşkilatında kullanışsız kılıyordu; sıra dışı yetenekleri olduğu için bu bir kayıp sayılır. Bence dünyanın en cesur insanıydı çünkü korkudan ödü patlayacak dahi olsa, bu onu yapacağı işten alıkoymazdı. 31 Mayıs’ta kendisinden bir mektup aldım.”

“Fakat o tarihten bir hafta önce ölmüştü.”

“Mektup ayın 23’ünde yazılıp postalanmış. Belli ki hemen ölmeyi beklemiyordu. Genellikle gönderdiği mektupların bana ulaşması bir hafta alıyordu çünkü hedef şaşırtmak için önce İspanya’ya, daha sonra Newcastle’a postalanırdı. Anlayacağınız, izini kaybettirme takıntısı vardı.”

“Ne yazmış?” diye kekeledim.

“Hiçbir şey. Sadece tehlikede olduğunu, bir dostunun yanında sığınacak yer bulduğunu ve 15 Haziran’dan önce benimle temasa geçeceğini yazmış. Herhangi bir adres vermemiş ama Portland Place yakınlarında olduğunu söylemiş. Galiba başına bir şey geldiği takdirde sizi aklamayı amaçlı-

yordu. Mektubu alınca Scotland Yard'a gidip yapılan tahkikatı gözden geçirdim ve dostum dediği kişinin siz olduğunuzu anladım. Hakkınızda soruşturma yaptık Bay Hannay, sonuçta saygın bir kişi olduğunuza karar verdik. Ortadan kaybolma sebeplerinizi anlıyordum –sadece polis değil, diğerlerinden de kaçıyordunuz– ve Harry'nin karaladığı notu aldıktan sonra, hikâyenin geri kalanını tahmin etmek kolay oldu. Ben aslında geçtiğimiz hafta boyunca sizi bekledim.”

Bunu duyunca üzerimden ne kadar büyük bir yük kalkmış olduğunu tahmin edersiniz. Kendimi yeniden özgür bir insan gibi hissettim çünkü artık sadece ve sadece ülkemin düşmanlarına karşı mücadele edecektim, kendi yasalarımıza karşı değil.

“Şimdi görelim bakalım şu küçük defteri,” dedi Sir Walter.

Hepsinin üzerinden geçmek yaklaşık bir saatimizi aldı. Şifreyi ona açıkladım, o da çarçabuk kavradı. Bazı yerlerde yanlışlarımı düzeltti ama genel olarak çıkarımlarım doğrudu. Bitirmeden az önce yüzü asıldı ve bir müddet sessizce oturdu.

“Nasıl bir sonuca varmak gerektiğini bilmiyorum,” dedi en sonunda. “Ama Scudder bir konuda haklı – o da yarından sonraki gün ne olacağı. Bu bilgi onların eline nasıl geçmiş olabilir? Bu bile yeterince kötü bir şey zaten. Ama sonrasında beklenen savaş ve Kara Taş meseleleri bana biraz melodram gibi geliyor. Keşke Scudder'ın vardığı sonuçları daha güvenilir bulabilsem. Onun sorunu fazla romantik olmasıydı. Bir sanatçının aşırı tepkilerine sahipti; bir hikâyeyi Tanrı'nın takdir ettiği şekilde kabullenmez, daha mükemmel olmasını isterdi. Ayrıca birçok garip önyargısı da vardı. Mesela Yahudiler onu öfkeden deliye döndürürdü. Yahudiler ve servetleri...”

“Kara Taş,” diye tekrarladı. “*Der Schwarze Stein*. Sanki ucuz bir roman adı gibi. Ve şu Karolides hakkında söyle-

nenler. Tüm hikâyenin zayıf noktası burası çünkü dürüstlük timsali Karolides'in ikimizden de uzun yaşayacağı belli. Avrupa'daki hiçbir ülke onun ölmesini istemez. Ayrıca son zamanlarda Berlin ile Viyana'nın istekleri doğrultusunda hareket etmeye başladı ve bu da amirime zor anlar yaşıyor. Yok, hayır! Scudder orada çizgiyi aşmış. Açıkçası Hannay, hikâyenin bu kısmına inanmıyorum. Ortada pis bir iş dönüyor ve Scudder fazla bilgiye sahip olduğu için hayatını kaybetti. Ben sizi temin ederim ki bu sadece basit bir casusluk meselesi. Avrupa'nın büyük güçlerinden bir tanesi casusluk işini hobi edinmiş ama çok da özel yöntemler kullanmıyor. Casuslarına parça başı ödeme yapıyor, onlar da işlerini bir iki cinayet vakasıyla geçiştirmek istemiyorlar. Kendi donanma koleksiyonlarına katmak için donanma tertibatımıza ulaşmak istiyorlar ama başaramayacaklar."

O esnada uşak odaya girdi.

"Londra'dan bir telefon geldi, Sir Walter. Bay 'Eath hatta ve sizinle özel görüşmek istiyor."

Ev sahibim görüşmesini yapmak için odadan çıktı.

Beş dakika sonra geri döndüğünde yüzü bembeyaz olmuştu. "Scudder'ın ruhundan özür diliyorum," dedi. "Karolides bu akşam yediyi birkaç dakika geçe vurularak öldürülmüş."

8. Bölüm

Kara Taş'ın Gelişi

Ertesi sabah sekiz saatlik derin bir uykunun ardından kahvaltıya indiğimde Sir Walter'ı çöreklerin ve marmelatların arasında bir telgraf deşifre etmeye çalışırken buldum. Çünkü neşesini kaybetmiş görünüyordu.

“Dün gece siz uyuduktan sonra bir saat telefon görüşmesi yaptım,” dedi. “Amirimi Deniz ve Kara Kuvvetleri Komutanlarıyla görüştüm. Royer'i bir gün erken getirecekler. Bu telgraf da bunu teyit ediyor. Saat beşte Londra'da olacak. Fakat bir *Sous-chef d'Etat Major-General*'in* kod adının ‘Domuzcuk’ olması kulağa garip geliyor.”

Beni masadaki sıcak yemeklere doğru yönlendirip konuşmasına devam etti.

“Bunun pek faydası olacağını sanmıyorum ama neyse. Bu arkadaşların ilk düzenlemeyle ilgili bilgileri ele geçirebilecek kadar zeki adamlar olduklarını varsayarsak, yapılan değişikliği de öğrenecekler demektir. Sızıntının nereden kaynaklandığını bilmek için şu an kellemi verirdim. Biz bütün İngiltere'de Royer'in ziyaretinden haberdar olan sadece beş kişi bulunduğunu sanıyorduk, Fransa'da ise daha da az olmalı çünkü onlar bu konuda bizden daha iyiler.”

* Fr. Genelkurmay Başkan Yardımcısı. (e.n.)

Ben yerken o konuşmasını sürdürdü. Bir ödül verir gibi sunduğu sonsuz güven beni çok şaşırtmıştı.

“Donanma düzeninde değişiklik yapılamaz mı?” diye sordum.

“Yapılabilir,” dedi. “Ama biz bundan mümkün olduğunca kaçınmaya çalışıyoruz. Bu tür düzenlemeler muaz-
zam çalışmaların ürünü ve bir değişiklik yapıldığı takdirde eskisi kadar iyi olmaz. Bir iki noktada değişiklik yapmak ise hiç mümkün değil. Yine de çok gerekirse, belki bir şeyler yapılabilir. Ama işin zorluğunu anladınız sanırım, Hannay. Düşmanlarımız Royer’a yankesicilik yapmak ya da buna benzer çocukça oyunlar oynamak gibi aptalca işlere kalkışmayacaklardır. Böyle bir durumun gerginliğe yol açacağını ve bizi teyakkuza geçireceğini bilirler. Onların amacı stratejimizin detaylarını hiçbirimize fark ettirmeden ele geçirmek ki Royer Paris’e döndüğünde bu bilgilerin hâlâ çok gizli tutulduğunu zannetsin. Bunu temin edemedikleri takdirde hainler görevlerini başaramamış olacaklar çünkü en ufak bir şüphe duyarsak bütün tertibatın değiştirilmesi gerektiğini biliyorlar.”

“O zaman Fransız’ı evine dönene kadar hiç yalnız bırakmamalıyız,” dedim. “Eğer istenen bilgiyi Paris’te alabileceklerini düşünselerdi bunu orada denerlerdi. Bu da demektir ki Londra’da büyük bir entrika başlattılar ve başarılı olacaklarını düşünüyorlar.”

“Royer, amirimle akşam yemeği yedikten sonra benim evime gelecek ve burada dört kişiyle görüşme yapacak: Deniz Kuvvetleri Komutanlığı’ndan Whittaker, ben, Sir Arthur Drew ve General Winstanley. Deniz Kuvvetleri Komutanı hastalandığı için Sherringham’a gitti. Royer eve geldiğinde Whittaker’dan özel bir belge devralacak, ardından arabayla Portsmouth’a götürülecek ve buradan bir savaş gemisiyle Havre’a geçecek. Normal feribot ve trenle yapılamayacak

derecede önemli bir yolculuk bu. Kendisi Fransız topraklarına salimen ayak basana kadar bir dakika bile yalnız bırakılmayacak. Aynı şey Royer ile görüşmesi gerçekleşene kadar Whittaker için de geçerli. Yapabileceğimizin en iyisini yapıyoruz ve doğrusunu isterseniz bir aksaklık olabileceğini hiç zannetmiyorum. Ancak son derece huzursuz olduğumu da söylemeliyim. Karolides'in katledilmesi Avrupa'daki idari dengeleri altüst edecek.”

Kahvaltıdan sonra bana otomobil kullanmayı bilip bilmediğimi sordu.

“O zaman siz bugün benim şoförüm olun. Hudson'ın üniformasını giyebilirsiniz. Bedenleriniz hemen hemen aynı. Bu işe karıştınız bir kere ve biz bu konuda hiç risk alamayız. Karşımızda gözü dönmüş adamlar var; yorgun bir resmi görevlinin şehir dışında dinlenmeye çekilmesine saygı duymayacaklardır.”

Londra'ya ilk geldiğimde bir otomobil satın almıştım ve oyalanmak için İngiltere'nin güney bölgelerinde bir oraya bir buraya gezip durmuştum. O yüzden bu bölgenin coğrafyası hakkında az çok bilgim vardı. Sir Walter'ı şehre Bath Road üzerinden götürdüm ve yolda arabayı gayet güzel kullandım. Yumuşak ve esintisiz bir haziran sabahıydı ama daha ileriki saatlerde havanın bunaltıcı olacağı belliydi; yine de sokakları yeni yıkanmış küçük kasabaların arasından gezinerek yol alıp Thames nehrinin yaz bahçelerinden geçmek beni mutlu etmeye yetmişti. Sir Walter'ı saat tam on bir buçukta Queen Anne's Gate'teki evine ulaştırdım. Uşak arkamızdan trenle geliyor, bagajları da beraberinde getiriyordu.

Sir Walter'ın ilk işi beni Scotland Yard'a götürmek oldu. Orada, resmi kıyafeti ve tertemiz tıraşlı yüzüyle avukata benzeyen bir beyefendiyle görüştük.

“Size Portland Place katilini getirdim,” dedi Sir Walter beni tanıştıırken.

Adamdan yanıt olarak alaycı bir gülümseme geldi. “Bu hoş bir hediye olurdu, Bullivant. Sanırım bu beyefendi günlerdir biriminin ilgisini fazlasıyla üzerine çeken Bay Richard Hannay.”

“Bay Hannay ilginizi yeniden çekecek. Size anlatacağı çok şey var ama bugün değil. Bazı talihsiz nedenlerden ötürü hikâyesinin yirmi dört saat daha beklemesi gerekiyor. Size söz veriyorum, o zaman yepyeni fikirler edinmiş ve muhtemelen bazı bildiklerinizi de geliştirmiş olacaksınız. Şimdi sizden Bay Hannay’i daha fazla sıkıntıyla karşılaşmayacağına dair temin etmenizi istiyorum.”

Söz konusu güvence hemen verildi. “Hayatınıza bıraktığınız yerden devam edebilirsiniz,” dendi. “Daireniz sizi bekliyor, uşağınız da orada. Tabii hâlâ o evde oturmak istiyorsanız. Size karşı kamu önünde herhangi bir resmi suçlama yapılmadığı için kamu önünde aklanmanıza da gerek duymadık. Ama tabii ki bu konuda ne isterseniz o yapılacaktır.”

Biz oradan ayrılırken, “Daha sonra size ihtiyacımız olabilir, MacGillivray,” dedi Sir Walter.

Çıktıktan sonra da beni serbest bıraktı.

“Yarın gelip beni görün, Hannay. Sizi bu konunun gizliliği hakkında uyarmama gerek yok. Şimdi yerinizde olsam hemen gidip yatar ve uyurdum zira fazlasıyla uykusuz kalmışsınız. Ayrıca ortalıklarda dolaşmamanız iyi olur çünkü Kara Taş’lı dostlarınız sizi görürse sorun çıkarabilirler.”

Kendimi tuhaf bir boşlukta hissediyordum. Başta özgür bir insan olmak, istediğim her yere korkmadan gidebilmek fikri çok hoşuma gitmişti. Bir aydır kanun kaçağıydım ki bu kadarı bana yetmiş de artmıştı bile. Savoy’a gidip kendime özenle seçtiğim mükemmel bir öğle yemeği ısmarladım, sonra da bu mekânda içilebilecek en iyi puroyu içtim. Ama kendimi hâlâ huzursuz hissediyordum. Sa-

londakilerden biri bana bakacak olsa içimi bir utanç kaplıyor ve cinayeti düşünüyor olabilir mi acaba diye merak ediyordum.

Daha sonra bir taksiye bindim ve kilometrelerce yol gidip Kuzey Londra'ya vardım. Ardından yaklaşık iki saat boyunca yürüyerek tarlaların içinden, art arda dizili villa ve terasların arasından, kenar mahallelerden ve belalı sokaklardan geçip geri döndüm. Bu süre zarfında huzursuzluğum iyice artmıştı. Çok büyük şeylerin, hatta muazzam şeylerin gerçekleşmekte ya da çok yakında gerçekleşecek olduğunu hissediyordum ve bütün bu çarkın bir dişlisi olan ben, artık oyun dışı bırakılmıştım. Royer Dover'a inecek, Sir Walter İngiltere'de kimliği gizlenen birkaç kişiyle birlikte planlar yapacak, Kara Taş ise karanlık bir yerlerde çalışmasına devam edecekti. Tehlikeyi hissediyor ve yaklaşmakta olan faciayı seziyordum, öte yandan bu işi tek başıma önleyebileceğime, kendi kendime mücadele edebileceğime dair içimde garip bir his vardı. Fakat artık oyundan çıkmıştım. Başka nasıl olabilirdi ki? Kabine bakanları, deniz kuvvetleri komutanları ve generallerin beni konseylerine dahil etmeleri pek mümkün görünmüyordu.

Artık gerçekten şu üç düşmanımdan birinin karşısına çıkmak istiyordum. Böyle bir yüzleşmenin sonunda bazı gelişmeler yaşanabilirdi. İçimden bu adamları kıyasıya dövüp işleri düzeltmek geliyordu. Öfkem hızla artıyor, gittikçe daha fazla sinirleniyordum.

Evime dönmek istemedim. Cebimde hâlâ yeterince param olduğu için, önünde sonunda yapmak zorunda olduğum bu işi ertesi sabaha bırakıp geceyi bir otelde geçirmeye karar verdim.

Jermyn Street'teki bir restoranda akşam yemeği yedim ama orada da sinirlerim yatışmadı. İştahım kapanmıştı, gelen yemeklerin çoğunu tatmaya bile kalkışmadan geri gönderdim. Bir şişe Burgundy şarabının en iyi kısmını içtim

ama neşem yine yerine gelmedi. İçimi çok fena bir tedirginlik kaplamıştı. Belki gayet sıradan biriydim, aşırı zeki de değildim ama bu işin halledilmesi için bir şekilde gerekli olduğuma, hatta ben olmazsam her şeyin mahvolacağına inanıyordum. Dünyanın en zeki dört beş insanı tüm Britanya İmparatorluğu'nun gücünü arkalarına almış halde bu konuyu incelemekten, bu inancımın düpedüz kendini beğenmişlik olduğunun farkındaydım. Ama yine de aksine ikna olamıyordum. Sanki bir ses kulağıma, hemen kolları sıvayıp işe girişmezsem gözüme asla uyku girmeyeceğini fısıldar gibiydi.

En sonunda, saat dokuz buçuk sularında kalkıp Queen Anne's Gate'e gitmeye karar verdim. Muhtemelen içeriye kabul edilmeyecektim ama en azından denemiş olmak vicdanımı rahatlatıyordu.

Jermyn Street'ten aşağı yürüdüm ve Duke Street'in köşesinde bir grup genç adamla karşılaştım. Smokin giymişlerdi, belli ki bir yerde akşam yemeği yemiş, şimdi de bir müzikholle gidiyorlardı. Adamlardan biri Bay Marmaduke Jopley idi.

Beni görünce duraksadı.

"Vay canına! Katil!" diye bağırdı. "Hadi, tutun şunu! Bu adam Hannay, Portland Place cinayetini işleyen!" Beni kolumdan yakaladı, diğerleri de etrafımı sardılar.

Aslında başıma dert aradığım filan yoktu ama öfkem beni aptalca bir şey yapmaya zorladı. O sırada yanıma bir polis memuru gelmişti, benim de normal olarak durup ona gerçeği anlatmam lazımdı ve inanmadığı takdirde beni Scotland Yard'a, o da olmazsa en yakın polis karakoluna götürmesini talep etmem gerekirdi. Ama o esnada bir anlık gecikmeye bile tahammül edemeyeceğimi hissettim, ayrıca Marmie'nin salak suratına daha fazla dayanamadım. Sol yumruğumu suratına yapıştırdım ve yol kenarındaki hendegede devrilip boyunun ölçüsünü almasından büyük bir keyif duydum.

Bunun ardından korkunç bir kargaşa başladı. Adamların hepsi üzerime çullanınca polis beni arkasına aldı. Bu durumda da bir iki tane sağlam yumruk yedim. Sanırım adil bir dövüş olsaydı birçoğunu döverdim ama polis kollarımı arkadan yakaladı, bir başkası da parmaklarını boğazıma ke-netledi.

Karanlık bir öfke bulutunun arasından duyduğum kadarıyla polis memuru olay hakkında soru soruyor, Marmie de kırık dişlerinin arasından benim katil Hannay olduğumu söylüyordu.

“Lanet olsun!” diye haykırdım. “Şu adamın sesini kesin. Ellerinizi üzerimden çekin memur bey. Scotland Yard beni iyi tanıyor, bana zarar verecek olursanız sağlam bir azar iş-tirsiniz.”

“Benimle gelmen gerekiyor, genç adam,” dedi polis me-muru. “Ben senin bu beyefendiyi yumrukladığını gördüm. Kavgayı sen başlattın, o hiçbir şey yapmıyordu. Gördüm seni. En iyisi sakın ol ve gel benimle, yoksa ben seni uygun şekilde götürürüm.”

Çileden çıkmıştım ve her ne pahasına olursa olsun ge-cikmemem gerektiğini hatırlayınca kendimi bir fil kadar güçlü hissettim. Polis memurunun kolunu büküp onu yere düşürdüm, yakama yapışan adamı yere serdim ve Duke Street’ten aşağı son sürat koşmaya başladım. Arkamdan bir düdük sesi geldi ve adamların peşimden koştuklarını duydum.

Ben çok hızlı koşarım. O akşam da sanki kanat takmış gibiydim. Göz açıp kapayınca kadar Pall Mall’a ulaştım, sonra dönüp St. James Parkı’na yöneldim. Sarayın kapısına geldiğimde polis memurunu atlatmıştım. Sokağın girişindeki atlı arabaların arasına daldım ve peşimdekiler henüz anayolu dahi geçmeden köprünün yolunu tuttum. Parkın açık alanlarında hızımı artırıyordum. Neyse ki et-rafta çok az insan vardı ve hiç kimse beni durdurmaya ça-

lıışmadı. Queen Anne's Gate'e varabilmek için her şeyi göze almıştım.

Caddeye geldiğimde etraf sakindi, ortalıkta kimse görünmüyordu. Sir Walter'ın evi caddenin dar kesiminde yer alıyordu ve önüne üç ya da dört tane otomobil park edilmişti. Birkaç metre ötede süratimi azalttım ve hızlı bir tempoda yürüyerek kapıya doğru ilerledim. Eğer uşak beni içeri almayı kabul etmeseydi ya da kapıyı açmakta bile gecikseydi, işim bitmişti.

Ama gecikmedi. Zili çalar çalmaz kapı açıldı.

"Sir Walter'ı görmem lazım," dedim nefes nefese. "Son derece önemli."

Uşak harika bir adamdı. Hiç kıpırdamadan durup içeri girmemi bekledi ve ardından kapıyı kapattı. "Sir Walter şu anda toplantıda efendim. İçeriye kimseyi kabul etmemek üzere emir aldım. Belki beklemek istersiniz."

Eski moda bir evdi, geniş bir hol ve onun iki yanında da odalar vardı. Uşak, beklemem için bana holün diğer ucunda, bir telefon ve bir çift sandalyenin bulunduğu girintili bölmede yer gösterdi.

"Beni dinle," diye fısıldadım. "Ortada bir sorun var ve ben de buna dahilim. Sir Walter bunu biliyor ve ben onun için çalışıyorum. Eğer buraya birisi gelir de beni sorarsa bir yalan uydur."

Başını salladı, aynı anda sokaktan gürültülü sesler geldi ve kapının zili çılgınca çalmaya başladı. Daha önce hiç kimseye bu uşak kadar hayran kaldığım olmamıştır. Önce kapıyı açtı ve sorulanları put gibi durup dinledi. Sonra cevap verdi. Evin kime ait olduğunu ve ne tür emirler aldığını söyledi. Adamlar kapının eşiğinde adeta donakalmışlardı. Oturduğum köşeden her şeyi görüyordum ve bu sahne bütün tiyatro oyunlarından daha iyiydi.

Çok geçmeden kapının zili bir kez daha çaldı. Uşak bu defa yeni gelen ziyaretçiyi içeri almakta hiç tereddüt etmedi.

Paltosunu çıkarırken kim olduğunu gördüm. Bu yüzün görünmediği gazete ya da dergi yoktu: Maça biçiminde kesilmiş gri bir sakal, güçlü ve savaştı bir ağız, köşeli ve küt bir burun, keskin bakışlı mavi gözler. Deniz Kuvvetleri Komutanı'nı tanımıştım; yeni İngiliz Donanması'nı kuran adam olduğu söyleniyordu.

Oturduğum bölmenin yanından geçti ve uşak tarafından holün arka tarafındaki bir odaya götürüldü. Kapı açılınca içeriden alçak sesli konuşmalar duydum ve kapandıktan sonra yine yalnız kaldım.

Yirmi dakika boyunca orada öylece oturup bundan sonra ne yapmam gerektiğini düşündüm. Hâlâ bana ihtiyaç duyulacağından emindim ama ne zaman ya da nasıl olacağı hakkında hiçbir fikrim yoktu. Sürekli saatime bakıyordum ve saat on buçuğa gelirken toplantının az sonra bitmesi gerektiğini fark ettim. Zira yaklaşık on beş dakika sonra Royer'in Portsmouth'a doğru son sürat yol alması gerekiyordu...

Bu sırada bir zil çaldı ve uşak görüldü. Arka odanın kapısı açıldı, Deniz Kuvvetleri Komutanı dışarı çıktı. Yanımdan geçti ve geçerken bana doğru bir bakış attı, böylece bir saniyeliğine birbirimizin yüzünü görmüş olduk.

Sadece bir saniye sürmesine rağmen bu bakış yüreğimi ağzıma getirmeye yetti. Bu meşhur adamı daha önce hiç görmemiştim, o da beni görmemişti. Ama o kısacık an gözlerimde beni tanıdığına dair bir ifade yakaladım. Böyle bir ifadeyi görünce yanılmazsınız. Bu bir parıltıdır, bir kıvılcımdır, ufak bir gölgedir ve sadece tek bir anlama gelir. Bu da istemsizce oldu çünkü hemen söndü ve komutan yoluna devam edip gitti. Aklıma çılgın düşünceler üşüşürken arkasından sokak kapısının kapandığını duydum.

Telefon rehberini elime aldım ve onun ev numarasını bulup aradım. Telefon hemen bağlandı ve bir uşağın sesi duyuldu.

“Komutan evde mi?” diye sordum

“Komutan yarım saat önce döndü,” dedi bir ses, “ve erkenden yattı. Bu akşam kendini pek iyi hissetmiyor. Mesaj bırakacak mısınız, beyefendi?”

Telefonu kapattım ve neredeyse bir iskemleye takılıp düşüyordum. Belli ki bu işteki rolüm henüz bitmemişti. Felakete ramak kalmıştı ama tam zamanında yetişmiştim.

Bir saniye dahi kaybedemezdim o yüzden tüm cesaretimi toplayıp arka odaya doğru yürüdüm ve kapıyı bile vurmadan içeri girdim. Beş tane şaşkın yüz yuvarlak masadan bana bakıyordu. Aralarında Sir Walter ve fotoğraflardan tanıdığım Savaş Bakanı Drew vardı. Deniz Kuvvetleri Komutanlığı’nın resmi yetkilisi Whittaker olduğunu tahmin ettiğim zayıf ve yaşlı bir adam ile alnındaki uzun yara izinden tanıdığım General Winstanley de oradaydı. Ayrıca, ben odaya girdiğimde lafı yarıda kesilen, gri bıyıklı, fırça kaşlı, kısa boylu ve tıknaz bir adam daha vardı.

Sir Walter’ın yüzünden şaşkınlık ve kızgınlık okunuyordu.

“Bu Bay Hannay, size bahsettiğim şahıs,” dedi odadakilerden özür dilercesine. “Hannay, sanırım ziyaret için kötü bir zaman.”

Ben ise sükûnetimi geri kazanmaya başlamıştım. “Buna sonra karar verin, efendim,” dedim. “Bence tam zamanı. Tanrı aşkına beyler, biraz önce bu odadan çıkan kişi kimdi?”

Yüzü öfkeden kıpkırmızı kesilen Sir Walter, “Lord Alloa’ydı,” dedi.

“Değildi,” diye bağırdım; “ona benzeyen biriydi ama Lord Alloa değildi. O benim geçen ay karşılaştığım ve az önce dışarıda beni görünce tanıyan birisi. O kapıdan çıkar çıkmaz telefonu çevirip Lord Alloa’nın evini aradım ve bana yarım saat önce eve gelip yatağına yattığı söylendi.”

“Kim... kim olabilir...” diye kekeledi birisi.

“Kara Taş,” diye bağırdım ve az önce boşalan iskemleye oturup fena halde korkmuş görünen beş beyefendiye baktım.

9. Bölüm

Otuz Dokuz Basamak

“Saçmalık bu!” dedi Deniz Kuvvetleri Komutanlığı yetkilisi.

Hepimiz oturmuş şaşkın şaşkın masaya bakarken Sir Walter yerinden kalktı ve odadan dışarı çıktı. On dakika sonra asık bir suratla geri geldi. “Alloa ile konuştum,” dedi. “Onu yatağından kaldırttım. Sesi oldukça asabi geliyordu. Dediğine göre, Mulross’un akşam yemeğinden sonra doğrucasına evine dönmüş.”

“Ama bu çılgınlık,” diye lafa karıştı General Winstanley. “Şimdi siz yaklaşık yarım saat süreyle yanımda başka birinin oturduğunu ve benim bu sahtekârlığı fark etmediğimi mi söylemeye çalışıyorsunuz? Alloa aklını kaybetmiş olmalı.”

“Bunun ne kadar zekice olduğunu görmüyor musunuz?” dedim. “Siz diğer işlerle o kadar meşguldünüz ki etrafınızda olup biteni görmediniz. Lord Alloa’ya da dikkat etmediniz. Yerde başka biri olsaydı belki daha yakından bakardınız ama onun burada olması o kadar doğaldı ki hepiniz uyudunuz.”

Sözü Fransız aldı ve güzel bir İngilizceyle, ağır ağır konuşmaya başladı.

“Bu genç adam haklı. Psikolojiden iyi anlıyor. Anlaşılan o ki düşmanlarımız aptal değil!”

Kaşlarını bilgece kaldırıp masadakilere baktı.

“Size bir hikâye anlatacağım,” dedi. “Seneler önce Senegal’de başımdan geçen bir hikâye. O zamanlar uzak bir karargâha tayin edilmişim ve boş vakitlerimde oyalanmak için nehirde tekir balığı avlamaya gidiyordum. Yemek sepetimi de küçük bir Arap kısırağına taşıtıyordum – hani eskiden Timbuktu’da gördüğümüz şu boz renkli olanlardan. Neyse, ben o sabah balık konusunda oldukça şanslıydım fakat kısırağım sebepsiz yere huysuzluk ediyordu. Kişnediğini, cıyıkladığını, ayaklarını yere vurduğunu duyuyordum, onu sesimle sakinleştirmeye çalışıyordum ama aklım balıklardaydı. Hayvanı yirmi metre ötedeki bir ağaca bağlamışım ve gözümün ucuyla görebiliyordum ya da gördüğümü sanıyordum. Birkaç saat sonra karnım acıktı ve bir şeyler yemek istedim. Avladığım balıkları muşamba çantama doldurdum ve oltamı toplayarak nehrin yanından kısırağıma doğru yürüdüm. Yanına gidince çantamı sırtına savurdum...”

Fransız adam duraksadı ve etrafındakilerin yüzüne baktı.

“O anda beni uyaran şey, duyduğum koku oldu. Dönüp baktım ve karşımda bir aslan gördüm. Köy halkını dehşete düşüren o yaşlı insan-yiyen iki metre ötemde duruyordu... Arkasında da kısıraktan geri kalan bir yığın kan, kemik ve deri artığı vardı.”

“Sonra ne oldu?” diye sordum. Dinlediğim bir av hikâyesinin doğru olup olmadığını anlayacak kadar avcılık yapmışım.

“Elimde tuttuğum balık oltasını çenesinin arasından içeri ittim, ayrıca yanımda bir tabanca vardı. Uşaklarım da hemen tüfekleriyle yetiştiler. Ama yine de aslan bende izini bıraktı.” Üç parmağı eksik olan elini havaya kaldırdı.

“Düşünün,” dedi. “Kısırak bir saatten uzun bir süre önce ölmüş ve onca zaman o canavar beni sabırla izlemişti. Kısırağın öldürülüşünü görmedim çünkü onun sürekli huysuz-

luk yapmasına alıştım. Yokluğunu da fark etmedim çünkü o benim için sarımsı kahverengi bir görüntüden ibaretti ve yerini aslan doldurmuştu. Eğer ben insanın duyularının bu kadar keskin olduğu bir yerde böyle bir hata yapabildiysem, bizler gibi kafası meşgul şehir insanlarının hata yapması neden mümkün olmasın, beyler?”

Sir Walter başını salladı. Diğerleri de itiraz etmeye kalkışmadı.

“Ama anlamıyorum,” diye söze girdi Winstanley. “Bunların amacı bu askeri düzenlemeleri bizim haberimiz olmadan ele geçirebilmektir. Şimdi ise aramızdan birinin Alloa’ya bu akşamki toplantıdan söz etmesi bütün sahtekârlığı ortaya çıkarmaya yetti.”

Sir Walter alaycı bir tonda güldü. “Alloa’yı seçmeleri onların ne kadar zeki olduklarını gösteriyor. Hangimiz daha sonra onunla bu akşamki toplantı hakkında konuşmaya kalkıştı ki? Ya da o bu konuyu kendiliğinden nasıl açabilirdi?”

Deniz Kuvvetleri Komutanı’nın konuşmayı sevmemesi ve çabuk öfkelenmesiyle ünlü olduğu geldi aklıma.

“Benim anlamadığım,” dedi General, “bütün o sayfalar dolusu şekilleri ve garip isimleri aklında tutamayacağına göre bu casus buraya gelerek ne elde etmiş olabilir?”

“O kadar zor değil o iş,” diye yanıtladı Fransız. “İyi bir casus fotografik hafıza geliştirecek şekilde eğitilir. Aynı sizin gibi, Macaulay. Farkındaysanız ağızdan tek kelime çıkmadı ama bu kâğıtlara üst üste defalarca göz gezdirdi. Sanırım bütün ayrıntıları ezberlediğini farz edebiliriz. Ben de gençken aynı numarayı yapıyordum.”

“O zaman planları değiştirmekten başka çare yok sanırım,” dedi Sir Walter kederli bir tonda.

Whittaker da çok üzgün duruyordu. “Lord Alloa’ya neler olduğunu anlattınız mı?” diye sordu. “Anlatmadınız mı? Pekâlâ, tam olarak emin olmasam da, bence İngiltere’nin

coğrafyasını değiştirmediğimiz sũrece planlarda ciddi bir değişiklik yapmamız mũmkũn değil.”

“Bir şey daha var,” diyerek sũze girdi Royer. “Ben bu adam buradayken hiç çekinmeden, serbestçe konuştum. Hũkũmetin askeri planları hakkında bazı şeyler anlattım. O kadarını sũylemeye iznim vardı. Ama bu bilgi dũřmanlarımız için milyonlar değerinde. Beyler, ben başka bir yol gũremiyorum. Buraya gelen adamın ve onun yandaşlarının yakalanması ve bunun bir an ũnce yapılması gerekiyor.”

“Yũce Tanrım,” diye haykırdım, “elimizde en ufak bir ipucu bile yok ki.”

“Ayrıca,” dedi Whittaker, “bir de posta ser’visi var. Bu saate kadar haber yola çıkmıştır bile.”

“Hayır,” dedi Fransız. “Siz casusların alışkanlıklarını bilmiyorsunuz. Bir casus mũkũfatını kendisi alır ve istihbaratını kendisi satar. Biz Fransa’da bunun gibileri az çok tanırız. Hũlũ bir şansımız var, *mes amis**. Bu adamlar denizi aşmak zorundalar, dolayısıyla gemilerin aranması ve limanların kontrol altına alınması gerekiyor. İnanın bana, hem Fransa hem de Britanya için bunu yapmak mecburiyetindeyiz.”

Royer’ın vakur ve aklıselim tutumu hepimizin toparlanmasına yardımcı olmuş gibi gũrũnũyordu. Beceriksiz adamların arasındaki yegũne iş bitirici insan oydu. Ama kimse- nin yũzũnde bir umut kırıntısı gũremiyordum, keza bende de yoktu. Bu adalarda yaşayan elli milyon insan arasından Avrupa’nın en zeki ũę haydudunu sadece on iki saat içinde nasıl bulup da yakalayacaktık ki?

Sonra aniden aklıma bir şey geldi.

“Scudder’ın not defteri nerede?” diye haykırdım Sir Walter’a. “Acele et dostum, içinde okuduğum bir şey geldi aklıma.”

* Fr. “Dostlarım”. (ę.n.)

Bir çalışma masasının kilidini açtı ve defteri çıkartıp bana verdi.

Hatırımda kalan yeri bulmuştum. “*Otuz dokuz basamak,*” diye okudum, “*Otuz dokuz basamak – Hepsini saydım – Sular yükseldiğinde, saat 22.17’de.*”

Deniz Kuvvetleri Komutanlığı yetkilisi bana delirmişim gibi bakıyordu.

“Bunun bir ipucu olduğunu göremiyor musunuz?” diye bağırdım. “Scudder bu adamların nerede gizlendiklerini biliyordu – ülkeyi nereden terk edeceklerini de biliyordu ama oranın neresi olduğunu kendine saklamıştı. Adamların gidiş günü yarın ve ülkeden ayrılacakları yerde denizin kabarması en yüksek seviyesine akşam saat 22.17’de ulaşacak.”

“Bu gece de gitmiş olabilirler,” dedi biri.

“Gitmezler. Onların kendilerine has gizli ve güvenli yöntemleri vardır ve acele etmezler. Almanları tanırım, bir plana harfiyen uymak onlar için son derece önemlidir. Bana acilen şu lanet olası gelgit saatlerini gösteren bir kitapçık lazım, nereden bulabilirim?”

Whittaker’ın yüzü aydınlandı. “Bu bizim için bir şans olabilir,” dedi. “Hemen Deniz Kuvvetleri Komutanlığı’na gidelim.”

Kapıda bekleyen iki otomobile bindik – Sir Walter hariç hepimiz. O bizden ayrılıp Scotland Yard’a gitti, kendi tabiriyle “MacGillivray’i harekete geçirmek için.”

Boş koridorlardan ve içinde temizlikçi kadınların çalıştığı boş salonların önünden geçerek duvarları kitaplarla ve haritalarla kaplı küçük bir odaya geldik. Komutanlıkta çalışan bir kâtip bulunmuş, kütüphaneden Deniz Kuvvetleri’nin gelgit tablolarını getirmesi sağlanmıştı. Öyle ya da böyle bu araştırmanın liderliğini üstlenmiş olduğum için odadaki tek masaya ben oturdum, diğerleri de çevremde ayakta durdular.

Durum hiç iyi görünmüyordu. Yüzlerce kayıt vardı ve gördüğüm kadarıyla deniz kabarmasının saat 22.17’de en

yüksek noktaya ulaştığı elli kadar yer vardı. Olasılıkları azaltmak için bir yol bulmamız gerekiyordu.

Başımı ellerimin arasına alıp düşündüm. Bu bilmeceyi çözenin mutlaka bir yolu olmalıydı. Scudder, “basamak” derken neyi kastediyordu? Önce bir iskele merdiveninden bahsettiğini sandım fakat bunu demek isteseydi, rakam belirtmeye gerek kalmazdı. Muhtemelen sözünü ettiği yerde birçok merdiven vardı ve bu merdivenlerden sadece bir tanesinde otuz dokuz basamak bulunuyordu.

Aniden aklıma gelen bir fikirle bütün buharlı gemi seferlerini taradım. Fakat saat 22.17’de anakaraya giden tek bir gemi yoktu.

Denizin yükselme anı neden önemliydi? Eğer ülkeyi terk edecekleri yer bir limansa, gelgit olayına önem verilen küçük bir liman olması gerekiyordu; değilse, o zaman belki de bir ağır yük gemisine bineceklerdi. Ama o saatte kalkan tarifeli bir gemi olmadığı kesindi ve nedense ben bu insanların normal bir limandan büyük bir gemiye binerek yolculuk edeceklerine de hiç ihtimal vermiyordum. Ülkeden çıkacakları nokta gelgitten etkilenen küçük bir liman olmalıydı ya da belki bir liman bile değildi.

Eğer küçük bir limansa, o zaman basamakların ne ifade ettiğini anlamıyordum. Şimdiye kadar gördüğüm hiçbir limanda merdiven yoktu. Belirli bir merdivenle ilişkilendirilen ve denizin en çok yükseldiği anın 22.17 olduğu bir yer olmalıydı. Her şeyi hesaba katınca orası bana açık denize bakan bir sahildeymiş gibi görünüyordu. Fakat merdivenler hâlâ kafamı karıştırıyordu.

Sonra daha geniş kapsamlı düşünmeye başladım. Aceleyle ülkeyi terk edip gizlice ve süratle Almanya’ya yolculuk yapmak isteyecek bir kişinin hangi noktadan denize açılması daha muhtemel olurdu? Büyük limanları tercih etmezdi; Manş Denizi’ni, batı kıyısını ya da İskoçya’yı da seçmezdi, zira hatırlarsanız, bu adam yolculuğuna Londra’dan başlı-

yordu. Mesafeyi haritadan ölçtüm ve sonra kendimi düşmanın yerine koymaya çalıştım. Ben olsam Ostend, Antwerp ya da Rotterdam'a gitmeyi seçerdim ve bunu da doğu kıyısındaki Cromer ve Dover arasında bir yerden denize açılarak yapardım.

Bunlar benim sağlam bir dayanağı olmayan tahminlerimden ibaretti, zaten ben de çok akılcı ya da bilimsel olduklarını iddia etmiyordum. Sonuçta ben Sherlock Holmes değildim. Yine de bu tür sorunlar karşısında bir tür sezgi yeteneğim olduğuna inanırım. Şimdi tam olarak açıklayabilecek miyim bilmiyorum ama vaktiyle beynimi olabildiğince zorlamaya alıştım; düşünemeyecek hale geldiğimde ise bir takım tahminler yürütmeye başladım ve genellikle tahminlerim doğru çıkardı.

Ben de aklıma gelen her şeyi Deniz Kuvvetleri'ne ait bir kâğıdın üzerine sıraladım ve ortaya şu maddeler çıktı:

YETERİNCE EMİN OLDUKLARIM

(1) Birkaç ayrı merdivenin olduğu bir yer olmalı; söz konusu merdivenin diğerlerinden farkı, otuz dokuz basamağı olması.

(2) Deniz saat 22.17'de en yüksek seviyeye ulaşıyor. Kıyıyı terk etmek sadece suların en yüksek olduğu anda mümkün.

(3) Adı geçen basamaklar iskele basamağı değil, dolayısıyla orası bir liman değil.

(4) Akşamları düzenli olarak 22.17'de gelen bir buharlı gemi yok. Yani ulaşım aracı bir yük gemisi (düşük ihtimal), yat ya da balıkçı teknesi.

Bu noktada muhakemem durdu. Bunun üzerine başka bir liste daha yaptım ve başına "Tahminlerim" yazdım fakat bu listeden de en az diğerinden olduğum kadar emindim.

TAHMİNLERİM

- (1) Çıkış yeri bir liman değil, açık sahil.
- (2) Tekne küçük boyutlu – trol teknesi, yat ya da filika.
- (3) Çıkış yeri doğu kıyısında, Cromer ve Dover arasında.

Ben masada oturmuş, ölü bir adamın karalamalarına bakarak hepimiz için hayat memat meselesi olan bir sırrı çözmeye çalışırken, bir kabine bakanı, bir mareşal, iki üst düzey hükümet görevlisi ve bir de Fransız general tarafından izleniyor olmak garibime gidiyordu.

Sir Walter dönüp bize katılmış, az önce de MaçGillivray gelmişti. Sir Walter’a eşkalini tarif ettiğim üç adam için limanlara ve tren istasyonlarına izleme talimatları geçmişti. Aslında diğerleri gibi o da bunun pek işe yarayacağını düşünmüyordu.

“Elimden gelenin en iyisi bu,” dedim. “Yapmamız gereken şey, birkaç ayrı merdivenle sahile inilen bir yer bulmak. Bu merdivenlerden birinde otuz dokuz basamak olmalı. Sanırım aradığımız yer Wash Körfezi’yle Manş Denizi arasında yüksek falezlerin bulunduğu bir sahil. Ve oradaki en yüksek gelgit kabarması yarın akşam saat 22.17’de gerçekleşecek.”

Sonra aklıma bir fikir geldi. “Bir sahil güvenlik müfettişi ya da doğu kıyısını iyi tanıyan biri yok mu?”

Whittaker böyle birinin olduğunu ve Clapham’da oturduğunu söyleyip arabasına binerek onu bulmaya gitti. Geride kalanlarımız o küçük odada oturup aklımıza gelen her şeyi ortaya döktük. Ben bir pipo yaktım ve beynim iyice yorgun düşene kadar tüm ayrıntıların üzerinden tekrar tekrar geçtim.

Gece saat bir sularında sahil güvenlik görevlisi geldi. Deniz subayını andıran, oradakilere karşı büyük bir saygı besleyen yaşlı ve kibar bir adamdı. Onu sorgulama işini Savaş Bakanı’na bıraktım çünkü benimle konuşursa kendisini aşağılanmış hissedeceğini düşündüm.

“Doğu kıyısında bulunan, falezleri olan ve merdiven basamaklarıyla sahile inilen yerler hakkında bilgi istiyoruz.”

Adam kısa bir süre düşündü. “Ne tür basamaklardan söz ediyorsunuz, bayım? Birçok yerde falezleri kesip sahile inen yollar var ve bu yolların çoğunun bir ya da iki basamağı bulunuyor. Yoksa normal merdivenlerden mi bahsediyorsunuz – çok basamaklı olanlardan yani.”

Sir Arthur bana bir bakış attı. “Normal merdivenlerden bahsediyoruz,” dedim.

Bir iki dakika düşündü. “Aklıma hiç böyle bir yer gelmiyor. Ama bir dakika. Norfolk’ta bir yer var, adı Brattlesham. Bir golf sahasının yanında ve beyefendilerin inip kaybolan topları alabilmeleri için birkaç merdiveni var.”

“Orası değil,” dedim.

“Ayrıca geçit töreni yapılan bir sürü yer var, eğer onu demek istiyorsanız. Her sahil kasabasında bulunur.”

Başımı salladım. “Daha sakın bir yer olmalı,” dedim.

“O zaman, beyler, aklıma başka bir yer gelmiyor. Tabii bir de Ruff var.”

“O nedir?” diye sordum.

“Kent’te, Bradgate yakınlarında, kireçtaşı kayalıklarının oluşturduğu büyük bir burun. Üzerinde çok sayıda villa var ve evlerden bazılarının özel plajlarına inen merdivenleri var. Sosyetik bir yerdir ve oranın sakinleri dışarıya kapalı yaşamayı tercih ederler.”

Gelgit tablolarını yırtarcasına açtım ve Bradgate’i buldum. 15 Haziran’da met, saat 22.27’de gerçekleşecekti.

“Sonunda bir iz buldum,” diye heyecanla haykırdım. “Ruff’taki met zamanını nereden öğrenebilirim?”

“Ben söyleyebilirim beyefendi,” dedi sahil güvenlik yetkilisi. “Bir keresinde yılın bu ayında oradan bir ev kiralamıştım ve geceleri açık denizde balık avlamaya çıkardım. Oradaki met zamanı Bradgate’ten on dakika öncedir.”

Tablo kitabını kapattım ve etrafımdakilere baktım.

“Eğer o merdivenlerden bir tanesinin otuz dokuz basamağı varsa esrarı çözdük demektir beyler,” dedim. “Arabanızı ödünç almak istiyorum Sir Walter, ayrıca bana bir de yol haritası lazım. Eğer Bay MacGillivray bana on dakikasını ayırırsa sanırım yarın için bir plan hazırlayabiliriz.”

Böyle bir işin sorumluluğunu yüklenmiş olmam bana gülünç geliyordu ama diğerleri buna aldırmıyorlardı. Sonuç olarak ben en başından beri işin içindeydim. Ayrıca zor görevler üstlenmeye alışkındım ki fazlasıyla zeki olan bu seçkin kişilerin bunu anlamamış olmaları imkânsızdı. Beni ilk yetkilendiren kişi General Royer oldu. “Ben şahsen bu konuyu Bay Hannay’ın ellerine teslim etmekte sakınca görmüyorum,” dedi.

Sabah saat üç buçukta MacGillivray’ın en iyi adamını yanıma almış, Kent’in ay ışığıyla parlayan çitleri arasından süratle ilerliyordum.

10. Bölüm

Tarafların Deniz Üstünde Karşılaşmaları

Pembe ve mavi renklere bürünmüş bir haziran sabahıydı; Bradgate'teki Griffin Hotel'in penceresinden, pürüzsüz denizin açıklarındaki Cock kumluğunda bir canlı şamandıra büyüklüğünde görünen fener gemisine bakıyordum. Bunun birkaç kilometre güneyindeyse kıyının çok daha yakınlarına demir atmış küçük bir savaş gemisi duruyordu. MacGillivray'ın adamı Scaife daha önce donanmada görev yapmış olduğu için bu gemiyi tanımıştı. Bana geminin ve kaptanının adlarını söyledi, ben de bu bilgiyi telgrafla Sir Walter'a geçtim.

Kahvaltıdan sonra Scaife emlakçıya giderek Ruff'ın merdivenlerine açılan kapının anahtarını aldı. Sahilde bir süre birlikte yürüdükten sonra ben bir kayalığın kuytusuna oturdum, Scaife da oradaki altı falezi incelemeye koyuldu. Kimseye görünmek istemiyordum. Neyse ki o saatlerde etraf oldukça tenhaydı ve sahilde bulunduğum süre boyunca gözüme martılardan başka canlı ilişmedi.

Scaife'in işini bitirmesi bir saatten fazla sürmüştü. Elinde tuttuğu kâğıt parçasına baka baka bana doğru ilerlediğini görünce heyecandan yüreğim ağzıma geldi. Zira her şey tahminlerimin doğru çıkmasına bağlıydı.

Yanıma geldi ve tüm merdivenlerde bulunan basamakların sayısını ayrı ayrı okumaya başladı. “Otuz dört, otuz beş, otuz dokuz, kırk iki, kırk yedi ve falezlerin alçaldığı yerde yirmi bir basamak.” Bunu duyunca az kalsın yerimden fırlayıp haykıracaktım.

Aceleyle kasabaya dönüp MacGillivray’e bir telgraf çektik. Bana altı adam göndermesini istedim ve onlara belli otellere dağılarak yerleşmeleri konusunda talimat verdim. Daha sonra Scaife otuz dokuz basamaklı merdivenin başındaki evi araştırmak üzere yanımdan ayrıldı.

Geri döndüğünde beni hem şaşırtan hem de sevindiren haberler getirmişti. Evin ismi Trafalgar Lodge’du ve Appleton adında yaşlı bir beyefendiye aitti. Emlakçının dediğine göre Bay Appleton emekli bir borsa simsarıydı, yaz boyunca bu evde yaşıyordu ve an itibarıyla evdeydi – zaten bütün hafta evden çıkmamıştı. Scaife onun hakkında çok az bilgiye ulaşabilmiş, iyi bir ihtiyar olduğunu, faturalarını düzenli ödediğini ve yerel derneklere bağışta bulunduğunu öğrenebilmişti. Daha sonra Scaife kendisini dikiş makinesi satıcısı olarak tanıtmış ve evin arka kapısından içeri girmeyi başarmıştı. Evde sadece bir aşçı, bir sofra hizmetçisi, bir de temizlikçi olmak üzere üç çalışan vardı ve bunlar saygın orta sınıfın oturduğu tüm evlerde bulunabilecek türde hizmetkârlardı. Aşçı dedikoducu bir tip değildi ve fazla oyalanmadan kapıyı suratına kapatmış olmasına rağmen Scaife onun hiçbir şey bilmediğinden emin olduğunu söyledi. Evin bir yanında, gözetlemelerin perdelenmesi için gayet uygun görünen yeni bir ev inşaatı vardı; diğer yanındaki villa ise kiralıktı, bahçesi de taşlarla ve çalılarla doluydu.

Scaife’ten teleskopunu ödünç aldım ve öğle yemeğinden önce Ruff’ta bir gezintiye çıktım. Sıra halinde dizilmiş villaların arkasından yürüyerek ilerledim ve golf sahasının yakınında kendime iyi bir gözlem noktası buldum. Buradan bakınca kayalıkların tepesinden başlayıp bir şerit halinde

uzanan, üzerinde aralıklı oturma yerleri bulunan çimenlik bir alan ve etrafı kare şeklinde çitle çevrilmiş fidanların arasından sahile inen merdivenler görülüyordu. Trafalgar Lodge adındaki verandalı, kırmızı kiremitli evi de gayet net gördüm. Arka tarafında bir tenis kortu, önündeyse sıradan sayfiye evlerinde görülen papatyalar ve cılız sardunyalarla dolu bir çiçek bahçesi vardı. Hava durgundu; evin bayrak direğine asılı devasa Birleşik Krallık bayrağı kendini gevşekçe aşağı salmıştı.

O anda birinin evden çıkıp falezlere doğru yavaş yavaş yürüdüğünü fark ettim. Teleskopumla baktım, beyaz flanel pantolon ve mavi yün ceket giymiş hasır şapkalı yaşlı bir adam gördüm. Elinde bir dürbün ve bir de gazete vardı; ferforje oturma yerlerinden birine oturup okumaya başladı. Arada sırada gazeteyi elinden bırakıyor ve dürbünüyle denize bakıyordu. Savaş gemisini uzunca bir süre seyretti. Adamı öğle yemeği için evine dönene kadar yarım saat boyunca izledim, sonra ben de toparlanıp otele döndüm.

İşin doğrusu, kendimden pek emin değildim. Ben böyle düzgün ve sıradan bir yerleşim yeriyle karşılaşmayı hiç ummamıştım. Gördüğüm adam o korkunç kır çiftliğindeki kel arkeolog olabilirdi ama olmayabilirdi de. Aslında her sayfiye yerinde bulunan şu kanaatkâr ihtiyarlardan birine benziyordu. Tamamen zararsız bir insan tipi arayacak olsanız muhtemelen bunu seçerdiniz.

Fakat öğle yemeğinden sonra otelin verandasında otururken aniden canlanıp kendime geldim çünkü görmeyi umduğum ve gözden kaçırmaktan korktuğum şeyi görmüştüm. Güney yönünden gelen bir yat Ruff'ın tam karşısına demir atmıştı. Tahminen yüz elli tonluk bir tekneydi ve beyaz bandıralı olduğu için donanma filosuna ait olduğunu anlamıştım. Bunun üzerine Scaife'le çıkıp limana indik ve akşamüstü bizi balık avlamaya çıkarması için bir kayıkçıyla anlaştık.

Ilık ve huzurlu bir akşamüstü geçirdim. İkimiz toplam on kilo kadar morina ile sarı mezgıt yakaladık ve ben o dans eden mavi denizin etkisiyle olayları daha eğlenceli bulmaya başladım. Ruff'ın beyaz falezleri üzerindeki villaların kırmızı ve yeşil renklerini uzaktan seçebiliyordum ama en dikkat çekici görüntü Trafalgar Lodge'un devasa bayrak direği idi. Saat dört civarında yeterince balık avladığımıza kanaat getirdikten sonra kayıkçıya, narin ve beyaz bir kuşu andıran, her an kaçacakmış gibi duran yatın etrafında bir tur attırdım. Scaife onun yapısı itibarıyla süratli bir tekne olması gerektiğini ve muhtemelen çok güçlü bir motora sahip olduğunu söyledi.

Yatın adı *Ariadne* idi; bunu güvertenin pirinç aksamını parlatmakta olan adamlardan birinin kepindeki yazıdan anlamıştım. Adamla konuştuğumda bana hafif bir Essex şivesiyle cevap verdi. O sırada başka bir adam geldi ve benimle kusursuz bir İngilizceyle sohbetে başladı. Bizim kayıkçı da onlardan biriyle hava durumunu tartışmaya başlayınca, küreklerimize dayanıp birkaç dakikalığına yatın sancak tarafında kaldık.

Sonra güverteye bir subay geldi ve adamlar onu görür görmez konuşmayı kesip işlerinin başına döndüler. Subay kibar ve temiz görünümlü bir gençti; mükemmel bir İngilizceyle bize balık avımızın nasıl gittiğini sordu. Ancak onunla ilgili en ufak bir şüpheye yer yoktu. Kısacık kesilmiş saçları, yaka kesimi ve kravatının modeli İngiltere'den olmadığını apaçık belli ediyordu.

Bu benim güvenimi az da olsa geri kazanmamı sağlamıştı ama içimdeki inatçı kuşklar, Bradgate'e dönüş yolculuğunda kürek çekerken dahi yakamı bırakmadı. Asıl endişelediğim husus da düşmanlarımin elimdeki bilgileri ve bu yeri bulmam için gereken ipucunu Scudder'dan aldığımı biliyor olmalarıydı. Eğer Scudder'ın bu ipucunu bulduğunu fark ettilerse planlarını değiştirmeleri gerekmez miydi? Onlar en

ufak bir riske dahi giremezlerdi çünkü görevlerini başarıyla tamamlamak zorundaydılar. Acaba Scudder'ın hangi bilgileri ele geçirdiğini düşünüyorlardı? İşte en önemli soru buydu. Bir gece önce Almanların ellerindeki plana bağlı kalacaklarına dair kendimden çok emin konuşmuştum fakat izlerini bulduğumdan şüphe duyacak olurlarsa planlarında değişiklik yapmamak için aptal olmaları gerekiyordu. Acaba gece gördüğüm adam onu tanıdığımı anlamış olabilir miydi? Her nasılsa anlamamış olduğunu düşündüm ve bu düşünceye tutundum. Aslında elimdeki verilere göre başarıyı garanti-lemiş olduğumu düşünüp sevinmem gerekirdi fakat her nedense bu mesele daha önce gözüme hiç o akşamki kadar zor görünmemişti.

Otelde Scaife beni savaş gemisinin kumandanı ile tanıştırdı; onunla ayaküstü biraz sohbet ettikten sonra bir iki saatimi Trafalgar Lodge'u gözetleyerek geçirmeye karar verdim.

Yamacın yukarısındaki boş bir evin bahçesinde kendime yer buldum. Oradan bakınca tenis kortunun tümünü görebiliyordum; iki kişi tenis oynuyordu. Oyunculardan bir tanesi daha önce gördüğüm o yaşlı adamdı; beline kulübünün renklerinden bir atkı sarmış olan diğer oyuncu ise ondan daha genç görünüyordu. Sanki ter atmak için ağır egzersiz yapmak isteyen iki adam gibi muazzam bir canlılıkla oynuyorlardı. Bundan daha zararsız bir görüntü olamazdı. Neşeyle bağırıyor ve gülüyorlardı; sonra hizmetçi içeriden gümüş bir tepsi üzerinde iki büyük bira bardağı getirince biralarını içmek için oyuna ara verdiler. Bu görüntü karşısında gözlerimi ovuşturdum ve dünyanın en ahmak insanı ben olabilir miyim diye sordum kendime. O şeytani antikacı başta olmak üzere beni İskoç bozkırlarında havadan ve kardan takip eden adamların gizemli ve karanlık bir yanı vardı. Onları Scudder'ı yere mıhlayan bıçakla ve dünya barışını bozacak korkunç tasarımlarla ilişkilendirmek gayet kolaydı. Halbuki karşımda kendi halinde spor yapan iki art niyetsiz

vatandaş duruyordu; az sonra içeri girip yemek yiyecekler, bu da muhtemelen borsa fiyatlarından ve son kriket skorlarından söz ederek ve doğup büyüdükları Surbiton'da geçen olayların dedikodusunu yaparak yedikleri sıkıcı bir yemek olacaktı. Ben akbabaları ve şahinleri avlamak için tuzak kurmuşken, heyhat! İki besili ardıc kuşu yakalamıştım.

Az sonra oraya üçüncü bir kişi daha geldi. Bisikletle gelen bu genç adamın sırtında golf sopalarıyla dolu bir çanta asılıydı. Tenis kortunun etrafından dolaştı ve oyuncular tarafından coşkuyla karşılandı. Oyuncular genç adama takılıyor ve bunu korkunç derecede İngilizlere has bir biçimde yapıyorlardı. Sonra tombul adam ipek mendiliyle alınını sildi ve banyo yapması gerektiğini söyledi. Kelimelerini açıkça duymuştum – “Fazlalıklarımın ve dezavantajlarımdan kurtulmak için iyice köpürmem lazım,” dedi. “Yarın çık karşıma, Bob. Sana tek vuruşta çukuru göstereyim.” Bu öylesine İngilizlere özgü bir konuşma şekliydi ki ülkede daha iyisini bulamazdınız.

Hepsi birlikte eve girdiğinde kendimi ender bulunan bir salak gibi hissediyordum. Bu kez yanlış ata oynamıştım. Bu adamlar rol yapıyor olabilirlerdi ama seyirciler neredeydi? Benim otuz metre ötedeki ormangülleri arasında oturduğumun farkında bile değildiler. Bu üç samimi insanın göründükleri gibi olmadığını düşünmek gerçekten imkânsızdı; oyun oynamayı seven üç sıradan taşralı İngiliz oldukları, hatta biraz da sıkıcı oldukları iddia edilebilirdi ama iğrenç derecede masumdular.

Öte yandan bunlar üç kişiydiler ve biri yaşlı, biri tombul, biri de esmer ve zayıftı; evleri Scudder'ın notlarındaki eve benziyordu ve en az bir Alman subayının bulunduğu buharlı bir yat, sekiz yüz metre açıkta bekliyordu. O an Karolides'in cesedinin yerdeki görüntüsü, büyük bir depremin eşiğindeki Avrupa'nın korkudan tir tir titrediğı ve Londra'da bıraktı-

ğım insanların önümüzdeki saatlerde gerçekleşecek olayları nasıl büyük bir heyecanla beklediği geçti aklımdan. Cehen-nemin bir adım ötede olduğu aşikârdı. Kara Taş kazanmıştı ve eğer bu haziran akşamını da atlatabilirlerse başarılarının ödülleri toplayacaklardı.

Görünüşe bakılırsa yapılacak tek bir şey vardı, o da kendimden hiç şüphe duymadan ilerlemek ve sonunda kendimi gülünç duruma düşürecek olsam dahi bunu şık bir biçimde yapmaktı. Fakat hayatımda hiçbir göreve bu kadar isteksizce yaklaştığım olmamıştı. O an bu üç neşeli İngiliz'in huzurlu yuvasına girip de onlara oyunun sonuna geldiklerini söylemektense elinde makineli tüfek tutan bir sürü anarşistin inine dalmayı veya öfkeli bir aslanın karşısına mantar tabancasıyla çıkmayı tercih edebilirdim. Kim bilir şimdi benimle nasıl alay edeceklerdi!

O an birden yaşlı Peter Pienaar'ın Rodezya'da söylediği bir lafı hatırladım. Kendisinden burada daha önce de söz etmiştim. O benim bildiğim en iyi casustu ve saygın bir hayata geçmeden önce kanunlara karşı geldiği zamanlar olmuş, yetkililerce her yerde aranan bir suçlu haline gelmişti. Bir gün aramızda sohbet ederken konu kılık değiştirme meselesine geldi ve bana çok ilginç gelen bir teorisinden söz etti. Parmak izi gibi mutlak gerçekleri hesaba katmazsak, işinin ehli bir kanun kaçağının farklı bir kimlik edinebilmek amacıyla basit fiziksel özelliklerini değiştirmeyi gereksiz bulacağını söyledi. Saç boyası ve takma sakal gibi çocukça aldatmacalar ona gülünç geliyordu. Önemli olan tek şey, Peter'ın tabiriyle, "atmosfer" idi.

Dediğine göre, eğer bir adam ilk görüldüğü çevreden tamamen değişik bir ortama girip –burası önemli– gerçekten o ortama aitmiş ve oradan hiç ayrılmamış gibi davranabilirse, en zeki dedektifin bile kafasını karıştırabilirdi. Sıkça anlattığı bir hikâyeye göre, bir keresinde birisinden ödünç aldığı siyah paltoyla kiliseye gitmiş, kendisini arayan ada-

mın yanında durmuş ve onunla ilahi kitabını paylaşmıştı. Eğer o adam Peter'ı daha önce düzgün bir ortamda görmüş olsaydı kilisede görünce tanıyacaktı; fakat onu sadece bir handa, elindeki tabancayla mumları söndürürken görmüş-tü.

Peter'ın bu lafını hatırlayınca o gün ilk kez rahat bir nefes aldım. O çok zeki bir ihtiyardı, peşine düştüğüm bu adamlar ise dünyanın en zeki insanlarıydı. Belki onlar da Peter'ın sözünü ettiği oyunu oynuyorlardı. Aptallar gizlenebilmek için farklı görünmeye çalışırken, akıllılar görüntülerini değiştirmeden farklılaşıyorlardı.

Peter'ın bundan başka bir düsturu daha vardı ki yol işçiliği yaptığım zaman çok faydasını görmüştüm. "Bir oyunda rolünü iyi oynamanın sırrı, o rolü bizzat yaşıyor olduğuna kendini inandırmaktır." Bu da tenis oyununu açıklıyordu. Aslında bu adamların rol yapmaya hiç ihtiyaçları yoktu. Onlar sadece bir kapıyı açmış ve eskisi kadar doğal hissettikleri başka bir hayata geçivermişlerdi. Her ne kadar kulağa klişe bir söz gibi gelse de, Peter'ın söylediğine göre dünyaya nam salmış tüm suçluların ortak sırrı buydu.

Saat sekize doğru geri döndüm ve talimatlarımı bildirmek üzere Scaife'le buluştum. Ona adamlarını nasıl yerleştirmesi gerektiğini anlattıktan sonra kalkıp yürüyüşe çıktım çünkü canım akşam yemeği yemek istememişti. Boş golf sahasının etrafından dolaşarak kuzeye doğru iyice ilerledim ve villaların ardındaki kayalıklara ulaştım. Yeni yapılmış tertemiz yollarda yürürken karşıma sahilden ya da tenis kortundan dönen rahat giyimli insanlar, telsiz istasyonundan bir sahil güvenlik görevlisi ve eşek sırtında gezginci soytarılar çıktı. Denizin açıklarına doğru baktığımda, mavi akşam karanlığının içinde *Ariadne*'nin ve onun güneyindeki geminin ışıklarının birer birer yanmaya başladığını gördüm; Cock kumluğunun diğer yanındaysa Thames nehrine giden buharlı gemilerin büyük ışıkları görünüyordu. Genel görüntü

o kadar huzur dolu, o derece sıradandı ki her geçen saniye moralim daha fazla bozuluyordu. Saat yaklaşık dokuz buçuğa doğru tüm cesaretimi toplayıp Trafalgar Lodge'a doğru yürümeye başladım.

Yolda bakıcısının ayaklarının dibinde dolaşırken karşıma çıkan tazının keyifli görüntüsü içimi biraz olsun rahatlattı. Tazı bana Rodezya'da sahiplendiğim bir köpeği ve onu Pali tepelerinde avlanmaya götürdüğüm zamanları hatırlattı. Bir gün birlikte karaca antilobu avlamaya çıkmıştık, hani şu boz renkli olanlardan. Köpeğimle beraber hayvanı takip ettiğimizi, sonra da onu birdenbire kaybettiğimizi hatırladım. Tazılar keskin gözleri sayesinde avlanır, benim gözlerim de gayet iyi görür ama o antilop birdenbire buharlaşıp yok olmuş, bunu nasıl yaptığını ise daha sonra anlamıştım. Hani bir karga siyah bir fırtına bulutunun üzerinde görünmez olur ya, işte aynı şekilde antilop da tepelerdeki gri kayaların önünde görünmez olmuştu. Aslında hayvan hiçbir yere kaçmamıştı; tek yaptığı şey kıpırdamadan durmak ve arkasındaki araziye uymaktı.

Beynimin içinde hatıralar canlanırken, bir taraftan da bu olaydan aldığım dersi bulduğum duruma uyarladım. Kara Taş alelacele kaçmak zorunda değildi. Onlar araziye uymuş, bulundukları yere sakince yerleşerek manzarayla bütünleşmişlerdi. Doğru yoldaydım, bunu kafama kazıdım ve bir daha asla unutmamaya yemin ettim. Böylece son sözü söyleyen kişi Peter Pienaar olmuş oldu.

Etrafta kimse görünmüyordu ama Scaife'in adamları şimdiye kadar yerlerini almış olmalıydılar. Ev tıpkı bir pazar-yeri gibi herkesin içeriyi görebileceği şekilde açık duruyordu. Bir metre yükseklikteki bir çit, evi kayalık yoldan ayırıyordu ve giriş katındaki pencerelerin hepsi açıktı; titrek ışıklar ve alçak sesli konuşmalar, akşam yemeklerini bitirmek üzere olan ev sakinlerinin yerini ifşa ediyordu. Her şey bir yardım kermesinde olduğu kadar açık ve hilesizdi. Kendimi dünya-

nın en aptal insanı gibi hissettiğim halde bahçe kapısından içeri girdim ve zile bastım.

Benim gibi dünyanın en çetin yerlerinde bulunmuş biri, toplumun alt ve üst sınıfı olarak nitelendirilen iki kesimiyle gayet iyi anlaşır. Ben bu insanları anlarım, onlar da beni anlar. Nitekim, çobanları, avareleri ve yol işçilerini hiç yadırgamamıştım; aynı şekilde Sir Walter'la ve o gece tanıştığım diğer adamlarla kendimi gayet rahat hissettim. Nedenini açıklayamam ama bu bir gerçek. Benim gibi birinin anlayamadığı şey, şehir dışındaki konforlu villalarında halinden memnun bir şekilde yaşayıp giden orta sınıfın dünyasıdır. Ben bu insanların olaylara nasıl baktığını bilmem, geleneklerine anlam veremem ve onlardan bir kara mambadan çekindiğim kadar çekinirim. Dolayısıyla kapıyı açan temiz giyimli sofra hizmetçisini görünce bir süre sesimi çıkaramadım.

Bay Appleton'la görüşmek istediğimi söyleyince içeriye buyur edildim. Niyetim doğrudan yemek salonuna dalıp adamların karşısına çıkmak, onları hazırlıksız yakalayarak beni tanıdıklarını belli etmelerini sağlamak ve böylece teori mi kanıtlamaktı. Fakat kendimi o intizamlı koridorda bulur bulmaz ortamın etkisi altına giriverdim. Etrafta golf sopaları, tenis racketleri, hasır şapkalar, kepler, sıra halinde dizilmiş eldivenler ve birbirlerine bağlı duran bastonlar vardı ama bunlar zaten Britanya'daki evlerin çoğunda bulunuyordu. İtinayla katlanmış paltolar ve yağmurluklar eski bir meşe dolabın üzerini boydan boya kaplamıştı; ayrıca tik takları duyulan sarkaçlı bir saat, cilalanıp duvara asılmış pirinç yatak ısıtıcıları, bir barometre ve bir de St. Leger yarışını kazanan Chiltern'ün gravür baskısını gördüm. Evin içi bir Anglikan kilisesi kadar geleneksel döşenmişti. Hizmetçi adımı sorduğunda hiç düşünmeden söyledim ve ardından salonun sağındaki oturma odasına alındım.

Bu oda daha da betardi. İÇeriye inceleyecek vaktim olmadı ama şöminenin üzerinde çerçeveli fotoğraflar duruyordu. Bunların İngiliz devlet okullarında ve kolejlerde çekilmiş fotoğraflar olduklarına yemin edebilirdim. Etrafa kısaca göz gezdirdikten sonra kendimi toparlayıp hizmetçinin peşinden gittim. Ama geç kalmıştım. Kendisi çoktan yemek salonuna girmiş ve ismini patronuna bildirmişti. Böylece içerideki üç adamın bu haberi nasıl karşıladığını görme şansını yitirmiş oldum.

Odaya girdiğimde masanın başında oturan yaşlı adam beni karşılamak üzere ayağa kalktı ve yüzünü bana döndü. Üzerinde bir akşam kıyafeti vardı – kısa bir ceket giymiş ve siyah kravat takmıştı. Benim tombul diye tanımladığım adam da benzer şekilde giyinmişti. Üçüncü, yani esmer olan adam mavi yünlü bir takım elbise giymişti, kırık beyaz bir yakası vardı ve üzerinde bir kulübün ya da okulun renklerini taşıyordu.

Yaşlı adam bana gayet kibar davrandı. “Bay Hannay?” dedi duraksayarak. “Beni mi görmek istemiştiniz? Müsaa-denizle bir dakika ara verelim dostlarım, sonra kaldığımız yerden devam ederiz. Oturma odasına geçelim mi?”

Bir damla özgüvenim kalmamış olmasına rağmen bu oyunu oynayabilmek için kendimi zorladım ve bir iskemle çekip oturdum.

“Galiba daha önce de karşılaşmıştık,” dedim. “Ve sanırım buraya geliş sebebimin ne olduğunu biliyorsunuz.”

Odada loş bir ışık vardı ama yüzlerini görebildiğim kadarıyla şaşırmış gibi davranmayı çok iyi beceriyorlardı.

“Belki, olabilir,” dedi yaşlı adam. “Hafızam pek iyi değil ama korkarım geliş sebebinizi bana söylemek zorundasınız çünkü gerçekten bilmiyorum.”

“Pekâlâ,” dedim; fakat konuşurken ağzımdan aptalca sözler çıkıyormuş gibi hissediyordum: “Buraya oyunun bit-

tiğini söylemeye geldim. Elimde siz üç beyefendi için tutuklama emri var.”

“Tutuklama,” dedi yaşlı adam ve bunu söylerken gerçekten şoka girmiş görünüyordu. “Tutuklama! Aman Tanrım, peki neyle suçlanıyoruz?”

“Geçen ayın 23’ünde Londra’da, Franklin Scudder’ı öldürmekle.”

“Bu ismi daha önce hiç duymadım,” dedi yaşlı adam şaşkın bir ses tonuyla.

Diğerlerinden biri lafa karıştı. “Şu Portland Place cinayetinden söz ediyorsunuz. Çıkan haberleri okumuştum. Aman Tanrım, siz çıldırmış olmalısınız beyefendi! Hem nereden geliyorsunuz siz kuzum?”

“Scotland Yard,” diye cevap verdim.

Bunun üzerine bir dakikalık sessizlik oldu. Yaşlı adam masumane bir şaşkınlıkla tabağına bakıyor ve elinin altındaki fındıkla oynuyordu.

Sonra tombul olan konuştu. Kelimelerini seçmeye çalışan biri gibi, önce biraz kekeleyerek söze başladı.

“Telaşlanma amca,” dedi. “Bu sadece gülünç bir hata; ama bazen oluyor böyle şeyler. Kolayca hallederiz. Suçsuzluğumuzu kanıtlamak zor olmayacak. Benim 23 Mayıs’ta ülke dışında olduğumu ve Bob’un da huzurevinde olduğunu ispat edebilirim. Sen Londra’daydın ama ne işle meşgul olduğunu anlatabilirsin.”

“Doğru söylüyorsun Percy! Gayet kolay olacak. Ayın 23’ü... Agatha’nın düğününden bir sonraki gündü. Dur bir düşüneyim. Ben ne yapıyordum o gün? Woking’den gelmişim o sabah, sonra Charlie Symons’la buluşup kulüpte öğle yemeği yedik. Daha sonra da... ah, tabii ya, o akşam Fishmongers’ta yedim akşam yemeğini. Hâlâ hatırlıyorum çünkü içtiğim punç bana iyi gelmemişti, hatta ertesi sabah kendimi hasta gibi hissetmişim. Hem bakın, o akşamki yemekten getirdiğim puro kutusu orada duru-

yor.” Masanın üzerinde duran bir objeyi gösterip sinirli bir şekilde güldü.

“Beyefendi,” dedi genç olan, saygılı bir tonda, “yakında yanıldığınızı göreceksiniz. Bütün İngilizler gibi biz de kanunlara destek olmayı ve Scotland Yard’ın gülünç duruma düşmemesini arzu ederiz. Öyle değil mi, amca?”

“Çok doğru, Bob.” İhtiyar adam normal ses tonunu geri kazanıyor gibi görünüyordu. “Tabii ki bizler yetkililere elimizden geldiğince destek olacağız. Ama... ama bu kadarı fazla. Bunu normal kabul etmek biraz zor benim için.”

“Nellie kim bilir nasıl gülecek bu işe,” dedi tombul olan. “Hep hayatında önemli bir şey olmadığı için sıkıntıdan öleceğini söylerdi. Ama bu defa da işi abarttın.” Sonra keyifli bir şekilde gülmeye başladı.

“Vay canına! Evet. Bir düşünün! Kulüpte anlatacak müthiş bir hikâyem olacak. Gerçekten Bay Hannay, suçsuz olduğumu kanıtlamak için şu anda sinirli görünmem gerektiğini biliyorum ama bu çok komik! Neredeyse beni korkuttunuz için sizi bağışlayacağım. Öyle ciddiydiniz ki uykumda gezip insanları öldürüyorum filan sandım.”

Bu adamlar rol yapıyor olamazlardı çünkü fazlasıyla doğal davranıyorlardı. Bu da benim için büyük bir hayal kırıklığıydı ve ilk yapmak istediğim şey özür dileyerek oradan çıkıp gitmek oldu. Fakat yine de işin iç yüzünü görmem gerektiğini ve bunu bütün Britanya’ya rezil olmak pahasına yapmak zorunda olduğumu düşündüm. Yemek masasının üzerindeki mumların ışığı etrafı yeterince aydınlatmıyordu. Şaşkınlığımı örtbas etmek için ayağa kalkıp kapıya doğru yürüdüm ve elektriği açtım. Işıklar aniden yanınca üçü de gözlerini kırptırdılar, ben de ayakta durup karşımdaki üç adamın yüzlerini inceledim.

Fakat gördüğüm yüzler yine bana bir şey anlatmadı. Bir tanesi yaşlı ve kel, diğeri tıknaz, ötekisi ise esmer ve zayıftı. Görüntülerinde İskoçya’da peşime düşen adamlar olmadık-

larını gösteren hiçbir şey yoktu ama kimliklerini saptamaya yarayacak bir şey de yoktu. Ve ben, iyi bir hafızaya ve makul derecede gözlem kabiliyetine sahip olmama rağmen, bir yol işçisi rolündeyken gördüğüm iki çift gözü ve Ned Ainslie rolündeyken gördüğüm diğer bir çift gözü tanıdığımdan neden emin olamadığımı bir türlü anlamıyordum. Öte yandan, göründükleri gibi olduklarını iddia eden bu insanlardan hiçbirinin suçsuz olduğuna da inanmıyordum.

Duvarlarında gravürler asılı olan ve şöminenin üstünde hoş bir elbise giymiş yaşlı bir kadının tablosu bulunan o güzel yemek salonundaki adamları bozkırdaki haydutlarla ilişkilendirecek hiçbir şey bulamamıştım. Yanımda gümüş bir sigara tabakası duruyordu ve anladığım kadarıyla St. Bede Kulübü'nden Bay Percival Appleton tarafından bir golf turnuvasında kazanılmıştı. Bu şartlarda kendimi bu evden dışarı atmamak için Peter Pienaar'ın anısına daha sıkı tutunmam gerekiyordu.

“Peki,” dedi yaşlı adam kibarca, “incelemeleriniz şüphelerinizi giderdi mi, beyefendi?”

Söyleyecek söz bulamadım.

“Bu gülünç suçlamadan bir an önce vazgeçmenizin göreviniz açısından daha uygun olduğunu anlamışsınızdır umarım. Şu anda sizden şikâyetçi olmayacağım ama bu davranışınızın saygın insanlar için ne kadar rahatsız edici olduğunu tahmin edersiniz.”

Kendisini onaylamadığımı ifade eder şekilde başımı salladım.

“Aman Tanrım,” dedi genç olan. “Bu iş fazla uzadı!”

“Bizi polis merkezine mi götürmek istiyorsunuz?” diye sordu tombul olan. “En iyi çözüm bu olur ama sanırım siz yerel şubeyi yeterli bulmazsınız. Arama emrinizi istemek zorundayım, ancak sizi suçlamak da istemem. Siz sadece görevinizi yapıyorsunuz. Öte yandan takdir edersiniz ki bu durum fazlasıyla can sıkıcı. Ne yapmamızı öneriyorsunuz?”

Bu şartlar altında iki seçeneğim vardı. Ya adamlarımı içeri çağırıp onları tutuklatacaktım ya da hatalı olduğumu itiraf ettikten sonra çekip gidecektim. Ortamın bariz masumiyeti ile hipnotize olmuşum – üstelik sadece bu değil, karşımda duran üç adamın endişeli yüzlerindeki o samimi ve dürüst şaşkınlık ifadesinden de etkilenmişim.

“Peter Pienaar,” diye homurdandım içimden ve bir anlığına kendime lanet okuyup onlardan af dilemeyi düşündüm.

“Bu arada, bir tur briç oynamayı öneriyorum,” dedi tombul olan. “Böylece Bay Hannay da konuyu enine boyuna düşünme fırsatı bulur. Zaten dördüncü oyuncuya ihtiyacımız vardı. Briç oynar mısınız beyefendi?”

Bunu kulüpte yapılmış sıradan bir davet gibi algıladım. Tüm bu olanlardan büyülenmiş gibiydim. Hep birlikte oyun masasının bulunduğu oturma odasına geçtik ve bana puro ile içki sunuldu. Sanki rüyadaymışım gibi gidip masadaki yerimi aldım. Pencere açık duruyor, sular yükselirken mehtabın sarı ışığı kayalıkların ve denizin üzerini kaplıyordu. Sanki ay ışığı zihnime de dolmuş, sağlıklı düşünemez olmuşum. Üçü soğukkanlılığını yeniden kazanmış ve rahatça konuşmaya başlamışlardı – aralarında herhangi bir golf kulübü salonunda duyacağınız argo konuşmalar geçiyordu. Ben ise çatık kaşlarımla orada oturmuş etrafa bakınıyor ve muhtemelen çok tuhaf bir görüntü sergiliyordum.

Oyundaki ortağım genç ve esmer olandı. Aslında iyi bir briç oyuncusuyumdur ama galiba o gece pek formda değildim. Aklımın karıştığını fark etmiş olacaklar ki iyice rahatlamışlardı. Yüzlerine bakıp duruyordum ama hâlâ bir şey çıkaramıyordum. Mesele farklı görünmeleri değildi; farklı *olmalarıydı*. Çaresizlik içinde Peter Pienaar’ın sözlerine tundum.

Sonra bir şey beni uyandırdı.

Yaşlı adam purosunu yakmak için elindeki kâğıtları masaya bıraktı. Sonra kâğıtlarını hemen almayıp bir süre

iskemlesinin arkasına yaslandı ve parmaklarıyla dizinin üzerine hafif hafif vurmaya başladı.

Bu hareketi hatırlamıştım; kır çiftliğinde uşakları tabancalarını sırtıma doğrulttuklarında da aynı hareketi yapmıştı.

Çok küçük bir ayrıntıydı ve sadece bir saniye sürmüştü. O anda elimdeki kartlara bakıyor olsaydım büyük ihtimalle bu hareketi kaçırmış olacaktım. Ama kaçırmadım ve ortam birden aydınlanır gibi oldu. Beynimin üzerinden bir gölge kalktı ve karşımdaki üç adamı tanıdığıma dair hiç şüphem kalmadı.

Şöminenin üstündeki saat onu vuruyordu.

Üç adamın suratı sanki gözlerimin önünde değişip sırlarını ortaya çıkarmaya başlamıştı. Genç olan katildi. Az önce hoş bir karakter yansıtan gözlerinde artık acımasızlık ve gaddarlık görüyordum. Scudder'ı yere mihlayan bıçağın ona ait olduğundan emindim. Karolides'in bedenine de onun kurşunu girmişti.

Tombul adamın yüz hatları silinip yeniden şekillenir gibi oldu. Onun bir suratı yoktu; içlerinden istediğini takabileceği yüz tane maskesi vardı. Bu adam gerçekten mükemmel bir aktör olmalıydı. Belki bir gece önceki Lord Alloa bu adamdı, belki de değildi; ama artık bunun bir önemi kalmamıştı. Scudder'ın izini ilk bulan ve ona kartını bırakan adam da bu olabilirdi. Scudder onun peltek konuştuğunu söylemişti. Böylece bir insanın peltek taklidi yapabilmesinin ne büyük bir tehlike yaratabileceğini de anlamış oldum.

Ama aralarındaki en önemli şahıs yaşlı olandı. Keskin zekâlı, soğuk, sakin, kurnaz ve buharlı bir şahmerdan kadar insafsızdı. Artık gözlerim açılmış olduğu için daha önce bu insanın neresinde iyi niyet gördüğümü anlamıyordum. Çenesi soğuk çelikten yapılmış gibiydi, gözleriye bir kuşun gözlerindeki gayriinsani parlaklığı taşıyordu. Briç oynamaya devam ettim fakat yüreğimde biriken öfke her saniye büyümekteydi. Bu his beni boğacak hale geldiği sırada ortağım

konuştı ama ona cevap veremedim. Bu insanların varlığına ancak kısa bir süre daha tahammül edebilecektim.

“Eyvah, Bob! Saate bak, kaç olmuş,” dedi yaşlı adam. “Trenini kaçırmamalısın. Bob da bu gece şehre inecek,” diye ekledi bana dönerek. Sesinde şeytani bir sahtelik vardı. Saate baktım, on buçuğa geliyordu.

“Korkarım seyahatini ertelemek zorunda,” dedim.

“Lanet olsun,” dedi genç olan. “Bu saçmalığı kestiniz sanmıştım. Ben gerçekten gitmek zorundayım. Adresimi alabilirsiniz ve size istediğiniz güvenceyi veririm.”

“Hayır,” dedim, “kalmanız gerekiyor.”

Sanırım o anda oyunun çıkmaza girdiğini fark etmişlerdi. Tek şansları beni aptalca bir iş yaptığıma ikna etmekti fakat başarısız olmuşlardı. Yine de yaşlı adam tekrar konuştu.

“Ben yeğenimin kefaletini yatıracayım. Bu sizi tatmin eder herhalde, Bay Hannay.” Pürüzsüz sesinde bu defa bir duraksama mı sezmiştim, yoksa bana mı öyle gelmişti?

Yanılmış olamazdım çünkü gözümün ucuyla ona baktığımda, korkudan hafızama kazınan o gözkapaklarının bir şahin gibi gözlerinin üzerine inişine yeniden şahit olmuştum.

Düdüğümü çalıp işaret verdim.

Bir anda tüm ışıklar söndü. Bir çift güçlü kol beni belimden yakalayıp, tabanca taşınabilecek olan ceplerimin üzerini kapattı.

“*Schnell Franz,*” diye bağırdı bir ses, “*das Boot, das Boot!*”* Bu esnada adamlarımdan ikisinin ay ışığıyla aydınlanan bahçeye girdiklerini gördüm.

Genç ve esmer olan adam kimsenin ona dokunmasına fırsat vermeden pencereye koştu, dışarı atladı ve alçak çiti aştı. Ben yaşlı adamla boğuşurken odanın içi insan silüetleriyle dolmuştu. Tombul adamın yakalandığını fark ettim fakat ben o sırada dışarıya odaklanmış, Franz’ın sahile inen merdivenlerin başındaki kapıya doğru süratle koşmasını

* Alm. Sırasıyla “Acele et” ve “Tekneye.” (ç.n.)

seyrediyordum. Adamlardan biri onun peşinden gitti ama hiç şansı yoktu. Merdivenlerin kapısı kaçağın arkasından kilitlendi ve ben bir insanın merdivenlerden inip denize ulaşması için gereken süre boyunca ellerim yaşlı adamın boğazına kenetlenmiş halde durup baktım.

O sırada yaşlı adam birdenbire elimden kurtulup kendini duvara savurdu. Sanki bir manivela indirilmiş gibi klik diye bir ses duyuldu. Ardından yerin çok ama çok altından boğuk bir gürültü geldi ve pencereden baktığımda tebeşir rengi bir toz bulutunun merdiven boşluğundan yükseldiğini gördüm.

Birisi ışıkları yaktı.

Yaşlı adam bana alev alev yanan gözlerle bakıyordu.

“O kurtuldu,” diye bağırdı. “Ona yetişemezsiniz... Gitti o... Başardı... *Der Schwarze ist in der Siegeskrone*. Kara Taş zafer tacında!”

O gözlerde sıradan bir kibirden fazlası vardı. Daha önce yırtıcı bir kuşun gözleri gibi yarı kapalı dururken, artık bir şahinin gururuyla parlıyorlardı. Beyaz bir fanatizm ateşiyle yandıklarını gördüm ve ne kadar büyük bir belayla mücadele etmiş olduğumu ilk kez o zaman anladım. Bu adam basit bir casustan öteydi; yöntemi haince de olsa, o bir vatanseverdi.

Kelepçeler bileklerine geçerken ona son sözümü söyledim.

“Umarım Franz bu zaferinin keyfini çıkarır. Ama size şu kadarını söylemek zorundayım, *Ariadne* son bir saattir bizim kontrolümüzde.”

Bundan üç hafta sonra, tüm dünyanın da bildiği üzere savaşa girdik. İlk hafta gönüllüler ordusunda görev yaptıktan sonra Matabele’de edindiğim tecrübeler sayesinde doğrudan yüzbaşılığa terfi ettim. Ama bana sorarsanız en önemli vatani görevimi o haki üniformayı giymeden önce yapmıştım.

MODERN KLASİKLER Dizisi - 179

Richard Hannay, Londra'daki hayatından çok sıkıldığı bir akşam kendini son derece tehlikeli bir durumun ve büyük sonuçları olacak bir komplonun ortasında bulur. 15 Haziran'da uluslararası dengeler temelinden sarsılacaktır ve bunu engelleyebilecek tek kişi, üst kat komşusudur. Neler olup bittiğini çözmeye çalışırken cinayet zanlısı oluveren Hannay, memleketi İskoçya'ya kaçmak zorunda kalır.

Kaçış temalı gerilim polisiyelerinin arketipik örneklerinden biri olan *Otuz Dokuz Basamak*, ilk olarak 1915 yılında *Blackwood's Magazine* dergisinde tefrika edildi, aynı yıl kitap olarak da piyasaya çıktı. Birinci Dünya Savaşı'nın hemen öncesini konu edinen roman, yıllar boyu pek çok film ve televizyon uyarlamasına ilham verdi; Alfred Hitchcock tarafından 1935 yılında bazı köklü değişikliklerle beyazperdeye uyarlandı. Bu sürükleyici casus hikâyesi, Graham Greene ve James Bond'un yaratıcısı Ian Fleming gibi birçok yazarı da etkilemiştir.

JOHN BUCHAN (1875-1940): İskoçya'nın Perth şehrinde doğan yazar, gazeteci, şair, siyasetçi ve yayıncı John Buchan, Glasgow ve Oxford'da eğitim almıştır. Güney Afrika'daki Britanya kolonilerinde görev yaptığı esnada bölgeyi tanıma olanağı bulmuş ve bu deneyimi eserlerine yansıtmıştır. Birinci Dünya Savaşı'nın patlak vermesiyle Buchan, İngiliz Savaş Propaganda Bürosu için çalışmaya başlamış ve Fransa'da *The Times* için muhabirlik yapmıştır. Ardından Batı Cephesi'ndeki

Britanya istihbarat biriminde görevlendirilmiştir. 1935-1940 yılları arasında da Kanada genel valisi olarak görev yapmıştır.

Buchan, Richard Hannay karakterinin başrolde olduğu beş kitaptan oluşan polisiye hikâyeleriyle tanınır. Bunlardan ilki olan *Otuz Dokuz Basamak*'ta tanıştığımız karakter, *Greenmantle* (1916; Yeşil Cübbe), *Mr Standfast* (1919; Bay Standfast), *The Three Hostages* (1924; Üç Rehine) ve *The Island of Sheep* (1936; Koyun Adası) kitaplarında da karşımıza çıkar.

9 786254 055966